

The Project Gutenberg eBook of Merirosvo, by Frederick Marryat

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Merirosvo

Author: Frederick Marryat

Translator: Kaarlo Kramsu

Release date: October 21, 2015 [EBook #50266]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MERIROSVO ***

Produced by Tapio Riikonen

MERIROSVO

Kirj.

Frederick Marryat

Suom. Kaarlo Kramsu

Kustannusosakeyhtiö Kirja, Helsinki, 1917.

SISÄLLYS:

Biskajan lahti.
Vanhapoika.
Myrsky.
Vuoto.

Vanhapiika.
Kadetti.
Sleepers-lahti.
Hyökkäys.
Ryöstäjä.
Hietasärkkä.
Haaksirikko.
Luutnantti.
Maihinnousu.
Tapaaminen.
Erehdys.
Caicos-saaret.
Oikeudenkäynti.
Loppusanat.

BISKAJAN LAHTI

Oli kesäkuun loppupuoli v. 179—, Biskajan lahden pauhaavat aallot olivat jo vähitellen asettumassa raivoisan ja tänä vuodenaikana harvinaisen myrskyn jälkeen. Kuitenkin ne hyökyivät vielä valtavasti, ja kerran toisensa perästä kiihtyi tuuli oikullisiksi rajuiksi vihureiksi, ikään kuin olisi tahtonut uudelleen aloittaa temmellyksensä. Mutta sen ponnistukset kävivät yhä heikommiksi, myrskyn kiidättämät synkät pilvenlongat pakenivat kaikille suunnille auringon voimakkaiden säteiden tieltä, jotka häikäisevällä valo- ja lämpövirrallaan hajottivat pilviröykkiöt.

Atlantin rannattomalla, auringon valaisemalla ulapalla saattoi silmä erottaa vain yhden ainoan, tuskin havaittavan esineen. Se oli mastonsa menettäneen ja melkein upoksissa kulkevan laivan runko. Hyökylaineet tyrskysivät aluksen partaiden yli, ja niiden peitosta se kohosi näkyviin vain aallonpohjassa, kun vesi virtasi sen sivuporteista ulos.

Näennäisesti laiva oli yhtä vaarallisessa tilassa kuin hukkuva, joka etsii oljenkortta. Mutta todellisuudessa tämä hylky oli uppoamisen vaaralta paremmassa turvassa kuin moni pikapurjehtija, joka myrskyä uhmaten pyrkii nopeasti satamaan.

"Sirkassian", muhkea ja hyvin varustettu laiva, oli lähtenyt puutavaralastissa New Orleansista. Kapteeni oli kelpo merimies sanan parhaassa merkityksessä ja miehistö rotevaa, kunnollista väkeä. Atlantilla laivan oli yllättänyt odottamaton myrsky, ja se oli ajautunut Biskajan lahteen; alus oli saanut vuodon, jota ei ollut voitu ankarimmillakaan ponnistuksilla tukkia. Viisi päivää oli nyt kulunut siitä, kun miehistö oli lähtenyt laivasta kahdella veneellä. Toinen oli miehineen uponnut heti, toisen kohtalo oli tuntematon.

Mutta kaikki eivät olleet lähteneet. Tuossa myrskyn murjomassa, petollisen meren armoilla heittelehtivässä laivahyllyssä oli vielä eläviä olentoja. "Sirkassianin" kannella olevassa keittiössä, joka oli onneksi niin lujarakenteinen, että kesti hyökylaineiden ankarat rynnistykset, oli vielä kolme ihmistä, mies, nainen ja pikkulapsi.

Molemmat aikuiset kuuluivat siihen verraten alhaiseen rotuun, jota kauan sitten oli ryhdytty tuomaan kuuman Afrikan rannoilta raatamaan muiden hyväksi. Lapsi, joka lepäsi naisen rinnoilla, oli eurooppalaista syntyperää ja tällä hetkellä kalman kalpea yrittäessään turhaan saada ravintoa kuihtuneesta imettäjästään. Vesihelmet kierivät naisen mustilla poskilla, kun hän vuoroin puristi lasta rintaansa vasten, vuoroin kääntyi suojan puolelle varjellakseen sitä vaahdolta, jota jokainen aalto ryöpytti heidän ylitseen. Välittämättä mistään muusta kuin pienestä hoidokistaan hän istui äänetönnä, vaikka vapisi vilusta, sillä vesi huuhteli hänen polviaan joka kerran laivan kallistuessa tavallista enemmän. Vilu ja pelko olivat muuttaneet hänen kasvojensa värin; ne näyttivät nyt keltaisilta tai vivahtivat vähän kuparinruskeaan.

Mies istui häntä vastapäätä rautaisella tulisijalla, joka ennen oli ollut lämmön ja valon lähde, mutta nyt kelpasi ainoastaan istuinpaikaksi alakuloiselle, uupuneelle raukalle. Hänkään ei ollut virkkanut mitään moneen tuntiin. Veltot kasvolihakset, paksut ja pitkät huulet, jotka töröttivät kaukana syvälle vajonneista poskista, terävät sarvennystyrän näköiset poskiluut ja silmät, joista valkuaista tuskin näkyi lainkaan, saivat hänet näyttämään vielä surkuteltavammalta kuin nainen, jonka ajatukset olivat kiintyneet ainoastaan lapsen eivätkä häneen itseensä. Mies näytti kuitenkin vielä tarkoin tuntevan ja

huomaavan kaikki, vaikka hirveät kärsimykset olivat ilmeisesti turruttaneet hänen muut sielunkykynsä.

— Voi minä kurja! voihkaisi neekerinainen pitkän vaitiolon perästä, ja hänen päänsä vaipui taaksepäin uupumuksesta.

Mies ei vastannut, mutta naisen ääni havahdutti hänet; hän ojentautui eteen päin ja raotti vähän ovea luoden silmäyksen vastatuuleen. Kuohuva vaahto ryöpsähti suoraan vasten hänen lasimaisina tuijottavia silmiään hämärtäen näköalan; hän huokasi syvään ja vaipui takaisin entiseen asentoonsa.

— Mitä kuuluu, Koko? kysyi nainen ja peitti lapsen vielä huolellisemmin. Epätoivoinen katse oli miehen ainoa vastaus.

Kello oli nyt kahdeksan paikoilla aamulla ja merenkäynti asettumaan päin. Päivällisaikaan he havaitsivat vilahdukselta auringon, jonka säteet tunkeutuivat sisään lautaseinän raoista.

Neekeri näkyi vähitellen virkoavan eloon, hän nousi lopulta ja sai suurella vaivalla oven uudestaan auki. Meren raivo oli jo vaimentunut, ja ainoastaan sattumalta hyökivät laineet yli laivan. Pidellen lujasti kiinni pihtipielestä Koko kurottautui laivan partaalle ja tarkasteli taivaanrantaa.

— Mitä sinä näke, Koko? kysyi nainen, joka oli huomannut miehen tähystelevän johonkin tiettyyn suuntaan.

— No, Juumala kiitos! Minä ole näke jokin, mutta ole paljo suolavesi silmä, ei näke selvä, vastasi Koko hieroen silmistään suolaa, joka oli kiteytynyt hänen kasvoillensa aamun kuluessa.

— Mikä se oli muoto, Koko?

— Peeni pilvi, vastasi mies astuen keittiöön ja istuutuen syvään huoaten entiselle paikalleen tulisijalle.

— Voi minä kurja! huudahti neekerinainen. Hän oli nostanut peitteen tarkastaakseen lasta ja huomasi tämän voimien yhä riutuvan.

— Peeni Edvardi parka, tosi ole, hän ole kovin sairas... hän kuole pia, minä pelkä. Katso, Koko, ei hengitä kauva.

Lapsen pää painui alas imettäjän rinnoilta, elonkipinä näytti sammuneen.

— Judy, sinä ei ole maito lapse; jos ei saa maito, kuinka taita elä? Ahaa, Judy! Minä pistä pikkusorme häne suu! Jos Edvardi ei ole kuollu, hän ime.

Koko pisti sormensa lapsen suuhun ja tunsi heikkoa imemistä.

— Judy! huusi Koko. — Edvardi ei vielä ole kuollu. Koita vielä, onko peeni pisara!

Judy raukka pudisti surullisena päätään ja kyynel kieri poskelle. Hän tunsi, ettei luonto voinut enempää.

— Koko, hän sanoi kuivaten kädenselällä poskensa, minä anta vaikka sydänveri Edvardille, mutta maito ei ole... se vallan loppu.

Innostuneena siitä sanomattomasta rakkaudesta lapseen, joka ilmeni Judyn sanoissa, Koko sai päähänsä uuden aatteen. Hän otti taskustaan veitsen ja leikkasi sillä tynesti etusormensa halki luuhun asti. Veri alkoi virrata ja valui sormen päähän, jonka hän pisti lapsen suuhun.

— Katso, Judy! Edvard ime, hän ei ole kuollu! huudahti mies naurahtaen tyytyväisenä kokeensa onnelliselle tulokselle ja hetkeksi unohtaen heidän melkein toivottoman asemansa.

Lapsi virkistyi oudosta ravinnosta ja imi muutaman minuutin sormea hyvin vahvasti.

— Näke Judy, kuinka Edvard pitää kiinni, jatkoi Koko. Ime vaan, Edvard, ime vahva, Koko ole kymmenen sorme, kestä kauan, enne ku kaikki tyhjä. Mutta lapsi oli pian tyytyväinen ja nukahti Judyn syliin.

— Koko, jos mene katso uudesti, lausui Judy. Mies kömpi taas ulos ja silmäili tarkasti taivaanrantaa.

— No, Juumala kiitos, minä nyt näke, Judy, ja Juumala kiitos, minä näke laiva! huusi Koko iloisesti.

— Oh! lausui Judy vähän iloisemmalla äänellä. Sitte Edvard ei kuole!

— Jaha, Juumala kiitos, se tule tämä tie! Koko, joka näytti saaneen takaisin osan entisestä voimastaan ja vireydestään, kiipesi keittiön katolle. Istuen jalat ristissä hän huiatoi siellä keltaista nenäliinaa toivoen

siten voivansa herättää laivassa olevien huomiota; hän tiesi, että esine joka kohoaa ainoastaan vähän merenpinnasta, jää helposti huomaamatta.

Onneksi fregatti tuli suoraan kohti, vaikkei maston huipussa oleva tähystäjä huomannutkaan hylkyä tarkatessaan vain taivaanrantaa. Vähemmän kuin puolen tunnin kuluttua haaksirikkoisia uhkasi uusi vaara fregatti oli purjehtia suoraan heidän päälleen. Se porhalsi jo noin neljän kaapelinmitan — vajaan kilometrin — päässä heistä ajaen edellään suurta vaahtoharjaista kuohuaaltoa ja kyntäen merta hyvin nopeasti. Koko huusi ja kirkui, minkä kurkusta lähti, ja kaikeksi onneksi sattuiivat miehet, jotka olivat keularaa'alla kokoamassa myrskyn jälkeen kuivumaan levitettyä purjetta, huomaamaan hänet.

— Tiukasti oikeaan! kuului huuto. — Oikeaan! kuului vastaus peräkannelta, ja peräsin käännettiin oitis, niin kuin ainakin sotalaivoissa, joissa väen täytyy aina olla valmiina selityksiä odottamatta tottelemaan käskyä.

Yläpurje alkoi lepattaa, keulapurje ja halkaisija pullistuivat ja laiva kääntyi vastatuuleen hädin tuskin sivuuttaen hyllyn, joka oli keulan edessä ja keikkui niin rajusti vihaisten aaltojen valkeassa kuohussa, että Koko vain vaivoin ja lujasti tarrautumalla kiinni keulamaston tynkään pysyi korkealla paikallaan.

Fregatti vähensi purjeita, asettui hyllyn lähelle, laski veneen vesille, ja vähemmässä kuin viidessä minuutissa Koko, Judy ja lapsi olivat pelastuneet hirvittävästä asemastaan. Judy raukka, joka oli unohtanut kaiken lapsen vuoksi, jätti sen erälle upseerille ja meni samassa itse tainnoksiin, jossa tilassa hänet nostettiin laivaan. Koko oli tuskin istunut laivan peräpuolelle, kun hän alkoi tuijottaa ympärilleen ja purskahti sen jälkeen hurjaan nauruun — ainoa vastaus, minkä hän saattoi antaa hänelle tehtyihin kysymyksiin. Tätä jatkui, kunnes hän pyörtyi. Mies jätettiin lääkärin hoiviin.

VANHAPOIKA

Saman päivän iltana, jolloin lapsi ja neekerit pelastuivat hylystä, istui herra Witherington Finsbury Squaren varrella olevan asuntonsa ruokasalissa ja ihmetteli, minne "Sirkassian" oli joutunut ja miksi hän ei ollut saanut mitään tietoa sen tulosta. Herra Witherington oli yksin; hänellä oli edessään sherryä ja portviiniä, ja vaikka ilma oli hyvin lämmin, paloi uunissa pieni tuli, sillä "se näytti mukavalta", kuten herra Witheringtonin oli tapana sanoa. Hetken aikaa tarkkaan silmäilyään huoneen kattoa, vaikka siinä ei totta puhuen ollut juuri mitään näkemistä, hän täytti uudestaan viinilasinsa ja asettui vielä mukavampaan asentoon aukaisten liiveistään kolme nappia, työntäen tekotukkansa taemmaksi päälle ja päästäen polvihousujensa siteet tykkänään auki polvien kohdalta. Lisäksi hän veti luokseen kaksi tuolia, jotka olivat käden ulottuvilla, laski jalkansa toiselle ja nojasi kättään toiseen. Ja miksi ei herra Witherington olisi asettunut mukavasti! Hänellä oli hyvä terveys, rauhallinen omatunto ja kahdeksantuhatta puntaa tuloja vuodessa.

Tyytyväisenä kaikkeen herra Witherington maisteli portviiniään, laski lasin kädestään ja nojautui tuolissaan taaksepäin kätet ristissä rinnalla. Tässä erittäin mukavassa asennossa hän alkoi uudestaan ajatella "Sirkassiania", jota ei ollut kuulunut.

Herra Witheringtonin isä oli erään West-Ridingissä Yorkshiressä asuvan vanhan, ylhäisen suvun nuorempi vesa. Hänellä oli valittavana neljä toimialaa, jotka aatellisnuorukaisille ovat tarjolla, nimittäin armeija, laivasto, lakitiede ja kirkko. Sotilaaksi hänestä ei ollut, hän sanoi; edestakaisin marssiminen ei ollut lainkaan mukavaa; laivasto ei myöskään kelvannut, sillä tykin laukaukset ja tuuliset ilmat eivät tarjonneet mitään mukavuuksia; lakitiede miellytti häntä yhtä vähän, hän kun ei ollut varma siitä voisiko päästä selville omastatunnostaan; kirkon hän hylkäsi myös, koska kuvitteli sitä — kaikkea muuta kuin mukavaksi.

Koko suvun kauhuksi hän hylkäsi kaikki nuo jalot toimialat, otti vanhan jörön sedän tarjouksesta vastaan toimen tämän kauppaliikkeessä ja sai osuuden tämän vuosivoitosta niin pian kuin oli sen ansainnut. Siitä oli seurauksena, että sukulaiset käänsivät hänelle halveksien selkensä eivätkä sen koommin välittäneet hänestä vähääkään. Hän oli loukannut suvun tunteita.

Tästä huolimatta herra Witherington oli toimeensa ahkera, pääsi muutaman vuoden kuluttua liikkeen osakkaaksi ja tuon vanhan kunnan sedän kuoltua suuren omaisuuden omistajaksi. Sen lisäksi hän ansaitsi edelleen joka vuosi suuria summia liiketoiminnallaan. Hän osti sitten talon Finsbury Squaren varrelta ja harkitsi viisaimmaksi ottaa aviosipan.

Herra Witheringtonissa oli sentään vielä aimo annos sukuylypeyttä, joten hän päätti tarkasti valita

tulevan puolisonsa. Etsittyään aikansa hän kosi skotlantilaisen aatelismiehen tytärtä; tämä herra oli tullut Leithistä Lontooseen yhdeksän tytärtä mukanaan "vaihtamaan vertaan rahaksi" — etsimään tyttärille aviopuolisoa.

Herra Witheringtonilla oli onni sattua ensimmäiseksi kosijaksi, joten hän saattoi mielensä mukaan valita yhdeksästä neidosta. Hänen valittunsa oli vaaleatukkainen, sinisilmäinen, hieman pisamainen ja hyvin pitkä, mutta muuten verraten hauskan näköinen, ja hänen nimensä oli perheeraamatun kanssa neljäntenä järjestyksessä. Avioliitosta syntyi ensin tytär, joka tämän kertomuksen alkaessa oli seitsemänviidettä ikäinen vanhapiika, ja sitten poika, Anthony Alexander, sama herra Witherington, joka juuri odotteli tietoja "Sirkassianista".

Jo herra Witherington vanhempi oli varsin mukavuutta rakastava mies, mutta vasta poika kehitti nuo varhain perimänsä taipumukset mahdollisimman pitkälle. Hän näet jakoi kaikki asiat "mukaviin" ja "epämukaviin".

Herra Witherington vanhempi toivoi, että poika jatkaisi hänen liikettään. Tämä kävikin toimistossa joka päivä mutta muuta hän ei tehnyt. Hän oli näet havainnut, että "isä oli syntynyt ennen häntä", ts. isällä oli paljon rahaa, joka tämän täytyi luonnon järjestyksen mukaan kerran jättää hänelle perinnöksi.

Herra Witherington vanhempi sai halvauksen, jota hänen muutamia päiviä vuoteen omana maattuaan seurasi toinen halvauskohtaus. Se passitti hänet samaan hautaholviin, jossa hänen armons rouva Mary Witherington oli jo aikaisemmin saanut viimeisen leposijansa. Herra Witherington nuorempi — josta tässä kertomuksessa on puhe — havaitsi, jätettyään ensin neljäkymmentätuhatta puntaa sisarensa tilille, omistavansa muhkeat vuositulot sekä komean talon Finsbury Squaren varrella. Hänestä se oli mukavaa, hän vetäytyi tykkänään pois liike-elämästä ja pysyi vanhanapoikana.

Sisar Moggy oli myös naimaton, mutta on vaikea päätellä, oliko tähän syynä se, että hänen kaikkea muuta kuin kauniit kierot silmänsä pelottivat kosijoita, vai se että hän samoin kuin veljensäkin inhosi avioliittoa. Herra Witherington oli kolme vuotta sisartansa nuorempi; hänellä oli jo kolme vuotta ollut tekotukka, mutta syynä siihen oli se, että hän piti tuollaista tukkaa erittäin mukavana.

Herra Witheringtonin luonteen voi lyhykäisesti määritellä kahdella sanalla: haaveksiva ja hyväntahtoinen. Varsinkin ensin mainittu ominaisuus oli hyvin voimakkaasti kehittynyt, kuten useimmilla vanhoillapojilla. Ilman sitä siloitusta, jonka mies saa hienomman sukupuolen seurassa, hän on ainoastaan karhea kivenmöhkäle: mutta kummallista on, kuinka naiset osaavat tasoiittaa ja silittää miehestä särmät.

Herra Witherington heräsi syvästä unelmistaan ja tavoitteli soittokellon nuoraa, joka hovimestarin aina oli kiinnitettävä isännän tuolin käsinojaan ennen kuin lähti ruokasalista; sillä, kuten herra Witherington aivan oikein muistutti, ei ollut ensinkään mukavaa, jos täytyi nousta kun tahtoi soittaa; niin, useammin kuin kerran hän oli miettinyt, miltä mahtaisi tuntua, jos olisi kahdeksanvuotias tytär, joka osaisi soittaa kelloa, toimittaisi sanomalehdet ja leikkaisi auki uuden romaanin.

Hän havaitsi kuitenkin, ettei tytär aina pysyisi kahdeksanvuotiaana, ja päätyi siis mietteissään siihen, että tytär voisi häiritä mukavuutta. Hän soitti uudestaan ja vaipui synkkiin mietteisiin.

Hovimestari Jonathan ilmestyi heti huoneeseen, mutta havaitessaan, että isännällä oli jotakin tekemistä, hän pysähtyi ovelle liikkumattomana, vankkana ja suorana, niin surullisen näköisenä kuin olisi ollut ovenvartijana aatelismiehen asunnossa, josta isäntää juuri viedään hautaan; sillä kuta korkeampi vainajan arvo on, sitä pitempi naama ovenvartijalla, ja tietysti sitä parempi palkka — se on itsestään selvää. Jonathan Tropp oli ollut ensin asiapoikana ja sitten kamaripalvelijana; vihdoin hän kohosi hovimestarin arvoon herra Witherington vanhemman palveluksessa; sen korkeammalle hän ei enää voinut kohota.

Sitten Jonathan rakastui, sillä hovimestarit tekevät itsensä syypääksi samanlaisiin ajattelelmattomuuksiin kuin heidän herransakin. Eivät hän eikä hänen kaunis mielitettynsä, joka oli kamarineitona toisessa aatelisperheessä, ottaneet varteen muiden ihmisten erehdyksen seurauksia, vaan erosivat palveluspaikoistaan ja menivät naimisiin.

Kuten useimmat hovimestarit ja kamarineidot, jotka hankkivat oman kodin, hekin perustivat kapakan. Kuitenkin täytyy kamarineidon puolustukseksi mainita, että hän mieluummin olisi pitänyt ruokalaa, mutta Jonathan sai kaunokaisensa taipumaan huomauttamalla, että ihmisten on tapana juoda, vaikkei heitä janotakaan, mutta että he eivät koskaan syö jollei heidän ole nälkä.

Vaikka tämä huomautus pitää kyllä paikkansa, on kuitenkin aivan varmaa, ettei heidän yrityksellään ollut lainkaan menestystä. Muutamat ovat siinä luulossa, että Jonathanin pitkä, laiha ja hoikka olemus vahingoitti liikettä, koska ihmisillä on liian suuri taipumus arvostella oluen hyvyttä kapakoitsijan

enemmän tai vähemmän punaisen naaman ja paksun vartalon mukaan; missä isäntä on kuin nälkäkurki, siellä ei ollut voi olla hyvää, niin pääteltiin.

Varmasti ulkomuoto merkitsee paljon tässä maailmassa, ja näyttää siltä kuin Jonathanin laihuus olisi ollut syynä siihen, että hän vähän ajan kuluttua teki vararikon; mutta se, mikä oli hänen turmionsa kapakkaliikkeessä, hankki hänelle heti toisen toimen. Muuan arviomies, joka samalla oli verhoilija ja hautausurakoitsija, näki Jonathanin, ja kun hän ymmärsi antaa arvoa tämän eriskummallisen surulliselle katseelle sekä kun hänellä oli veli, joka oli yhtä pitkä, hän tarjosi Jonathanille heti hautajaisairuen tointa. Jonathan unohti pian surra omaa muutaman sadan punnan häviötään itkiessään uudessa toimessaan monia tuhansia vainajia, ja hänen suorasta, jäykästä, patsasmaisesta ryhdistään ja pitkästä, surullisen näköisestä naamastaan hänen seisoessaan niiden portilla, joille toisen maailman portit olivat vastikään auenneet, pisti usein esiin perillisten surun ivailu. Tässä kamasaksamaailmassa ei ole suurta arvoa sellaisella surulla ja kaipauksella, josta ei makseta hyvin. Jonathan hautasi monta vainajaa, vihdoin oman vaimonsakin.

Sitä myöten oli kaikki hyvin, mutta viimein hänen täytyi haudata isäntänsäkin, hautausurakoitsija, eikä se ollut juuri hauskaa. Vaikka Jonathan ei itkenytäkään saattaessaan työnantajaansa ikuiseen lepoon, hän osoitti kuitenkin synkkää surua ja joi isäntänsä muistoksi pullollisen portteria palatessaan hautajaisista ja istuessaan tovereineen tämän ruumisvaunujen katolla kuin musta varis.

Ja nyt Jonathan menetti virkansa ja semmoisesta syystä, jota useimmat olisivat pitäneet hänen parhaana ansionaan. Kaikki hautausurakoitsijat kieltäytyivät ottamasta häntä palvelukseensa siitä syystä, ettei hänelle ollut saatavissa veroistaan seuraajaa. Tässä tukalassa tilassa Jonathan tuli ajatelleeksi herra Witherington nuorempaa, jonka isää, sir Witheringtonia, ja äitiä, hänen armoaan Marya, hän oli palvellut ja lopuksi saattanut heidät hautaan.

Jonathanin onneksi herra Witheringtonin silloinen hovimestari oli juuri valmis tekemään saman hullutuksen, jonka Jonathan oli tehnyt aikaisemmin, ja niin Jonathan asetettiin uudestaan entiseen virkaansa. Totuttuun tapaan hän käyttäytyi jokapäiväisessä elämässään aivan samalla tavalla kuin ennen hautajaisissa; hän ei koskaan näyttänyt iloista naamaa, jos ei hänen isäntänsä ollut iloinen, ja silloinkin hän teki niin pikemmin velvollisuuden tunnosta kuin todellisesta ilomielisyydestä. Jonathanilla oli asemaansa verraten tavallista paremmat koulutiedot, hän oli hautausurakoitsijaa palvellessaan oppinut ymmärtämään kaikki latinankieliset lauseparret, mitä oli vainajien arkunkilvissä. Näitä lauseparsia hän vatvoi jokaisessa sopivassa tilaisuudessa.

Jonathan oli sulkenut oven ja piti yhä kädellään lukon kahvasta kiinni.

— Jonathan, sanoi herra Witherington oltuaan pitkän aikaa ääneti, tahtoisin nähdä viimeisen New Yorkista tulleen kirjeen; se on pukupöydälläni.

Jonathan ei vastannut, mutta lähti huoneesta ja tuli takaisin kirje mukanaan.

— Olen kauan odottanut sitä laivaa, huomautti herra Witherington avatessaan kirjettä.

— Niin, kauan aikaa. Aika rientää, tempus fugit, sanoi hovimestari hiljaa silmät puoliummessa.

— Toivottavasti ei ole sattunut mitään vahinkoa, jatkoi herra Witherington. Pieni serkku parka ja hänen kaksosensa! Ehkä he ovat tällä hetkellä kaikki meren pohjassa!

— Niin, herra Witherington, vastasi hovimestari, meri ryöstää monen rehellisen hautausurakoitsijan ansiot.

— Esi-isieni veren nimessä! Saattaa vielä käydä niin, että jään ilman perillistä ja minun täytyy itseni mennä naimisiin! Se olisi sangen epämukavaa.

— Ei juuri mukavaa, kertasi Jonathan. Minun vaimoni on kuollut. In coelo quies, taivaassa on lepo!

— Meidän täytyy toivoa parasta, mutta tämä epävarmuus on kaikkea muuta kuin mukavaa, lausui Witherington luettuaan kirjeen ainakin kahteenkymmeneen kertaan. Hyvä on, Jonathan, minä soitan heti kahvia. Ja herra Witherington oli taas yksin ja silmäili tarkkaan huoneen kattoa.

Serkku, nuoren Witheringtonin lemmikki, oli tavallaan sotkenut asiansa, hän oli näet vastoin vanhempiensa ohjeita rakastunut nuoreen jalkaväenluutnanttiin, jonka sukuperästä tuskin kannatti puhuakaan ja varallisuus — sitä oli ainoastaan hänen vähäpätöinen palkkansa — oli perin mitätön. Köyhillä miehillä on aina parempi onni rakkausasioissa kuin rikkailla; köyhät ovat vähemmän itsekkäitä ja ajattelevat rakastettuaan enemmän kuin itseään. Ja rakastuneet naiset eivät koskaan välitä punnita, onko heillä tulevaisuudessa kylliksi syötävää vai ei; rakastuneina heillä ei ole ruokahalua, ja luultavasti he siksi erehtyvät luulemaan, että rakkaus kyllä aina riittää korvaamaan ateriat. Valitettavasti he vain

pian huomaavat, ettei se riitä. Hääpäivänä pöydän antimet melkein inhottavat, mutta myöhemmin tuntuu ruokahalu palaavan entistä suurempana.

Niin oli ainakin Cecilia Witheringtonin eli oikeammin Cecilia Templemoren laita — se oli hänen uusi nimensä — ja samoin myös hänen miehensä. Seurauksena oli, että talousarvio ylitettiin muutamassa viikossa kerrassaan pelottavasti. Cecilia kirjoitti kotiinsa, josta vastattiin hyvin ystävällisesti, että hän heidän puolestaan mielellään saa kuolla nälkään. Kun tämä neuvo ei tyydyttänyt häntä eikä hänen miestänsä, hän kirjoitti Anthony-serkulleen, joka vastasi, että hän tuntisi itsensä hyvin onnelliseksi nähdessään heidät pöytänsä ääressä, ja tarjosi heille asunnon Finsbury Squaren varrelta.

Tätä juuri he toivoivat, mutta asiassa oli kuitenkin vielä muutamia vaikeuksia. Luutnantti Templemoren rykmentti oli majoitettu Yorkshireen, hyvän matkan päähän Finsbury Squaresta, ja päivällisen syöminen kello 6 illalla herra Witheringtonin luona kävi vaikeaksi, kun aamulla oli pakko olla harjoituksissa kello 9. Tämän kysymyksen johdosta vaihdettiin useita kirjeitä, mutta vihdoinkin sovittiin, että herra Templemore myy upseerinvaltakirjansa ja muuttaa kauniin vaimonsa kanssa herra Witheringtonin luo. Niin hän tekikin ja havaitsi paljon mukavammaksi käydä kello 9 aamulla hyvän aamiaispöydän kimppuun kuin taisteluharjoituksiin.

Mutta herra Templemoressa oli todellista kunniantuntoa ja luonteenvakavuutta, jotka eivät sallineet hänen viettää laiskaa elämää. Elelyään kaksi kuukautta mukavasti hän ilmaisi kantansa suoraan herra Witheringtonille ja pyysi tämän apua: hän halusi itse ansaita leipänsä. Herra Witherington, joka oli mieltynyt nuoreen pariin, yritti vastustella ja muistutti, että Cecilia on hänen oikea serkkunsa ja että hän itse aikoo varmasti pysyä naimattomana. Herra Templemore pysyi kuitenkin päätöksessään, ja herra Witheringtonin täytyi lopulta taipua. Eräs arvossapidetty kauppahuone halusi yhtiömiestä avustamaan Amerikassa. Herra Witherington luovutti takuusumman, ja pari viikkoa myöhemmin herra ja rouva Templemore matkustivat New Yorkiin.

Herra Templemore oli toimelias ja älykäs mies; onni suosi häntä, ja hän laski voitonsa palata muutaman vuoden kuluttua varakkaana miehenä kotimaahan. Mutta toinen vuosi heidän Amerikkaan tulonsa jälkeen oli kovin tautista aikaa; keltakuume raivosi, ja niiden tuhansien uhrien joukossa, jotka se ryösti manalaan, oli myös herra Templemore, joka kuoli kolme viikkoa sen jälkeen kun hänen vaimonsa oli saanut kaksoset.

Yhtiö, jossa herra Templemore oli ollut osakkaana, täytti hänen paikkansa, ja herra Witherington tarjosi serkulleen entisen turvapaikan, jota tämä nyt surullisen ja odottamattoman menetyksensä takia suuresti kaipasi. Kolmessa kuukaudessa rouvan asiat olivat järjestyksessä; miespalvelijansa Kokon sekä kahden neekerinaisen seuraamana — muita ei saatu lähtemään tälle vaaralliselle matkalle — hän astui hyväksi tunnettuun laivaan, jonka nimi oli "Sirkassian", matkan määränä Liverpool.

MYRSKY

Ne, jotka satamassa olivat nähneet, kuinka muhkeana "Sirkassian" levitti purjeensa tuuleen, eivät juuri osanneet aavistaa, mikä kohtalo sitä odotti, vielä vähemmän se johtui laivalla olevien mieleen. Luottamus on juuri merimiehille tunnusomaista, ja heillä on onnellinen kyky herättää sama luottamuksen tunne kenessä tahansa, joka on heidän kanssaan.

Alkumatka sujui onnellisesti, mutta Eurooppaa lähestyttäessä tapahtui onnettomuus.

Kova, kolme vuorokautta kestänyt luodetuuli oli ajanut "Sirkassianin" Biskajan lahteen; oli puoliyö, ja tuuli näkyi olevan asettumaan päin. Kapteeni, joka ei ollut koko aikana hievahtanut kannelta, kutsui sinne nyt ensimmäisen perämiehen.

— Oswald, sanoi kapteeni Ingram, myrsky on heikkenemässä, ja luulen, että se huomiseen mennessä on temmeltänyt itsensä uuvuksiin. Minä menen levolle pariiksi tunniksi. Ilmoittakaa minulle, jos jotakin tapahtuu.

Oswald Bareth, pitkä, jäntevä, komea amerikkalainen, tähysteli mitään sanomatta pitkän aikaa kiinteästi taivaanrantaan.

— Minä en ole samaa mieltä kuin te, kapteeni. Suojan puolella ei näy ensinkään olevan toivoa selkenemisestä. Tuuli vain vähän vetää henkeään puskeakseen sitten kahta kiukkuisemmin, uskokaa

minua.

— Tuulta on nyt kestänyt kolme vuorokautta, virkkoi kapteeni.
Suvituuli ei tavallisesti kestä kauempaa.

— Se on kyllä totta — mikäli ei toinen tuuli tule heti perässä, sanoi perämies. Sää ei näytä kauniilta. Tuuli yltyy uudestaan, se on yhtä varmaa kuin että Virginiassa on käärmeitä.

— Olkoon niin, jos niin on säädetty, oli kapteenin luja vastaus. Tähystäkää tarkkaan, Bareth, älkääkää hievahtako kannelta; jos tulee asiaa, niin lähettäkää joku miehistä sanomaan minulle.

Kapteeni meni hyttiinsä. Oswald katsoi kompassiin, lausui muutaman sanan peränpitäjälle, antoi pari voimakasta läimäystä muutamille saumoja tilkitseville miehille, pani suuhunsa uuden mällin ja alkoi silmäillä taivasta.

Taivaankantta tummensi muita mustempi ja synkempi pilvenhattara, joka leveni keskitaiivaalle ja jonka alapää hipoi näköpiirin rajaa tyynen puolella. Ainoastaan muutaman silmänräpäyksen oli Oswaldin huomio ollut kiintyneenä tähän, kun hän näki heikon salaman purkautuvan pilven synkimmästä kohdasta; sitä seurasi toinen voimakkaampi. Äkkiä tuuli taukosi, ja "Sirkassian" kohosi suoraksi kaltevasta asennostaan. Sitten myrsky alkoi taas vinkua ja painoi laivan uudestaan kallelleen. Seurasi vielä salama ja kaukainen jyrähdys.

— Temmeltänyt itsensä uuvuksiin, sanoi kapteeni! Aavistin, että pahin tuuli on vielä tulematta, mutisi Oswald itsekseen alinomaan tarkaten taivaankantta.

— Kuinka laiva tottelee peräsintä, Matthew? kysyi Oswald ja meni peräpuolelle.

— Se sujuu jotenkin, kun ohjaa hiukan ylätuuleen.

— Minä vähennän joka tapauksessa apinapurjeen. Pojat, perään, kootkaa apina! Pitäkää kiinni jalusnuorasta, kunnes purje on kiinni, muuten se paukkuu ja pelottaa naismatkustajat järjiltään. Jaa, jaa, jos minä joskus saan oman laivan, en milloinkaan ota matkaan naisia... en, en rahastakaan.

Salamat ristelivät ilmassa, ja niitä seuraavat ankarat jyrähdykset osoittivat, että ukkosilma lähenei lähenemistään. Vettä tuli kuin saavista kaataen, tuuli heikkeni, yltyi jälleen, taukosi tykkäänään, muutti suuntaansa piirun tai pari. Läpimärät purjeet liehuivat ja paukkuivat.

— Enemmän ylätuuleen, Matt! huusi Oswald samassa kun kaikki kannella olijat silmänräpäykseksi sokaistuivat lähelle iskevän salaman häikäisevässä valossa ja olivat menettää kuulonsa sitä seuraavassa jyrähdyksessä. Tuuli kiihtyi, heikkeni, äkkiä tuli haudantyyneä. Purjeet riippuivat veltoina raakapuista, sade valui virtanaan ja laivan keikkuessa edestakaisin aaltojen välissä tuli synkkä pimeys.

— Joku ilmoittamaan kapteenille! huusi Oswald. Totta tosiaan myrsky on nyt niskassamme. Märssypurjeen olisi pitänyt olla koossa, mutta enhän minä ole kapteeni. Purjeet kokoon, pojat, hän jatkoi, sukkelaan, sukkelaan! Tämä ei ole lapsenleikkiä!

Kun oli vaikea löytää köydenpäitä ja saada niitä selville pilkkopimeässä ja rankkasateessa, joka esti näkemästä mitään, eivät miehet voineet täyttää perämiehen käskyjä niin joutuisasti kuin tarve olisi vaatinut. Ennen kuin heidän oli onnistunut suorittaa tehtävänsä ja kapteeni Ingram ehtinyt kannelle, puhkesi myrsky hirmuiseen raivoon. Se iski tuon perikatoon tuomitun laivan kimppeun ihan päinvastaiselta suunnalta kuin ennen; purjeet työnsivät laivaa takaperin ja se kallistui niin, että parras joutui veden alle. Peränpitäjä singahti ruorirattaan yli; muut miehet, jotka Oswaldin kanssa olivat ison maston ympärillä jaluspiikkien luona, kierivät valumisreialle köysikääryjen ja kaiken muun mukana, mitä kannella oli irtainta. Laivan äkillinen raju kallistuminen herätti kaikki kannen alla olevat miehet. He luulivat laivan uppoavan ja syöksyivät ainoastaan peittämättömästi luukusta ylös alusvaatteisillaan.

Oswald Bareth kömpi ensimmäisenä ylös alatuulen puolelta; hänen onnistui päästä ruorirattaan luo, jonka hän käänsi tiukasti ylätuuleen. Kapteeni Ingram ja muutamat laivamiehet pääsivät myös peräsimen luo, joka on kaikkien merimiesten kokoontumispaikka tukalassa tilassa; mutta myrskyn vinkuna, sade ja suolainen vaahto, hyökylaineet, joiden vauhti heikkeni tuulen kääntyessä ja jotka syöksivät suunnattoman vesipaljoutensa laivan yli, hirvittävät ukkosenjyrähdykset ja synkkä pimeys sekä laivan kallistuminen, joka pakotti heidät käsivoimiensa turvin liikkumaan paikasta toiseen, tekivät toiminnan mahdottomaksi.

Heidän ainoa ystävänsä tässä luonnonvoimien temmellyksessä oli salama. — Todellakin tukala tila, kun salamaa voi tervehtiä ystävänään! Sen häikäisevässä valossa he saattoivat päästä selville tilanteesta ja niin hirvittävältä kuin se näyttikin ei se kuitenkaan ollut niin kauhistava kuin pimeys ja epävarmuus.

Oswald jätti ruorirattaan parin laivamiehen huostaan ja irrotti veitsellään maalatuista purjekangaskääröistä mesaanimastoon kiinnitetyt kirveet. Yhden hän piti itse, toiset kaksi annettiin pursimiehelle ja toiselle perämiehelle. Oli mahdotonta puhua niin kovasti, että toiset olisivat myrskyn pauhinan läpi erottaneet sanoja, mutta lamppu paloi vielä kompassikojussa ja siitä leviävässä himmeässä valossa kapteeni Ingram saattoi nähdä perämiehen tekemät merkit ja antaa suostumuksensa. Oli ihan välttämätöntä kääntää laiva myötätuuleen, koska se ei totellut peräsintä. Tuossa tuokiossa katkaistiin mesaanimaston takilaköydet ja masto rojahti mereen.

Oswald ponnisteli seuralaisineen taas kompassikojun luo ja katseli muutaman silmänräpäyksen kompassia. Laiva ei kääntynyt tuuleen, vaan näkyi vajoavan yhä syvemmälle veteen.

Oswald antoi uudestaan merkin kapteenille, ja tämä suostui taas. Pitäen kiinni laivan partaasta ja jaluspiikeistä uhkarohkea merimies ryntäsi eteenpäin kahden rotevan kumppaninsa seuraamana. Kaikkien kolmen tehtävä oli erittäin vaikea ja vaarallinen, heidän kun oli hyökylaineiden ahdistassa päästävä käsiksi rustirautoihin, joihin takilaköydet oli kiinnitetty. Yhden laivamiehen aalto vei laivan partaan yli alatuulen puolelta, mutta takila pelasti hänet joutumasta meren helmaan. Lannistumattoman rohkeana hän kapusi takaisin tuulen puolelle ryhtyen uudelleen auttamaan kumppaneitaan. Oswald antoi viimeisen iskun, takila irtautui ja samassa isomasto katosi vaahtoaviin aaltoihin. Oswald ja hänen toverinsa kiiruhtivat vaaralliselta paikaltaan kapteenin luo, joka useiden miesten kanssa oli pysähtynyt ruorirattaan luokse. Laiva kääntyi nyt vähitellen tuuleen ja kohosi aalloista. Muutamassa minuutissa se alkoi purjehtia hyvää vauhtia myrskyssä keikkuen rajusti ja aina tuon tuostakin kolhiutuen mastonpirstaleisiin, joita se veti perässään takilaköysistä.

Vaikka myrsky raivosi yhtä rajusti kuin ennenkin, ei sen vinkuna kuitenkaan enää tuntunut niin huumaavalta, kun laiva nyt purjehti myötätuuleen vaillo perämastoja. Ensimmäinen tehtävä oli päästä vapaaksi köysistön jätteistä, mutta vaikka kaikki miehet olivat työssä, ei saatu paljonkaan aikaan ennen kuin päivä valkeni. Silloinkin yritys oli vaarallinen, sillä laiva keikkui niin, että kumpikin parras oli vuoroin veden alla. Kaikki miehet oli sidottu kiinni jottei vesi veisi heitä, ja tuskin he olivat saaneet työnsä loppuun, kun äkillinen keikahdus ja samalla aallon raju rynnistys suojanpuolen keulalaitaa vastaan viskasi etumaston laidan yli.

Siten "Sirkassian" menetti mastonsa myrskyssä.

VUOTO

Etumaston köysistö hakattiin poikki; myrskyä jatkui, mutta aurinko paistoi kirkkaasti ja lämpimästi. "Sirkassian" käännettiin taas tuuleen. Vaaran arveltiin nyt olevan ohi, ja väki laski leikkiä ja nauroi tehdessään varamastoja päästäkseen niiden avulla määräsatamaan.

Tuuli, joka oli puhaltanut myrskyisenä ja puuskaisena, muuttui nyt tasaiseksi, vahvaksi tuuleksi, jommoiseen merimiehet ovat tottuneet ja jolle he hymyilevät. Sitä paitsi taivas oli kirkas ja selkeä eikä mitään vaarallista näkynyt suojan puolella. Tämä oli erittäin tervetullut muutos yön pimeyteen, sekasortoon ja vaaroihin, ja väki teki halukkaasti työtä saadakseen tarpeeksi purjeita pystyyn tukemaan laivaa, jotta se tottelisi peräsintä.

— Minä uumoilen, että kapteeni antaa laivan nyt mennä myötätuuleen varapurjeella, kun vain ehdimme saada sen pystyyn tuonne keulaan, huomautti yksi miehistä, joka pujotti köyttä taljaan.

— Niin, ja tällä tuulella ei varmaan tarvita paljoa purjeita, vastasi laivamies.

— Ei ole nyt suurta vaivaa takilasta, kun ei ole mastoja. Ei niin pahaa, ettei jotakin hyvääkkin.

— Vaivaa on tarpeeksi, Bill, kun vain ehdimme satamaan, vastasi toinen äreästi. On tehtävä uusi alatakila ja uudet väkipyörät.

— Se merkitsee: sitä kauemmin siis satamassa. Minä aion mennä naimisiin.

— Jahaa! Kuinka usein aiot mennä naimisiin? Sinulla on vaimo joka satamassa, sen tiedän varmaan.

— Ei ainoatakaan Liverpoolissa vielä.

— Lienee kuitenkin parasta, keskeytti Oswald, joka oli seisonut lähellä ja kuunnellut miesten juttelua, samalla kun piti silmällä työn edistymistä, että katsomme, paljonko laiva on vuotanut; kyllä se on saanut

isku ja kolahduksia ihan tarpeekseen. Harmittaa, etten muistanut sitä ennen kuin nyt. Heittäkää kirveenne, kirvesmies, ja katsokaa miten syvästi on vettä pumpussa.

Kirvesmies, joka valitti mastottoman laivan epätasaisia heilahduksia, suoritti hänelle kuuluvan tärkeän tehtävän. Vetäessään ylös nuoranpään kiinnitetyn rautaviivoittimen, joka oli laskettu pumpuntorveen, hän näki, että nuorasta tippui vesi. Uskoen varmasti, että se oli kastunut jo kannella, hän irrotti siitä viivoittimen. Sitten hän otti uuden nuoran kannella olevasta kiepistä, jota miehet juuri selvittelivät, ja jatkoi huolellisesti pumpun tarkastusta. Hän veti viivoittimen ylös, tuijotti siihen pelästyneenä muutaman silmänräpäyksen ja huudahti:

— Seitsemän jalkaa vettä ruumassa, Jumala varjelkoon!

Sähköisku ei olisi voinut hätkähdyttää "Sirkassianin" kannelle kokoontunutta laivaväkeä pahemmin kuin kirvesmiehen kauhistava ilmoitus.

Merimiehet kykenevät kestämaan uljaasti kaikki ne vaikeudet ja vastoinkäymiset, joita luonnonvoimat aiheuttavat. He toivovat vain että se lankku, joka erottaa heidät kuolemasta, on eheä. Silloin he luottavat omaan voimaansa ja turvaavat omaan taitoonsa, mutta jos ilmestyy vuoto, he lamaautuvat pelosta ja joutuvat epätoivoon, sillä kun he näkevät ponnistuksensa turhiksi he menettelevät kuin lapset.

Kuullessaan kirvesmiehen ilmoituksen Oswald juoksi pumppujen luo.

— Koettakaa uudelleen, Abel; on mahdotonta, että vettä olisi niin paljon. Leikatkaa poikki tämä nuora ja antakaa uusi kuivempi.

Vielä kerran Oswald tutki pumpun, mutta tulos oli sama.

— Meidän täytyy panna pumppu käyntiin, pojat, sanoi perämies koettaen salata omaa pelkoaan. Puolet tästä vedestä laiva on ryypännyt maatessaan kallellaan.

Taitavasti lausutun arvelun merimiehet uskoivat ja kiiruhtivat täyttämään käskyä samalla kun Oswald meni ilmoittamaan kapteenille, joka väsyneenä valvomisesta ja ponnistuksista oli heittäytynyt kojuunsa levähtämään muutamaksi tunniksi, koska vaara näytti olevan ohi.

— Luuletteko, Bareth, että laiva on saanut vuodon? kysyi kapteeni vakavasti. On mahdotonta, että se olisi ryypännyt niin paljon vettä.

— En, vastasi perämies, mutta laiva on ollut niin kovassa pinteessä, että laitteet ovat auenneet. Toivon, ettei asia ole sen vaarallisempi.

— Mitä siis luulette?

— Pelkään, että mastonpirstaleet ovat vahingoittaneet laivaa; muistatte kyllä, kuinka usein ne kolhivat kylkiä, ennen kuin pääsimme niistä eroon, ja muistan erityisesti, että isomasto kerran tuntui olevan suoraan pohjan alla ja puski rajusti sitä vasten.

— No niin, kaikki on Jumalan vallassa! Nopeasti kannelle.

Kun he tulivat ylös, tuli kirvesmies kapteenin luo ja ilmoitti tyynesti: "Seitsemän jalkaa kolme tuumaa, kapteeni." Pumput olivat käynnissä, väki oli pursorin ohjeiden mukaan jakaantunut työkuntiin, jotka vyötäisiin saakka alastomina vuorottelivat aina kahden minuutin perästä. Näin he raatoivat taukoamatta puoli tuntia.

Puoli tuntia kului epätietoisuudessa, sillä oli saatava selville, vuotiko laiva vain saumoista ja oliko se ryypännyt vettä. Siinä tapauksessa oli toivoa saada vuoto estetyksi. Kapteeni Ingram ja perämies seisovivat äänettöminä pumpun ääressä laivaväen ponnistaessa viimeisetkin voimansa. Kello oli kymmenen minuuttia yli seitsemän ja puoli tuntia oli kulunut. Veden syvyys pumpussa tarkastettiin, nuora mitattiin — seitsemän jalkaa ja kuusi tuumaa! Vesi oli siis noussut huolimatta ahkerasta ja rasittavasta pumppuamisesta. Miehet loivat toisiinsa synkkiä ja epätoivoisia silmäyksiä, sadattelivat ja kiroilivat. Kapteeni Ingram seiso äänettömänä huulet yhteenpuserrettuina.

— Me olemme hukassa! huudahti yksi miehistä.

— Ei vielä, pojat; vielä on yksi keino, sanoi Oswald. Luultavasti ovat kylkisaumat auenneet viime yönä, niin että vesi suurimmaksi osaksi tunkee sisälle niistä; siinä tapauksessa meidän tarvitsee ainoastaan kääntää laiva myötätuuleen ja uudestaan tarttua pumppuihin. Kun ei laivan koko kylki enää ole yhtä tiukasti merta vasten kuin nyt, se alkaa kyllä pitää vettä.

— Luulenpa, että herra Bareth on oikeassa, vastasi kirvesmies.

— Niin minäkin luulen, lisäsi kapteeni Ingram. Rivakasti kiinni, pojat! Kannattaako itkeä ennen kuin pää on poikki! Koetetaanpa vielä kerta! Ja rohkaistakseen väkeään kapteeni Ingram otti takin yltään ja auttoi ensimmäistä työkuntaa pumppuamisessa, samalla kun Oswald kävi käsiksi peräsimeen ja käänsi laivan myötätuuleen.

Kun "Sirkassian" nyt lasketti myötätuuleen, se kohosi niin kankeasti kaltevasta asennostaan, että saattoi päätellä vettä olevan ruumassa paljon. Väki raatoi ankarasti ja lakkaamatta koko tunnin; pumppu tutkittiin uudestaan — kahdeksan jalkaa!

Miehet eivät tosin kieltäytyneet pumppuamasta, mutta ilmaisivat kuitenkin sangen selvästi aikeensa siten, että kaikki pukivat ylleen paidat ja mekot, jotka olivat riisuneet aloittaessaan raskaan urakkansa.

— Mitä on tehtävä, Oswald, sanoi kapteeni Ingram, kun he menivät peränpuolelle. Näette nyt, etteivät miehet tahdo enää pumpputa, eikä siitä sitä paitsi ole hyötyäkään. Meidät on tuomittu.

— Pelkään pahoin, että "Sirkassian" on tuomittu tuhoutumaan, vastasi perämies. Pumppuaminen ei hyödytä mitään, eikä laivaa voi estää uppoamasta huomisaamuun mennessä. Meidän täytyy siis turvautua veneisiin, joiden luulen olevan hyvässä kunnossa, ja lähteä laivasta ennen iltaa.

— Veneet täpötäynnä tämmöisessä merenkäynnissä? vastasi kapteeni Ingram ja pudisti miettävästi päätään.

— Parempi on olla täyteenahdetussa veneessä kuin pulikoida meressä. Mitään muuta emme voi tehdä kuin koettaa pitää miehet selvinä. Jos se onnistuu, voitamme enemmän kuin jos tarpeettomasti väsyttämme heitä. He kyllä kaikki tarvitsevat loputkin voimansa ennen kuin saavat jalkansa kuivalle maalle, jos sitä onnea on heille enää suotu. Menenkö puhumaan heille?

— Menkää vain, Oswald, vastasi kapteeni. Itse puolestani huolin vähät hengestäni, sen tietää Jumala, mutta vaimoni — ja lapseni!

Oswald meni miesten luo, jotka nyreinä ja äänettöminä odottivat neuvottelun tulosta ymmärtäen, että jatkuva pumppuaminen ainoastaan tarpeettomasti uuvuttaisi heitä.

— Meidän täytyy panna veneet kuntoon; hyvä vene on parempi kuin huono laiva. Myrskyn ja pauhaavan meren varaan ei tosin tällä hetkellä ole viisasta laskea veneitä; senpä vuoksi meidän on parasta turvautua laivaan niin kauan kuin voimme. Ryhdytään nyt varustamaan veneisiin ruokaa, vettä ja mitä muuta tarvitaan ja sitten meidän täytyy luottaa Jumalan armoon ja omiin ponnistuksiimme, hän sanoi.

— Ei mikään vene kestä tuollaista aallokkoa, huomautti yksi miehistä. Minun mielestäni pitäisi elämän olla hauska, kun se kerran on lyhyt, vai mitä pojat? hän lisäsi kääntyen miesten puoleen.

Useat näistä olivat samaa mieltä, mutta Oswald sieppasi kirveen, astui lähemmäksi äskeistä puhujaa, katsoi häntä tiukasti silmiin ja sanoi:

— Lyhyt saattaa meidän kaikkien elämä olla, mutta ei hauska. Minä ymmärrän sangen hyvin tarkoituksesi. On ikävää, jos minun täytyy tahrata käteni sinun tai jonkun muun vereen, mutta totisesti halkaisen kallon siltä, joka koettaa murtautua viinikellariin. Tiedätte, etten minä koskaan laske leikkiä. Teidän pitäisi hävetä! Sanotteko te itseänne miehiksi, te jotka saadaksenne nyt vähän viinaa aiotte hylätä ainoan mahdollisuutenne päästä maihin. Ja jos pelastutte, juotte vain itsenne humalaan joka ainoa päivä. Kaikella on aikansa, ja nyt, luulen minä, on aika pysyä selvänä.

Kun useimmat miehistä pitivät Oswaldin puolta, täytyi heikomman puolueen alistua, ja valmistuksiin ryhdyttiin. Molempien veneitten havaittiin olevan hyvässä kunnossa. Muutamat miehet hakkasivat osan laivan laiteesta pois siten että veneet voitiin lykätä mereen laidan yli, kun ei muulla tavoin voitu saada niitä vesille.

Veden syvyys pumpussa tarkastettiin uudelleen. Ruumassa oli vettä yhdeksän jalkaa. Laiva uppoaisi nähtävästi pian. Kaksi tuntia oli nyt kulunut, myrsky ei enää raivonnut yhtä ankarasti, ja aallokkokin, joka tuulen kääntymistä oli ärtynyt vihaiseksi, alkoi nyt käydä rauhallisemmaksi. Kaikki oli valmista. Molemmat veneet olivat kyllä niin suuret, että niihin mahtui sekä laivaväki että matkustajat; mutta kuten laivamiehet keskenään puhuivat — mikä todistaa heidän hyvää sydäntään — kuinka kävisi noiden pienokaisraukkojen avoimessa veneessä, jossa heidän kenties täytyi olla useita päiviä ja öitä?

Vasta kello kuuden ajoissa illalla oli kaikki kunnossa: laiva käännettiin taas vitkaan tuuleen ja veneet työnnettiin laidan yli. Myrsky oli suuressa määrin asettunut, mutta laiva oli vettä täynnä, sen odotettiin pian uppoavan.

Kylmäverisyys ja päättäväisyys olivat nyt tarpeen. Mahdotonta oli tietää milloin vesilastissa oleva laiva uppoaisi. Kaikki olivat kuumeentapaisen levottomuuden vallassa pelätessään viipyvänsä aluksessa liian kauan, niin että se ehtisi vaipua pohjaan ja jättää heidät taistelemaan aaltojen kanssa.

Kaikki oli valmista, Oswald ohjasi toista venettä, ja oli sovittu niin, että rouva Templemore ja hänen lapsensa otettiin isompaan, jota ohjasi kapteeni Ingram itse. Kun Oswaldin osalle määrätty väki oli astunut veneeseen, hän työnsi sen ulos laivasta jättääkseen tilaa toiselle veneelle, asetettiin suojanpuolelle kokka tuulta vasten ja odotti kapteenia. Rouva Templemore nousi kannelle kapteeni Ingramin kanssa, joka auttoi häntä laskeutumaan veneeseen. Toinen imettäjä asetettiin toisen lapsen kera istumaan hänen viereensä ja Koko talutti toista imettäjä, joka piti lasta käsivarrellaan.

Kapteeni Ingramin, jonka oli täytynyt astua veneeseen ensimmäisen lapsen kanssa, piti juuri kiivetä ylös auttamaan Judyä, kun laiva yhtäkkiä keikahti niin että keulakansi joutui veden alle, ja samassa vene törmäsi laivan kylkeen.

— Se uppoaa, Herra armahtakoon, laivamiehet huusivat pelästyksissään ja työnsivät veneen loitommas päästäkseen pois laivan pyörteistä.

Kapteeni Ingram, joka seisoi veneen peräteljolla, kaatui selälleen veneen pohjalle, ja ennen kuin hän ennätti päästä jaloilleen, oli vene jo kaukana laivasta.

— Lapseni, lapseni! valitti äiti.

— Soutakaa uudestaan lähelle, pojat! huusi kapteeni Ingram tarttuen peräsimeen.

Miehet, jotka olivat pelästyneet kuullessaan, että laiva oli uppoamaisillaan, koettivat uudestaan päästä laivan lähelle, kun näkivät sen pysyvän vielä pinnalla. Mutta heidän yrityksensä olivat turhat — he eivät mahtaneet mitään tuulelle ja merenkäynnille. He ajautuivat yhä kauemmaksi kaikista ponnistuksista huolimatta. Kapteeni Ingram oli innostanut väkeään viimeiseen saakka, mutta nyt hän havaitsi, että ponnisteleminen oli turhaa.

— Lapseni, lapseni! huusi rouva Templemore seisoen veneessä ja kurottaen käsiään laivaa kohti. Kapteeni antoi merkin, vene lähti myötätuuleen. Äiti näki että kaikki toivo oli mennyttä, ja vaipui pyörtyneeni veneeseen.

VANHAPIIKA

Eräänä aamuna vähän "Sirkassianin" haaksirikon jälkeen herra Witherington tuli tavallista aikaisemmin ruokailuhuoneeseen. Silloin hän havaitsi palvelijansa Williamin istumassa isäntänsä vihreässä nojatuolissa jalat uuninristikolle nostettuina. Mies oli niin syventynyt sanomalehteen, ettei edes huomannut Witheringtonin tulevan.

— Toivon, että teillä on oikein mukava asento, herra William. Älkää missään tapauksessa salliko minun häiritä teitä, hyvä herra! sanoi herra Witherington.

Vaikka William oli yhtä häpeämätön kuin kamaripalvelijat yleensä, hän hämmästyi kuitenkin vähän.

— Suokaa anteeksi, herra, Jonathanilla ei ollut aikaa lukea sanomalehteä. Hän sanoo olevan ihan paikallaan tutkia kuolinilmoitukset, etteivät ne äkkiarvaamatta yllättäisi teitä.

— Se on todellakin erittäin huomaavaista.

— Ja tässä on kertomus eräästä haaksirikosta...

— Haaksirikosta! Missä, William? Herran nimessä, missä siitä on?

— Luulen, että se koskee samaa laivaa, josta olette ollut niin levoton. Olen unohtanut nimen. Mahtoikohan se olla "Sirkassian"?

Herra Witherington tempasi sanomalehden ja löysi heti kirjoituksen, jossa yksityiskohtaisesti kerrottiin, että "Sirkassianin" hylystä oli pelastettu kaksi neekeriä ja lapsi.

— Niin, niin on käynyt! huudahti Witherington. Cecilia raukka avoimessa veneessä! Toisen veneen nähty uppoavan. Ehkä hän on kuollut, armias Jumala. Toinen poika pelastettu! Varjelkoon, missä

Jonathan on?

— Tässä, herra, vastasi Jonathan juhlallisesti. Hän oli juuri tuonut paistetut munat pöytään ja seisoi vakavana kuin hautajaisissa isäntänsä tuolin takana, sillä tässä oli kysymyksessä onnettomuus, niin, ehkä kuolemakin.

— Minun täytyy matkustaa Portsmouthiin heti syötyäni — ei, en voi syödä mitään, ruokahaluni on tiessään.

— Harvoin on tapana syödä tämmöisissä surullisissa tilaisuuksissa, vastasi Jonathan. Haluatteko omat vaununne vai suruvaunut?

— Mistä saisin suruvaunut, joilla pääsee neljätoista mailia tunnissa kahdella hevosparilla? Oletteko hullu, Jonathan!

— Pitääkö ajurilla ja palvelijalla olla suruharjoitus hatussa ja hansikkaat?

— Menkää hiiteen surupukuinenne! Tässä ei ole kysymys kuolemasta, vaan pelastumisesta. Näyttää siltä kuin ainoastaan toinen vene olisi uponnut.

— Mors omnia vincit, kuolema voittaa kaiken, lausui Jonathan silmät kattoon luotuina.

— Heittäkää latinanne, Jonathan, ja hoitakaa tehtävänne!
Kirjeenkantaja kolkuttaa, kysykää, onko hänellä kirjeitä!

Niitä oli useitakin, muiden muassa yksi "Eurydiken" päälliköltä, komentajakapteeni Maxwelliltä. Siinä kerrottiin tapahtumat tarkasti ja ilmoitettiin, että kapteeni oli sen päivän postivaunuissa lähettänyt neekerit ja lapsen herra Witheringtonin luokse ja että eräs upseeri, joka aikoi kaupunkiin samoissa vaunuissa, saattaisi heidät turvallisesti hänen kotiinsa.

Komentajakapteeni Maxwell oli herra Witheringtonin vanha tuttava. Hän oli syönyt päivällistä hänen luonaan Templemoren seurassa ja arvatenkin kysellyt neekereiltä, minne hänen oli lähetettävä haaksirikkoutuneet.

— He tulevat tänne illalla, huudahti herra Witherington. Minun ei siis tarvitsekaan matkustaa. Mitä on tehtävä? Parasta lienee sanoa Marylle, että hän panee huoneet kuntoon. Vuoteet pienelle pojalle ja kahdelle neekerille, ymmärrättekö, William?

— Ymmärrän, herra. Mutta minne ne mustat sijoitetaan?

— Minnekö sijoitetaan! Eihän se minua liikuta! Toinen nukkukoon keittäjäntären, toinen Maryn huoneessa.

— Hyvä on, herra, minä sanon sen heille, vastasi William ja kiiruhti ulos jo edeltäkäs in ihastuksissaan siitä melusta, jonka tiesi keittiössä syntyvän.

— Pyydän anteeksi, huomautti Jonathan, luulen että toinen neekeri on mies.

— No, mitä sitten?

— Tytöt eivät mahdollisesti suostu nukkumaan hänen kanssaan.

— Kaiken pahan nimessä, mitä Witheringtonin suvulle on tapahtunut! Olette oikeassa. Mutta te, Jonathan, voitte ottaa hänet — te pidätte juuri siitä väristä.

— En pimeässä, herra, vastasi Jonathan kumartaen.

— No antakaa heidän maata yhdessä sitten.

— Ovatko he naimisissa? kysyi hovimestari.

— Hiisi vieköön heidät molemmat! Mistä minä sen voisin tietää? Tuokaa minulle aamiaista, niin saadaan sitten enemmän neuvotella asiasta.

Herra Witherington kävi nyt kananmunien ja teeleipien kimppuun ja nautti aamiaisensa niin nopeasti kuin suinkin ehti. Siihen oli syynä se, että hän oli sekä vimmastunut että hämmästynyt näiden henkilöiden odottamattomasta tulosta ja toivoi saavansa rauhassa miettiä, sillä juttu oli todellakin poikamiehelle arveluttava. Juotuaan toisen kupillisen teetä hän oikaisihe mukavampaan asentoon nojatuolissaan ja alkoi mietiskellä itsekseen:

— Esi-isieni veren nimessä, mitä minä, poikamies, teen pienellä lapsella ja imettäjällä, joka on musta

kuin pataässä, ja toisella mustalla vielä kaupan päälle? Lähetätkö neekerit takaisin? Se taitaa olla parasta; mutta lapsi! Herätä joka aamu kello viisi sen parkunaan, suudella sitä kolmesti päivässä, olisipa se hauskaa! Päälliseksi tuo paksuhuulinen neekeriakka suutelee lasta koko päivän ja tyrkyttää sitä sitten minulle. Akka on kömpelö kuin lehmä; jos lapsen vatsa tulee kipeäksi, hän syöttää sille pippuria — länsi-intialainen tapa! Lapsilla on vatsa aina kipeänä — onneton serkkuparkani! Minne hän ja se toinen lapsi ovat joutuneet? Olisi hyvä, jos olisivat pelastaneet hänet, raukan, jotta hän itse voisi tulla pitämään huolta lapsistaan... Mitä on tehtävä? Minua totisesti haluttaa hakea Moggy-sisareni — mutta hän pitää niin ankaraa komentoa. Ei ole syytä hätäillä. Parasta miettiä vielä kerran.

Tähän herra Witheringtonin mietteet keskeytyivät, sillä joku naputti ovelle.

Keittäjätar tuli huoneeseen kasvot punaisina kuin olisi laittanut päivällistä kahdeksalletoista hengelle.

— Suokaa anteeksi, herra, hän sanoi niiaa lyykistäen. Olisin kiitollinen, jos hankkisitte itsellenne uuden keittäjättären.

— Vai niin, no hyvä on! vastasi Witherington suuttuneena siitä että häntä oli häiritty.

— Ja jos sallitte, muutan jo tänä päivänä; en jää tänne pitemmäksi aikaa, siitä voitte olla varma!

— Menkää vaikka hiiteen! vastasi herra Witherington, mutta menkää ensin ulos ja sulkekaa ovi jäljessänne.

Keittäjätar katosi, ja niin herra Witherington oli taas yksinään.

— Kylläpä hän oli tuohtunut! Ei tahdo tietystikään laittaa ruokaa mustille — niin, sepä se.

Uudestaan häiritsi herra Witheringtonia kaksi koputusta.

— Ahaa, nyt hän on ennättänyt ajatella asiaa. Sisään! Mutta tulija ei ollutkaan keittäjätar, vaan sisäkkö Mary.

— Suokaa anteeksi, herra, tämä sanoi itkien, minä haluan lähteä paikastani.

— Tämähän on oikea kapina! No, muuttakaa sitten!

— Lähtisin jo tänä iltana, herra, jos vain suostutte.

— Mene vaikka heti, minusta se on samantekevää, ärjäisi herra Witherington suuttuneena.

Sisäkkö meni, ja kului hetken aikaa ennen kuin herra Witherington tuli jälleen levolliseksi.

— Kaikki palvelijat joutavat hiiteen! hän totesi viimein. Olivatpa ne totisesti pöyhkeitä narreja — eivät tahdo siivota huoneita mustien jäljiltä. Periköön paha heidät kaikki, niin mustat kuin valkoiset! Nyt on koko talo ylösalaisin, kun tuo kakara tulee tänne. Se ei ole mukavaa. Mitä on tehtävä? Pyytäisinkö Moggy-sisaren tänne? Ei, minä kutsun Jonathanin.

Herra Witherington soitti ja Jonathan tuli huoneeseen.

— Mitä tämä kaikki merkitsee, Jonathan? Keittäjätar on raivoissaan, Mary itkee ja molemmat ovat lähdössä pois. Mikä on syynä kaikkeen tähän sekamelskaan?

— Niin, herra, William kertoi heille teidän järkähtämättömän käskynne, että molempien mustien on nukuttava heidän huoneessaan, ja luulen, että hän sanoi Marylle, että mies saa nukkua hänen kanssaan.

— Senkin kirottu vintiö! Hän saa aina aikaan häiriöitä. Tiedättehän, etten minä niin tarkoittanut.

— Niin, en minäkään sitä uskonut, herra, onhan se aika lailla outoa.

— No, sanokaa se heille sitten, jotta pääsemme kuulemasta siitä enempää.

Herra Witherington neuvotteli sen jälkeen hovimestarinsa kanssa ja suostui hänen ehdotuksiinsa. Matkustajat saapuivat määräaikana ja heidät majoitettiin sopivimmalla tavalla. Nuorta Edvardia ei vaivannut vatsatauti eikä hän herättänyt herra Witheringtonia viideltä aamuisin. Kun kaikki saatiin järjestykseen, ei olo tuntunut suinkaan niin epämukavalta kuin herra Witherington oli luullut. Mutta ei ollut oikein mukavaakaan; herra Witherington sai paljon kärsiä palvelusväen alituisista kinasteluista ja Judyn valituksista keittäjätärtä vastaan — tämä kun aina epäili häntä ja Kokoa kun lapsi sattui olemaan pahoin voipa tai jotakin muuta semmoista tapahtui — niin ettei hänen kotinsa tuntunut enää rauhalliselta ja levolliselta. Lähes kolme kuukautta oli kulunut eikä veneistä ja niiden matkustajista ollut kuulunut mitään tietoa. Komentajakapteeni Maxwell, joka kävi herra Witheringtonia

tervehtimässä, lausui luulevansa että he olivat hukkuneet myrskyssä. Kun näytti toivottomalta, että rouva Templemore koskaan voisi pitää huolta lapsesta, herra Witherington päätti vihdoin kirjoittaa sisarelleen Bathiin, kertoa hänelle koko tapahtuman ja kehottaa häntä tulemaan hänen kotiaan hoitamaan. Parin päivän kuluttua hän sai seuraavan vastauksen:

'Rakas Anthony-veli.

Kirjeesi sain viime keskiviikkona, ja minun täytyy tunnustaa, että hämmästyinpä sen sisällöstä oikein aika lailla; niin, todellakin mietiskelin sitä niin, etten muistanut tunnustaa maata pelatessani whistiä neiti Blabkin luona, vaan menetin neljä shillinkiä kuusi pennyä. Kerrot, että kodissasi on lapsi, joka on serkkumme, hänen, joka joutui onnettomiin naimisiin. Toivon, että se, mitä sinä sanot, on totta, mutta tiedän myös, mihin nuoret miehet voivat syyllistyä, vaikka, kuten Betty-neiti sanoo, paras on olla puhumatta, vieläpä huomauttamattakin semmoisista seikoista. En kuitenkaan voi ymmärtää, minkä vuoksi nuoret miehet arvelevat, ettei heidän tarvitse lainkaan välittää maineestaan, josta naimattomat naiset ovat niin arkoja. Samaa sanoo Betty-neiti, jonka kanssa vähän keskustelin tästä. Mutta tehty mikä tehty, ja hänen mielestään on samoin kuin minunkin parasta salata asia niin hyvin kuin taidamme.

Otaksun, ettet aio tehdä lasta perilliseksi; se olisi todellakin hyvin väärin minun mielestäni. Betty-neiti sanoi myös, että testamentin mukaisella omistusoikeudella voittoa kymmenen prosenttia, eikä sitä voitane välttää. Kuitenkin on tapana olla puhumatta semmoisista asioista. Mitä tulee pyyntöosi, että minä tulisin hoitamaan kotiasi, olen neuvotellut Betty-neidin kanssa, ja hän sanoi, kuten minäkin, pitävänsä suvun kunnian nimessä parhaana, että minä tulen sinun luoksesi ja pelastan siten maineesi. Olet joutunut pahaan pinteeseen, kuten useimmat intohimoiset ja viekkaiden naisten lumoamat miehet. Mutta, kuta vähemmän siitä puhun, sitä pikemmin kaikki on taas hyvin, kuten Betty-neiti sanoo.

Aion sen vuoksi ryhtyä tarpeellisiin valmistuksiin ja toivon olevani luonasi noin puolentoista viikon kuluttua; sitä ennen minun on mahdotonta tulla, ymmärrät näet, että läksiäiskestit kestävät niin kauan.

Minulle on jo tehty monia kysymyksiä tämän ikävän asian johdosta, mutta annan aina saman vastauksen: nuoret miehet ovat nuoria miehiä ja ettei asia sentään ole niin hirvittävä, kuin jos he olisivat naimisissa, sillä minun on tapana olla puhumatta, vieläpä huomauttamattakin semmoisista seikoista, erittäinkin, koska miehet helposti joutuvat pahaan pulaan kuten Betty-neiti sanoo. Mutta kuta pikemmin siitä lakataan puhumasta, sitä parempi. Eikä nyt tällä kertaa enempää.

Uskollinen sisaresi Margaret Witherington.

P. S. Betty-neidin ja minun mielestäni teit sangen oikein, kun palkkasit ne kaksi mustaa tuomaan lasta kotiin luoksesi. Se näyttää niin ulkomaalaiselta, ja me voimme pitää salaisuuden omana tietonamme.'

— Mitä! Kaiken nimessä mitä Witheringtonit ovat syntiä tehneet! Eikö tämä ole tarpeeksi tekemään ihmistä hulluksi! Kirottu epäluuloinen vanhapiika! Hän ei tule tähän taloon, sen minä lupaan! Kirottu olkoon hän ja kaikki vanhat häväistysjuttuja janoavat vanhatpiiat! Voi minua mies parkaa! jatkoi Witherington ja heitti kirjeen pöydälle syvään huoaten. Tämä on kaikkea muuta kuin mukavaa!

Mutta jos asia herra Witheringtonista jo alussa näytti olevan kaikkea muuta kuin mukavaa, niin tuonempana se tuntui ihan sietämättömältä.

Moggy-sisko saapui ja asettui asumaan niin komeasti ja loistavasti ja sellaisin elein kuin olisi tullut vartavasten pelastamaan veljensä kotia ja mainetta. Kun lapsi ensi kerran tuotiin hänelle, hän loi — ottamatta lainkaan huomioon, että poika erittäin suuresti muistutti herra Templemore-vainajaa — kulmien alta silmäyksiä lapseen ja veljensä kasvoihin ja puhkesi puhumaan sormiaan heristäen.

— Oi, Anthony! Anthony! Sinä luulit voivasi pettää minua! Sama nenä, sama suu — sinun pitäisi hävetä, Anthony! Hyi häpeä!

Ajatella kaikkea sitä kurjuutta, mitä herra Witheringtonin hyvä sydän ja avuliaisuus tuottivat hänelle! Ei kulunut päivää, tuskinpa tuntiakaan, jolloin hänen korviaan eivät kiusanneet sisaren salavihjaisut. Judy ja Koko lähetettiin takaisin Amerikkaan. Palvelijat, jotka jo kauan olivat olleet hänen palveluksessaan, muuttivat pois toinen toisensa perästä ja uudet vaihtuivat sittemmin miltei joka kuukausi. Sisar hallitsi ja vallitsi ankarasti koko taloa ja herra Witherington paran koko mukavuus oli mennyt menojaan, kunnes viimein koitti aika, jolloin nuori Edvard oli lähetettävä kouluun. Silloin herra

Witherington kokosi kaiken rohkeutensa ja ajoi muutamien myrskyisten kuukausien kuluttua sisarensa takaisin Bathiin ja sai jälleen nauttia kotoisesta mukavuudestaan.

Edvard tuli aina loma-ajoksi kotiin ja oli kaikkien lemmikki; mutta se luulo, että hän oli tuon vanhan kunnan miehen poika, oli niin yleinen ja siihen suuntaan käyvät vihjaukset ukosta niin vastenmielisiä, että vaikka hän pitikin kovin pojasta, ei hän ensinkään pannut vastaan, kun tämä sanoi lähtevänsä merille.

Komentajakapteeni Maxwell otti Edvardin palvelukseensa. Kun komentajakapteenin oli sittemmin terveyden heiketessä pakko joksikin ajaksi luopua virastaan, hän hankki turvatilteen paikan toisissa laivoissa. Näin kului muutamia vuosia. Edvard Templemore edistyi urallaan, herra Witherington vanheni ja kävi yhä omituisemmaksi, ja hänen Moggy-sisarensa nautti Betty-neidin sukkeluuksista ja lempipelistään whististä.

Koko tänä aikana ei kuulunut mitään veneistä, rouva Templemoresta ja hänen toisesta lapsestaan. Tästä syystä pidettiin siis varmana, että he kaikki olivat hukkuneet, ja heitä muistettiin ainoastaan henkilöinä, jotka kerran olivat olleet elossa.

KADETTI

Hänen brittiläisen majesteettinsa fregatin "Unicornin" peräkannella seisoivat tuulen puolella kaksi hyvin mahtavaa henkilöä. Toinen oli laivan päällikkö, komentajakapteeni Plumbton, joka oli iso mies, ei pituudeltaan, mutta sitä enemmän leveydeltään, ja olisi ottanut kohtuullista suuremman tilan, jollei hänellä päällikkönä olisi ollut oikeutta ottaa niin suurta tilaa kuin hän itse tahtoi. Komentajakapteeni Plumbton oli tuskin puolentoista metrin pituinen, mutta yhtä paksu; hänessä oli kyllä tarpeeksi ainesta, kun sen vain olisi saanut kohtuullisesti venytetyksi. Hän käveli takki avoinna ja peukalot liivien hihanreikiin pistettyinä, joten hänen olkapäänsä työntyivät taaksepäin. Päänsä hän piti hyvin kenossa, niin että rinta ja vatsa oikein pullottivat. Hän oli todellinen turhamaisuuden ja sävyisyyden perikuva ja teiskaroi kuin näyttelijä juhlakulkueessa.

Toisen miehen luonto oli laatinut aivan päinvastaisen mallin mukaan. Hän oli yhtä pitkä kuin komentajakapteeni lyhyt ja yhtä laiha kuin hänen esimiehensä lihava. Hänen pitkät koipensa ulottuivat lähes komentajakapteenin olkapäiden tasalle, ja hän saattoi kumartua esimiehensä pään yli aivan kuin olisi ollut nostokurki ja päällikkö tavaramytty, joka oli nostettava ylös. Kätensä hän piti selän takana ja vaikeinta näkyi hänelle olevan pitää jättiläisaskelensa tasassa päällikön papukaijansipsuttelun kanssa. Hänen kasvopiirteensä olivat terävät ja laihat samoin kuin ruumiskin ja osoittivat kaikin tavoin, että hän oli luonteeltaan äreä.

Hän oli esittänyt monenmoisia kanteita useita henkilöitä vastaan, mutta päällikkö oli tähän asti ollut järkähtämättömän tyyni. Komentajakapteeni Plumbton oli hyväsydäminen ja tyyniluontoinen mies sekä erittäin tyytyväinen syötyään hyvän päivällisen. Luutnantti Markitall oli luonteeltaan oikullinen ja saattoi paremman puutteessa torua vaikka omaa voileipäänsä.

— Aivan mahdotonta, herra komentajakapteeni, jatkoi luutnantti, on hoitaa virkaansa, jollei saa kannatusta.

Tämä muistutus, joka kuului kuin yläilmoista, sai päällikön vastaamaan:

— Se on totta.

— Siis luulen, herra komentajakapteeni, ettei teillä ole mitään sitä vastaan, että määrään sille miehelle rangaistuksen?

— Minä mietin asiaa. Mutta komentajakapteenin huulilla kuvastui jo kieltävä vastaus.

— Nuoret herrasmiehet ovat, ikävä kyllä, kovin hankalia.

— Kuten poikien tapa on, virkkoi päällikkö.

— Niin, herra komentajakapteeni, mutta virka on hoidettava, enkä voi tulla toimeen ilman heitä.

— Aivan oikein; kadetit ovat erittäin käyttökelpoisia.

— Valitettavasti minun velvollisuuteni on sanoa, etteivät he ole. Herra Templemore esimerkiksi!

Hänestä ei minulla ole ensinkään apua, hän ei tee muuta kuin nauraa.

— Vai nauraa? Nauraako hän teille, luutnantti Markitall?

— Ei suorastaan minulle, mutta hän nauraa kaikelle. Jos lähetän hänet mastonhuippuun, hän nauraa, jos käsken hänet takaisin, hän tulee alas ja nauraa, jos muistutan häntä jostakin virheestä, hän nauraa seuraavassa silmänräpäyksessä. Niin, herra komentajakapteeni, hän ei todellakaan tee muuta kuin nauraa myötäänsä. Toivoisin hartaasti, että puhuisitte hänen kanssaan; ehkä hän silloin —

— Itkisi, vai mitä tarkoittatte? Parempi naurava kuin itkevä suu. Eikö hän itke milloinkaan, luutnantti Markitall?

— Kyllä, herra komentajakapteeni, ja hyvin sopimattomaan aikaan. Tässä tuonnoin, muistatte ehkä, kun rankaisitte merisotilas Williamia, jonka olin määrännyt pitämään huolta hänen kirstustaan ja kojustaan, hän itki koko ajan.

— Poika oli pahoillaan siitä, että hänen palvelijaansa rangaistiin. Minä en kurita koskaan miestä, luutnantti Markitall, olematta itse pahoillani siitä.

— No niin, en tahdo jatkaa keskustelua, mikäli se koskee hänen itkuaan. Saan kai antaa sen anteeksi, mutta tuosta nauramisesta tahdon huomauttaa. Tässä hän tuleeikin, herra komentajakapteeni. Templemore, päällikkö tahtoo puhutella teitä.

Päälliköllä ei nyt ollut ensinkään halua puhutella nuorukaista, mutta hän ei voinut olla puhumatta, kun luutnantti oli näin saattanut hänet pulaan. Herra Templemore teki kunniaa ja seisoi päällikkönsä edessä katse niin iloisena, veitikkamaisena ja hilpeänä, että se suoraan todisti syytöksen oikeaksi.

— Vai niin, sanoi päällikkö pysähtyen kesken kävelyään ja työntäen olkapäitään vielä enemmän taaksepäin. — Olen kuullut, että te nauratte luutnantille.

— Minäkö, herra komentajakapteeni? vastasi poika ja hänen iloinen hymynsä muuttui ilminauruksi.

— Niin, te juuri, sanoi luutnantti ja oikaisi vartalonsa täyteen mittaansa. Tehän nauratte juuri nytkin.

— Minä en voi sitä auttaa, herra luutnantti, se ei ole minun syyntä eikä myöskään teidän, herra luutnantti, siitä olen varma, lisäksi poika viekkaasti.

— Ymmärrätkö sinä, Edvard — herra Templemore, oli aikomukseni sanoa — että on sopimatonta osoittaa halveksimista esimiestään kohtaan?

— En ole milloinkaan nauranut luutnantti Markitallille, paitsi silloin kerran, kun hän kompastui köysikieppiin.

— Ja miksi nauroitte silloin?

— Nauran aina kun joku kaatuu, vastasi poika; en voi sille mitään, herra komentajakapteeni.

— Otaksun siis, hyvä herra, että te nauraisitte silloinkin, jos näkisitte minun vierivän pitkin kanta laivan kallistuessa, virkkoi päällikkö.

— Niin, vastasi poika voimatta kauemmin pidättäytyä, menehtyisin naurusta — minä olen juuri näkevinäni teidän vierivän, herra komentajakapteeni.

— Vai niin! Olen kovin hyvilläni, kun en kuitenkaan nyt vierä. Mutta pelkään, nuori mies, että olette omalla tunnustuksellanne todistanut itsenne syylliseksi.

— Olen kyllä syyllistynyt nauramiseen, herra komentajakapteeni, jos se on rikos, mutta ohjesäännössä ei siitä mainita.

— Ei, hyvä herra, mutta ylenkatseesta siinä kyllä puhutaan. Te nauratte silloinkin, kun teidät on määrätty istumaan mastonhuipussa, hyvä herra.

— Mutta minä tottelen silmänräpäyksessä käskyjä enkö tee niin, luutnantti Markitall?

— Tottelette, se on totta, mutta naurunne osoittaa samalla, ettette välitä rangaistuksesta.

— En enää välitäkään. Toiset puolet ajastani kulutan mastonhuipussa; siihen olen nyt jo tottunut, herra luutnantti.

— Mutta eikö rangaistuksen häpeällisyys vaikuta teihin ollenkaan, herra Templemore? kysyi päällikkö ankarasti.

— Kyllä, herra komentajakapteeni, silloin kun olen vakuuttunut siitä, että olen sen ansainnut. Minä en nauraisi, jos te, herra komentajakapteeni, lähettäisitte minut mastonhuippuun, vastasi poika näyttäen hyvin totiselta.

— Näettehän, luutnantti Markitall, että hän osaa olla totinenkin, huomautti päällikkö.

— Minä olen käyttänyt kaiken kekseliäisyyteni saadakseni hänet totiseksi, vastasi luutnantti, mutta tahtoisin kysyä herra Templemorelta, mitä hän oikeastaan tarkoittaa sanoilla: että olen sen ansainnut. Tahtooko hän väittää, että minä joskus olen rangaissut häntä aiheettomasti?

— Niin juuri, herra luutnantti, vastasi poika rohkeasti, viisi kertaa kuudesta saan istua mastonhuipussa syyttömästi; siksi ei asia minusta ole kovin vakava.

— Syyttömästi, herra! Entä nauraminen? Eikö se ole mitään?

— Olen toimekseni niin tarkka kuin suinkin voin, herra luutnantti, tottelen aina käskyjänne ja koetan kaikin tavoin olla teille mieliksi, mutta te rankaisette minua myötäänsä.

— Niin rankaisenkin, koska te aina nauratte ja kaiken lisäksi saatte vielä koko laivaväenkin nauramaan, mikä on vielä pahempi.

— He kiskovat ja vetävät silti yhtä hyvin, jopa tekevät työtä paremminkin kun ovat iloisia, niin luulen.

— Kuka teille antaa luvan luulla semmoista? vastasi luutnantti aivan raivoissaan. Komentajakapteeni Plumbton! Koska tämä nuorukainen arvelee, että hänellä on oikeus arvostella miten minä pidän yllä kuria laivassa, pyytäisin, että te koettaisitte mitä teidän määräämänne rangaistus häneen vaikuttaa.

— Herra Templemore, sanoi päällikkö, te olette ensiksikin liian avopuheinen ja toiseksi kovin taipuvainen nauramaan. Kaikella on aikansa, herra Templemore, niin iloisuudella kuin totisuudellakin. Peräkansi ei ole oikea paikka ylenmääräiselle iloisuudelle.

-. Eikä komentokansi myöskään? keskeytti poika viekkaasti.

— Ei, siinä olette oikeassa. Nauraa saatte keulakannella ja kumppanienne seurassa tuolla alhaalla.

— Ei, herra komentajakapteeni, emme saa; luutnantti kieltää heti jos kuulee meidän nauravan.

— Sen vuoksi, että te nauratte myötäänsä, herra Templemore.

— Taidan todella nauraa, ja jos se on väärin, olen pahoillani, etten voi tehdä teille mieliksi, mutta halveksimista se ei suinkaan ole. Minä nauran nukkuessani, nauran valveilla, kun aurinko paistaa — tunnen itseni aina hyvin onnelliseksi; ja vaikka te, luutnantti Markitall, määräätte minut mastonhuippuun, en nauraisi, vaan olisin pahoillani, jos teille tapahtuisi jotakin pahaa.

— Sen minä kyllä uskon, hyvä poika, myönsi päällikkö.

— Hyvä, toisti luutnantti, koska herra Templemore näkyy havainneen virheensä, en tahdo jatkaa kannettani kauemmin. Pyydän ainoastaan, ettei hän enää nauraisi.

— Te kuulette, poika, mitä luutnantti sanoo; se on oikein; älkää enää antako aihetta moisiin kanteisiin. Luutnantti Markitall, ilmoittakaa, milloin etumärssypurje on korjattu; tahtoisin vaihtaa sen illalla.

Luutnantti Markitall lähti tiedustelemaan asiaa.

— Ja kuulkaa nyt, Edvard, jatkoi komentajakapteeni Plumbton heti kun luutnantti oli niin etäällä, ettei puhetta enää kuulunut, minulla on paljonkin sanottavaa teille tämän asian johdosta, mutta nyt minulla ei ole aikaa; tulkkaa siis päivälliselle minun luokseni. Pöydässäni sallin naurettavan — mutta kohtuullisesti.

Poika teki kunniaa ja meni pois kiitollisena ja onnellisen näköisenä.

Tämä pieni kohtaaminen kuvasi hyvin Edvard Templemoren luonnetta. Hän oli perin iloinen, rattoisa ja helläsydäminen tovereitaan, vieläpä luutnanttiakin kohtaan, vaikka tämä kantoi hänelle kaunaa hänen nauramisensa takia. Niin kuin päällikkö sanoi, kaikella on aikansa, eikä Edvardin nauru ollut aina paikallaan, mutta se johtui kerta kaikkiaan hänen luonteestaan eikä hän voinut sille mitään. Hän oli iloinen kuin keväätaamu ja pysyi sellaisena vuosikausia; hän nauroi kaikelle, oli tyytyväinen kaikkiin ihmisiin, ja hänestä pitivät kaikki. Hän pysyi aina iloisena, suorana ja rohkeana miehenä, jota eivät vastoinkäymiset eivätkä onnenoikut saaneet lannistumaan.

Hän palveli aikansa, oli saada reput tutkinnossa, koska nauroi, meni sitten jälleen merille ilomielin, oli veneen päällikkönä, kun ranskalainen sotalaiva vallattiin, ja kun hän oli päässyt laivaan, häntä huvitti sen pieni ranskalainen kapteeni — joka asteli kannella pitkä ja todistettavasti monelle onnettomuutta tuottanut miekka vyöllään — niin että sai vihdoin tuolta pieneltä miekkoselta iskun, joka kaatoi hänet kannelle.

Tämän seikan ja siinä saamansa haavan ansiosta hänet korotettiin luutnantiksi ja määrättiin linjalaivaan Länsi-Intiaan. Siellä hän nauroi keltakuumeelle, sai paikan erään amiraalilaivan saattoaluksessa, oivassa kuunarissa, ja sitten hänet lähetettiin ryöstöretkelle — hankkimaan saalista amiraalille ja virkaylennystä itselleen, mikäli hän kykeni hankkimaan sen jonkin onnellisen sattuman avulla.

SLEEPERS-LAHTI

Afrikan länsirannalla on pieni lahdelma, jolle satunnaiset kävijät ovat antaneet useampia kuin yhden nimen. Portugalilaisten — jotka ensimmäisinä rohkenivat kyntää Atlantin aaltoja — antama nimi hävisi samalla kuin heidän merivaltansa kukistui. Sitä nimeä, jonka rannikon kähäräpäiset asukkaat ovat sille antaneet, on tuskin koskaan tultu varmasti tuntemaan; kuitenkin sillä on muutamissa vanhoissa englantilaisissa merikorteissa nimenä Sleepers-lahti.

Lahdelman rannat ovat jokseenkin ilottomat ja autiot. Silmä kohtaa ainoastaan loivasti viettävän rannan, jolla on häikäisevän valkeaa hiekkaa, ja ylempänä muutamia pieniä kumpuja, joita Atlantin raivoisat myrskyaalot lakkaamatta huuhtelevat. Maa on kuiva ja paljas, ei pienintäkään kasvillisuuden merkkiä. Lahden vesi on tyyni ja kirkas kuin hienoin kuvastin, hiljaisinaan loiske rantaa vastaan ei häiritse luonnon rauhaa, vienoinkaan tuulen leyhkä ei liikuta veden pintaa, jota keskipäivän pystysuorat, polttavat auringonsäteet lämmittävät levittäen kaikkialle masentavan kuumen valo- ja lämpövirran. Ainoatakaan vesilintua ei näy liitelemässä veden yllä. Kaikkialla vallitsee hiljaisuus, kolkkaus ja autius; ainoastaan silloin tällöin näkyy jättiläishai, joka hitaasti ui eteenpäin kuumassa pintavedessä tai pysyttelee keskipäivän helteessä laiskana paikoillaan. Karumpaa, elottomampaa ja ihmiselle sopimattomampaa seutua tuskin voi kuvitella.

Lahden suussa, noin kolmen sylen syvyisessä paikassa, ankkuritouvi höllällä roikkuen, lojui liikkumattomana laiva, joka olisi herättänyt ihmettelyä jokaisessa, joka olisi osannut arvostella sen huolellista rakennetta. Aluksen piirteet olivat niin viehättävän sopusuhtaiset, että miltei olisi voinut luulla sen lähteneen jumalallisen rakentajan omasta kädestä hänen luomanaan ja valtamerelle uskottuna olentona, joka on määrätty korostamaan hänen töittensä kauneutta ja vaihtelevaisuutta. Sillä suuresta merihirviöstä mitättömimpään evin liikkuvaan otukseen, suuren suuresta myrskylinnusta pahaenteiseen myrskypääskyyn saakka ei ainoallakaan valtameren siivekkäällä eikä evälliselläkään asujalla ollut tarkoituksenmukaisempaa, sopusuhtaisempaa muotoa kuin tällä ihmiskätten mestarityöllä, jonka kauniit viivat ja somat sirot pyöröpuut olivat tällä hetkellä ainoat esineet, jotka kuvastuivat taivaanrannan rajaviivaa vasten.

Valitettavasti tämän mestariteoksen oli luonut ahneus julmaan ja väärään tarkoitukseen, mutta nyt sitä käytettiin vielä hirvittävämpään työhön: se oli ollut orjalaivana — nyt se oli kuuluisa ja pelätty merirosvokuunari "Kostaja".

Ei ollut laivuria, jolla ei ollut tarkkoja ohjeita tuon laivan suhteen, jonka nimi oli tullut niin kuuluksi rikoksien ja konna töiden yhteydessä, ei missään purjehdukselle mahdollisessa maapallon osassa ainoakaan kauppalaivaa, jonka väkeä ei olisi hirvittänyt, kun sen nimeä mainittiin tai kun muisteltiin niitä hirmutöitä, joita sen hurja miehistö oli tehnyt. Se oli purjehtinut kaikkialla: idässä, lännessä, pohjoisessa ja etelässä osoittivat ryöstöt ja murhat sen jälkiä.

Laivan perässä oli pieni vene. Kun oli aivan tyyni, näytti siltä kuin vene olisi vetänyt kuunaria luokseen.

Etäältä erehtyi helposti laivan koosta. Sitä saattoi pitää ehkä yhdeksänkymmenen tonnin pikku aluksena, mutta se oli todellisuudessa lähes kahdensadan tonnin kantoinen. — Se oli erikoisen leveä ja näöltään siro ja keveät pyöröpuut olivat tavattoman jyrkää tekoa. Kansi oli tehty honkalankuista, joissa ei ollut oksaa eikä halkeamaa, manillahamppuköydet oli somasti laskettu kuparisille jaluspiikeille ja kääritty kiepille kannelle, joka kiilteli puhtauttaan kuvastaen vaaleanvihreitä portaita; väkivivussa ja kompassikopeissa oli uurteinen mahonkipäällys ja messinkikoristeet, kajuutan ikkunaa suojeli

metalliverkko. Kiväärit olivat telineessä isomaston kohdalla, keihäät taas puomin ympäri sidottuina.

Keskellä laivaa, etu- ja isonmaston välillä, oli liikkuvalla lavetilla pitkä, 32-naulainen metallitykki, joka pahalla säällä voitiin laskea alas ja peittää. Kummallakin laidalla oli kahdeksan metallitykkiä, ne olivat pienempiä mutta erinomaisen hyvää työtä. Kuunari todisti rakentajan suurta taitoa ja kaikki sen varustukset huolellisuutta.

Kaikki oli siroa ja somaa, mutta mitään ei ollut liikaa. Puhtaus ja järjestys osoittivat, että päällikkö oli sekä ankara kurinpitäjä että todella pystyvä merimies. Kuinka laiva olisikaan muuten voinut niin kauan jatkaa laitonta, mutta menestyksellistä toimintaansa? Kuinka olisi muuten ollut mahdollista pitää aisoissa pelkistä pahantekijöistä kokoonhaallittua miehistöä, joka ei pelännyt Jumalaa eikä ihmisiä ja josta suurimmalla osalla oli omallatunnolla hirvittäviä murhia ja vielä iljettävämpiä tihutöitä. Sen tähden, että laivan päällikkö oli miehistöä päätään pitempi joka suhteessa niin ettei kukaan voinut vetää hänelle vertoja, hän sai pidetyksi heidät kurissa. Ei kukaan vetänyt hänelle vertoja älykkyydessä, ammattitaidossa, pelkäämättömyydessä ja ruumiinvoimissa, jotka hänellä olivat kuin jättiläisellä, eikä liioin konnamaisuudessa ja julmuudessa, hän kun näet halveksi kaikkia siveellisiä velvoituksia.

Tämän henkilön varhaisemmista vaiheista oli hyvin vähän tietoja. Epäilemättä hän oli saanut erinomaisen kasvatuksen, ja väitettiin hänen olevan lähtöisin vanhasta, Tweed-virran varsilla asuvasta suvusta. Mutta mistä sattuman oikusta hänestä oli tullut merirosvo, millaiset hairahdukset olivat syösseet hänet yhteiskunnallisesta asemastaan, siitä ei koskaan saatu selvää; se vain tiedettiin, että hän oli muutamia vuosia harjoittanut orjakauppaa, ennen kuin anasti tämän laivan ja aloitti nykyisen hurjan ammattinsa. Merirosvolaivan väki sanoi häntä Kainiksi, ja hyvin valittu nimi se olikin, sillä yli kolmen vuoden ajan hän oli ollut sodassa kaikkia ihmisiä ja kaikki ihmiset häntä vastaan.

Hän oli lähes kahden metrin pituinen, mutta samalla hyvin harteava, mistä jo näki, että hänellä oli tavattomat ruumiinvoimat. Kasvot olisivat olleet kauniit, jolleivät olisi olleet täynnä rumentavia arpia, ja — mikä omituisinta — sinisistä silmistä loisti lempeä katse. Suu oli siromuotoinen, hampaat lumivalkeat, tukka kihartava, ja parta — hänellä oli parta samoin kuin koko laivaväellä — peitti kasvojen alaosan pitkinä, vahvasti aaltoavina suortuvina. Hän oli vartaloltaan mitä sopusuhtaisin, miltei pelottavan suuri ja voimakas. Puku sopi hänelle hyvin: pellavahousut, parkitsematomasta nahasta tehdyt keltaiset saappaat, leveäraitainen puuvillapaita, punainen kashmirvaippa hartioilla, kultareunuksin somistetut liivit. Mustassa samettitakissa oli kaksi riviä kultanappeja ja päässä somasti koristettu turkkilainen lakki; pitkä veitsi ja pari vyöhön pistettyä pistoolia täydensivät asua.

Laivaväkeen kuului kaikkiaan 165 miestä, kaikkia mahdollisia kansallisuuksia. Päällystönä oli pääasiassa englantilaisia ja skandinaaveja, muut olivat suurimmaksi osaksi espanjalaisia ja maltalaisia. Sitä paitsi laivassa oli portugalilaisia, brasilialaisia ja neekereitä laivaväen täyteenä.

Neekerit kuuluivat siihen mustaan rotuun, joka asuu rannikolla Kap Palmasin lähellä ja jota usein käytettiin sotalaivoissa auttamassa englantilaisia merimiehiä töissä, jotka kuumassa ilmanalassa ovat näille liian raskaita. Mustat neekerit ovat vahvaa väkeä, hyväluontoisia, oivallisia merimiehiä ja kestävät raskasta työtä paremmin kuin muut Afrikan asukkaat. He pitävät englantilaisista ja puhuvat heidän kieltään ymmärrettävästi, ja he ovat hyvin hyvillään, jos heidät "kastetaan" kun he tulevat laivaan. Saamansa nimen he pitävät tavallisesti kautta elämänsä.

Nuo miehet eivät olleet tulleet rosvokuunariin suinkaan vapaaehtoisesti. He olivat palvelleet englantilaisissa laivoissa, jotka kävivät kauppaa rannikolla. Kun laiva oli vallattu ja poltettu ja väestön eurooppalainen osa surmattu, heidät otettiin väkisin merirosvolaivaan. Heille oli luvattu palkkio, jos he hoitavat tehtävänsä, mutta siihen he eivät luottaneet, vaan odottivat vain sopivaa karkaamistilaisuutta.

Kuunarin kapteeni seiso peräkannella ja tarkasteli väliin kaukoputkella autiota taivaanrantaa odotellessa, että jokin laiva ilmestyisi näkyviin. Muu päällystö ja miehistö makaili tai käveli toimetonna kannella huohottaen hirveässä kuumuudessa ja kärsimättömästi odottaen tuulenpuuskaa, joka virvoittaisi kuumaa otsaa.

Kuunarin kajuutta oli sisustettu yksinkertaisesti: kiinteä makuulavitsa kummallakin puolella, perälaipion puolella suuri ruokakomero, joka alun pitäen oli kai aiottu lasin ja posliinin säilytyspaikaksi, mutta oli nyt täynnä kaikenlaisia hopea- ja kultaesineitä; lamput olivat myös hopeaa ja ilmeisesti peräisin jostakin katolisesta kirkosta.

Kajuutassa oli kaksi henkilöä. Toinen oli iloinen, soreamuotoinen neekeri, joka oli ristitty Pompeius Suureksi varmaankin mahtavan kokonsa ansiosta. Toinen oli noin kahdeksantoistavuotias nuorukainen, nähtävästi eurooppalaista syntyperää. Hänen kasvonsa olivat älykkäät ja hienopiirteiset, mutta surumieliset. Hänellä oli melkein samanlainen puku kuin kapteenilla, mutta se näytti hauskemmalta hänen yllään. Hän istui keulanpuoleisella sohvalla kädessään kirja, johon hän silloin tällöin loi silmäyksen seurattessaan välillä neekerin liikkeitä tämän puhdistuessa ja järjestäessä kalliita esineitä.

— Herra Francisco, tämä on erinomaisen kaunis kapine, sanoi Pompeius ihailien juomakannua, joka oli harvinaisen sirotekoinen.

— Niin on, vastasi Francisco tyynesti, se on todellakin kaunis.

— Kuinka on kapteeni Kain saanu tämän?

Francisco pudisti päätään, ja Pompeius laski sormensa huulilleen ja loi Franciscoon pari silmäystä, joista saattoi helposti havaita hänen tarkoituksensa.

Samassa silmänräpäyksessä kuului kapteeni laskeutuvan kajuuttaan. Pompeius alkoi taas puhdistaa hopeita ja Francisco katsoi kirjaansa.

Mikä merkillinen yhdysside oli kapteenin ja tämän nuorukaisen välillä? Sitä ei tiedetty, mutta kun viimeksi mainittu oli aina kapteenin mukana ja aina elänyt hänen kanssaan, oli yleinen käsitys, että hän oli kapteenin poika, ja laivaväen kesken häntä sanottiin yhtä usein "Nuoreksi Kainiksi" kuin ristimänimeltään Franciscoksi.

Kuitenkin oli havaittu, että he viime aikoina usein riitelivät ja että kapteeni epäluuloisena seurasi kaikkia Franciscon puuhia.

— Älkää salliko minun keskeyttää, sanoi Kain astuessaan kajuuttaan. Ne tiedot, mitä neekeri voi antaa, ovat varmaankin erittäin tärkeitä.

Francisco ei vastannut, vaan oli syventyvinään kirjaansa. Kain loi katseensa vuoroin kumpaankin.

— Kuule, Pompeius, mitä sinä äsken sanoit?

— Mitä sano, herra kapteeni? Minä vain sano: Nuori, herra, tämä on kovin kaunis kapina, minä kysy, mistä te sen saanu, herra Francisco ei vasta mitä.

— Ja mitä se sinuun kuuluu, senkin musta lurjus! kiljaisi kapteeni, tempasi juomakannun ja iski sillä neekeriä päähän, niin että astia meni lyttyyn ja mies kaatui pitkäkseen lattialle. Veri vuoti haavasta, kun hän hämmästyneenä ja vapisten saamastaan iskusta kömpi hitaasti pystyyn. Sanaakaan sanomatta hän lähti pois kajuutasta. Kain heittäytyi arkulle vastapäätä makuusijaa ja lausui ivallisesti nauraen:

— Nyt sinulle tuli ero uskollisesta, hartaasta ystävästä.

— Ja ero vaaratonta ihmistä kohtaan harjoitetusta julmuudesta ja vääryydestä! vastasi Francisco laskien kirjan pöydälle. Neekeri kysyi asiaa viattomuudessaan, sillä hän ei tuntenut niitä seikkoja, jotka liittyvät kannun ryöstämiseen.

— Mutta sinä et unohda niitä, otaksun. No, hyvä on, nuori mies. Mutta varoitan sinua, kuten jo ennen olen monesti varoittanut. Ainoastaan äitisi muisto on estänyt minua jo aikoja sitten heittämästä sinua haikalojen syötäväksi.

— En tiedä kuinka äitini muisto on teihin vaikuttanut. Valitan vain sitä onnettomuutta, että hän jollakin tavoin joutui yhteyteen teidän kanssanne.

— Hän vaikutti minuun sillä tavoin, vastasi Kain, kuin nainen aina vaikuttaa mieheen. Mutta sanon sinulle suoraan: tuo vaikutus laimenee yhä enemmän, enkä minä aio sallia edes äitisi muiston estää minua, jos havaitsen, että jatkat samaan tapaan kuin viime aikoina olet tehnyt. Sinä olet osoittanut kapinamieltä minua kohtaan miesten kuullen, olet vastustanut käskyjäni, ja minulla on täysi syy otaksua, että olet salahankkeissa minua vastaan.

— Voinko osoittaa muuta kuin halveksimista, vastasi Francisco, kun saan nähdä moisia hirvittäviä, kylmäverisen julmia tihutöitä kuin äskeinenkin? Miksi toitte minut tänne ja miksi pidätte minua täällä? En pyydä mitään muuta kuin että sallitte minun lähteä pois koko laivasta. Te ette ole isäni, sen olette itse sanonut minulle.

— En, minä en ole sinun isäsi, mutta sinä olet äitisi poika.

— Se ei anna teille mitään oikeutta komennella minua, vaikka olisitte ollut naimisissa äitini kanssa; mutta te —

— En ollut naimisissa hänen kanssaan.

— Jumalan kiitos, sillä naimisissa olo teidän kanssanne olisi ollut vielä suurempi häpeä.

— Mitä sanot! kivahti Kain tarttuen samassa nuorukaista kauluksesta ja nostaten hänet korkealle kuin

leikkikalun. — Mutta ei — en voi unohtaa äitiäsi. Kain hellitti kätensä Franciscosta ja istuutui jälleen arkulle.

— Tehkää mitä tahdotte, sanoi Francisco toinnuttuaan, ei ole yhtään väliä, lyöttekö pääni puhki vai heitättekö minut mereen hahtten ruoaksi, sehän olisi ainoastaan yksi uusi murha entisten lisäksi.

— Hullu! Mieleton! Miksi kiusaat minua? vastasi Kain ponnahtaen pystyyn ja syöksyen saman tien kajuutasta.

Keskustelulta ei ollut puuttunut kuuntelijoita, sillä kajuutan ovet olivat auki ja ikkuna raollaan. Kainin kasvot kuumottivat hänen porhaltaessaan käytävien läpi kannelle. Hän havaitsi ensimmäisen perämiehen seisovan luukulla ja monen laivamiehen kohonneen makuupaikoiltaan kyynärpäiden varaan kurkottaen päätään ikään kuin kuunnellakseen kajuutasta kuuluvaa keskustelua.

— Se ei koskaan käy päinsä, herra, lausui perämies Hawkhurst pudistaen päätään.

— Ei, vastasi kapteeni, ei, vaikka hän olisi oma poikanikin. Mutta mitä on tehtävä? Hän ei anna pelotella itseään.

Hawkhurst osoitti laskuportaita.

— Säästäkää neuvonne siksi, kunnes minä niitä kysyn! ärähti kapteeni ja kääntyi synkkänä pois.

Sillä välin Francisco asteli edestakaisin kajuutassa syviin ajatuksiin vaipuneena. Vaikka hän oli nuori, hän piti elämää vähäarvoisena; mikään side ei kiinnittänyt häntä siihen eikä tehnyt sitä hänelle elämisen arvoiseksi. Hän muisti äitinsä, mutta ei tämän kuolemaa, joka oli pidetty häneltä salassa.

Seitsemän vuoden vanhasta hän oli purjehtinut Kainin seurassa orjalaivassa ja siitä asti ollut hänen parissaan. Viime aikoihin asti hänelle oli uskoteltu, että kapteeni oli hänen isänsä. Niinä vuosina, jolloin Kain harjoitti orjakauppaa, hän oli uhrannut paljon aikaa nuorukaisen kasvatukseen, ja sattumalta oli ainoa kirja koko laivassa Kainin alkaessa opettaa poikaa sama Raamattu, joka oli ollut Franciscon äidin oma. Tästä kirjasta hän oppi lukemaan, ja sitä mukaa kuin hänen kasvatuksensa edistyi, hankittiin uusia kirjoja. Saattaa tuntui omituiselta, ettei se kauppa, jota hänen kasvatusisänsä harjoitti, turmellut pojan luonnetta; mutta hän oli aina pitänyt neekereitä alhaisempana ihmislajina. Tämän otaksuman teki eurooppalaisten heitä kohtaan osoittama julmuus täysin ymmärrettäväksi.

Franciscon luonne oli niin lempeä ja jalomielinen, ettei huonojen ihmisten antama esimerkki tai seurustelu heidän kanssaan voinut häntä turmella. Vartuttuaan hän alkoi yhä itsenäisemmin arvostella asioita ja häntä inhotti se julma tapa, jolla onnettomia tummaihoisia kohdeltiin. Ensi aluksi eivät tihutyöt olleet perin likaisia: laivoja oli otettu kiinni ja ryöstetty, mutta ihmishenget oli säästetty. Mutta pahuuden tiellä edistytään nopeasti, ja kun kuunari oli vapaiksi päästettyjen vankien kertomusten johdosta ollut usean kerran vaarassa joutua kiinni, ei viime aikoina enää säästetty ihmishenkiä, ja sangen usein oli murhia seurannut vielä häpeällisempiäkin tekoja.

Francisco oli ollut hirvittävien tihutöiden todistajana, hän oli koettanut pelastaa onnettomia, mutta turhaan.

Inhoten kapteenia, laivaväkeä ja heidän julmuuksiaan hän oli viime aikoina pelkäämättä lausunut julki ajatuksensa ja asettunut vastustamaan kapteenia, sillä kerran Kain oli ilmaissut, ettei Francisco ollut hänen poikansa.

Jos joku laivamiehistä tai päällystöstä olisi puhunut kymmenennen osankaan siitä, mitä kapteeni oli saanut kuulla pelkäämättömän Franciscon huuilta, hän olisi jo aikoja saanut maksaa rohkeutensa hengellään, mutta Kainin rinnassa oli Franciscoa kohtaan tunne, jota oli mahdoton tukahduttaa, yhdessä elämisen ja tottumuksen aiheuttama tunne. Muutamia vuosia nuorukainen oli ollut hänen seuralaisensa ja tottumuksen voimasta ikään kuin osa hänestä itsestään. Ihmisluonteessa on taipumus, joka ei koskaan häviä, tarve omistaa jotakin, mitä rakastaa, suojella ja varjella, ja jollei sitä voi osoittaa ihmisolennolle, se kohdistuu koiraan tai muuhun eläimeen. Semmoinen oli se tunne, joka niin lujasti liitti Kainin Franciscoon ja joka tähän asti oli pelastanut nuorukaisen hengen.

Kuljettuaan hetken aikaa edestakaisin nuorukainen istuutui arkulle, jolta kapteeni äsken oli noussut; hänen katseensa kääntyi heti Pompeiukseen, joka kurkisti kajuuttaan ja viittasi hänelle sormellaan.

Francisco nousi, otti kaapista pullon, jossa oli viinaa, lähestyi ovea ja ojensi pullon neekerille lausumatta sanaakaan.

— Herra Francisco, kuiskasi Pompeius, Pompeius sano — kaikki neekerit sano — jos te aiko karata, tulee neekerit myös. Pompeius sano — kaikki neekerit sano jos tahto tappa te — ei koskaan tappa, jos vain yksi neekeri elä.

Sitten neekeri työnsi kädellään Franciscon hiljaa luotaan ja kiiruhti välikannelle.

HYÖKKÄYS

Vihdoin tuuli alkoi puhaltaa. Kapteeni määräsi yhden miehen tähystämään tarkasti, itse hän asteli kannella edestakaisin ensimmäisen perämiehen kanssa.

— Mahdollisesti se on lähtenyt vasta päivää tai paria myöhemmin, sanoi kapteeni jatkaen keskustelua, mutta sen olen ottanut huomioon laskuissani, ja luottakaa siihen, että jos se kulkee itäistä väylää, tapaamme sen heti kohta. Jollei se tule näkyviin illalla, kun vielä on valoisaa, lasken suoraan merelle. Minä tunnen portugalilaisen. Nyt on hyvä tuulenpuuska; levittäkää halkaisijapurje ja pitäkää silmällä, että ankkuri on valmiina.

Päivä alkoi kallistua iltaan. Päivällinen oli kannettu kajuuttaan. Kapteeni meni sinne ja istuutui pöytään Franciscon kanssa, joka söi ääneti. Kapteenin viha oli nyt lauhtunut ja hän koetti aloittaa keskustelun pojan kanssa. Mutta aivan yllättäen tähystäjä ilmoitti havainneensa laivan näköpiirissä.

— Siinä se nyt on! huudahti kapteeni ja hypähti ylös, mutta istuutui jälleen kuin hillitäkseen levottomuuttaan.

Francisco, joka nojasi kyynärpäitään pöytään, vei kätensä otsalleen ja peitti silmänsä.

— Se on suuri laiva, herra. Saatoimme erottaa toisen reivin sen märssypurjeessa, sanoi Hawkhurst, joka pisti päänsä kajuutan ikkunasta sisään.

Kapteeni otti äkkiä siemauksen viinipullosta, loi vihaisen katseen Franciscoon ja riensi kannelle.

— Nyt varuillanne, pojat! huusi kapteeni tarkasteltuaan tuokion vierasta laivaa kaukoputkellaan. Hyvä, se se on. Kootkaa aurinkopurjeet ja nostakaa ankkuri. Pojat, tuossa laivassa on enemmän hopeaa kuin teidän arkkuihinne mahtuu, ja Goan kirkkojen hyvät pyhimykset saavat huoleti odottaa vielä jonkin aikaa kultaisia kynttilänjalkojaan.

Käden käänteessä oli väki täydessä työssä, kaikki miehet kiskoivat ankkuriköyttä laivan peräpuoleen ja nostivat ankkurin keulalaidan alle. Kahta minuuttia myöhemmin "Kostaja" purjehti merelle ja ohjasi kulkunsa vieraan laivan tien poikki. Tuuli kiihtyi, ja kuunari kynti aaltoja kiitäen kuin hai saaliinsa perässä.

Tunnin kuluttua saattoi selvästi erottaa laivanrungon, mutta aurinko oli laskeutumaisillaan, ja ennen kuin rosvolaivassa oli ehditty saada selville portugalilaisen tykistö, oli jo pimeä.

Oli mahdoton sanoa, oliko vieraasta laivasta huomattu kuunaria vai ei; ainakaan se ei ollut muuttanut suuntaansa. Arvatenkaan sen väki ei olisi pitänyt sen enempää lukua, vaikka olisikin nähnyt sen. "Kostajassa" ei suinkaan oltu jouten. Keskilaivan pitkän tykin ympäriltä oli raivattu pois kaikki esineet, jotka olivat olleet tiellä; muut tykit oli samoin pantu kuntoon, ammustarvikkeet tuotu paikoilleen, kaikki oli järjestetty taistelun varalta yhtä jäntevästi ja yhtä lujaa sotakuria noudattaen kuin sotalaivassa.

Vainottua alusta ei ollut päästetty näkyvistä. Merirosvolaivan kapteeni piti sitä yhä silmällä yökaukoputkellaan. Noin tuntia myöhemmin oli kuunarin ja takaa-ajetun laivan välimatka mailia lyhempi, ja kuunari muutti nyt suuntaansa päästäkseen tuulen alapuolelle kaapelinmitan päähän laivasta. Kain seisoi partaan luona ja huusi vieraalle. Siitä vastattiin portugalin kielellä.

— Kääntäkää vastatuuleen tai ammun teidät upoksiin! jatkoi Kain samalla kielellä.

Portugalilaiset antoivat ratkaisevan vastauksen lähettämällä tiheän luotituiskun hätyyttäjiä vastaan. Tykit oli suunnattu liian korkealle, niin etteivät laukaukset osuneet kuunarin matalaan runkoon, mutta vaikutuksen ne kuitenkin tekivät: halkaisijapuomi meni mereen, isonmaston kahveli halkesi ja joukko sekä kiinteitä että juoksevia köysiä putosi jymähtäen kuunarin kannelle. Musketinluodit tuottivat vielä enemmän tuhoa: kolmesta merirosvoa haavoittui, niistä muutamat pahasti.

— Hyvin tehty, herra portugalilainen! kiljaisi Hawkhurst. Pirukaan ei olisi voinut arvata teitä noin rohkeaksi.

— Kyllä se kepponen tulee heille kalliiksi, vastasi tynesti Kain, joka oli pysynyt vaarallisella

paikallaan.

— Veri verestä, kun minusta on kysymys, virkkoi toinen perämies katsellen kapeaa punaista verivirtaa, joka käsivarteen tulleesta haavasta valui pitkin vasemman käden sormia. Ota jotakin riepua ja sido tämä haava, Bill!

Sillä välin Kain oli antanut tykkimiehille käskyn suunnata korkeammalle, ja nyt vastattiin myös kuunarista.

— Nyt riittää, pojat! Käskekää kääntymään oikealle, Hawkhurst! Meidän ei kannata menettää enempää väkeä.

Kuunari kääntyi ja purjehti purjeet höllällä vastustajastaan pois päin.

Portugalilaiset, jotka luulivat kuunarin pakenevan odottamattomasta vastarinnasta pelästyneenä, kohottivat kaikuvan hurraahuudon.

— Viimeisen kerran te nyt hurrasitte! sanoi Kain pilkallisesti.

— Nyt ylös tuuleen, Hawkhurst! Miehittäkää pitkä tykki ja pitäkää huoli siitä, että joka laukaus osuu portugalilaiseen! Muu väki asettakoon uuden halkaisijapuomin ja ryhtyköön pujottamaan ja solmimaan takilaa.

Kuunari kääntyi ja kulki nyt samaan suuntaan kuin portugalilainen, noin mailin verran tai vähän enemmän sen takana. Pitkää 32-naulaista tykkiä käytettiin säännöllisesti; jokainen laukaus osui vainottuun laivaan, tunkeutui sisään kajuutan ikkunasta tai muualta peräpuolelta. Turhaan laiva muutti suuntaansa kääntäen vastustajalle kylkensä; kuunari vähensi heti purjeitaan pysyäkseen siitä saman matkan päässä, joten laivalla ei ollut mitään hyötyä laitatykeistään; mutta kuunarin pitkä tykki teki yhä tuhojaan. Vieras laiva oli merirosvojen armoilla eivätkä he suinkaan säästäneet uhriaan.

Kolme tuntia kesti takaa-ajoa, kunnes tykki, joka oli messinkä, kuumeni siinä määrin, että merirosvokapteenin täytyi käskä lopettamaan ampuminen. Oliko vieras laiva antautunut vai ei, sitä oli nyt pimeässä mahdoton saada selville. Pitkällä tykillä ammuttaessa oli vaihdettu uusi isomaston kahveli ja halkaisijapuomi, kaikki kiinteät ja juoksevat köydet oli korjattu. Kuunari pysyi entisen matkan päässä laivasta ja seurasi sen vanavedessä, kunnes aamu valkeni.

Portugalilainen laiva oli niitä harvoja Itä-Intian purjehtijoita, joita Portugalin hallitus vielä aika ajoin lähetti maahan, joka kerran oli ollut sen herruuden alaisena, mutta jossa sillä nykyään on ainoastaan muutamien mailien laajuinen alue. Se oli matkalla Goan, ja siinä oli pieni sotaväenosasto, uusi kuvernööri kahden poikansa kanssa, piispa veljentyttärineen sekä tämän kamarineito. Kun laiva lähti purjehtimaan mukanaan sellainen lasti, se oli tietysti harvinainen tapaus, josta yleisesti puhuttiin jo aikoja ennen lähtöä. Jo useita kuukausia ennen Kain oli saanut tarpeelliset tiedot laivan lastista ja määräpaikasta, mutta — kuten portugalilaisille usein tapahtui — lähtö lykkäytyi kerran toisensa perästä, ja vasta kolme viikkoa sitten hän oli saanut varman tiedon siitä, että laiva todella oli lähtenyt. Kain purjehti silloin nopeasti pitkin rannikkoa väijytyksiin Sleepers-lahteen.

Kuunarın tykki oli saanut aikaan suurta tuhoa. Laivan miehistöstä sekä sotamiehistä oli monta kaatunut ja huomattavasti puolustusyritykset turhiksi eloon jääneet alkoivat ajatella omaa turvallisuuttaan ja riensivät lastiruumaan etsiäkseen suoja sen loukoista.

Kun kuunarın tuli taukosi, portugalilaisen laivan kannella oli ainoastaan kapteeni sekä ahavoitunut merimies, joka piti perää. Muu laivaväki ja matkustajat olivat sulloutuneet ahtaaseen soppeen lastiruuman pohjalle, toiset hoitelivat haavoittuneita, toiset rukoilivat pyhimyksiä. Piispa, pitkä, arvokkaan näköinen mies, joka näytti olevan kuudenkymmenen korvilla, oli polvillaan keskellä tuota parin, kolmen lyhdyn heikosti valaisemaa ihmisryhmää vaipuneena hartaaseen rukoukseen, joka hänen täytyi aina väliin keskeyttää, kun oli annettava synninpäästö haavoittuneille, joita henkitoreissaan kannettiin hänen eteensä. Hänen toisella puolellaan oli polvillaan hänen orpo veljentyttärensä, noin seitsentoistavuotias tyttö, joka toisinaan loi silmänsä piispaan tämän rukoillessa ja katseli sitten taas säälin silmin kuolevia maanmiehiään, joiden viimeisiä hetkiä tämä pyhä toimitus lohdutti.

Piispan toisella puolella seisoivat kuvernööri don Felipe de Rivolta molempine poikineen, jotka olivat kukoistavia nuorukaisia ja kuninkaan palveluksessa. Don Felipe itse oli synkkä; hän käsitti, että pahin oli odotettavissa. Vanhempi poika katseli lakkaamatta Teresa da Silvaa — juuri samana iltana he olivat kävellessään yhdessä laivan kannella vaihtaneet uskollisuudenlupauksia, juuri tänä iltana he olivat tunteneet sanomatonta riemua nykyisyydestä ja koristaneet loistavin unelmin tulevaisuutensa.

Portugalilaisten päällikkö oli mennyt peräpuolelle ja pysähtynyt peränpitäjän, vanhan Antonion viereen.

— Minä näen sen yhä vielä kaukoputkellani, eikä se kuitenkaan ole ampunut ainoatakaan laukausta lähes kahteen tuntiin. Luuletko että sen pitkä tykki on jotenkin vioittunut? Siinä tapauksessa meillä olisi mahdollisesti vielä toivoa.

Antonio pudisti päätään.

— Minä pelkään, herra kapteeni, ettei meillä ole enää toivoa. Huomasin pamahduksesta, että tykki on messingistä; tuollainen kuunari ei voisikaan pitää niin pitkää ja suurta rautatykkiä. Aivan varmasti sen päällikkö vain odottaa metallin jäähtymistä ja päivän valkenemistä. Yksi tai pari kauaskantavaa tykkiä olisi mahdollisesti voinut meidät pelastaa, mutta nyt, kun tuolla vieraalla on se etu, että se on meidän peräpuolellamme, olemme sen armoilla.

— Mikähän se lienee... ehkä ranskalainen kaapparialus.

— Toivon että se olisi ja olen luvannut hopeisen kynttilänjalan Pyhälle Antoniolle, jollei se ole pahempi. Siinä tapauksessa meillä olisi vielä hieman toivoa saada nähdä kotimme. Mutta pelkään, etteivät asiat ole niin onnellisesti.

— Miksi sinä sitten luulet tuota kuunaria?

-. Merirosvoksi, josta olemme kuulleet niin paljon puhuttavan.

— Jeesus varjelkoon. Siinä tapauksessa meidän täytyy taistella niin kauan kuin mahdollista.

— Niin minä aionkin tehdä, herra kapteeni, sanoi Antonio tarttuen jälleen ruoriin.

Aamu alkoi jo sarastaa, ja kuunari näkyi nyt selvästi laivan takana saman matkan päässä yhä jatkaen takaa-ajoaan, mutta sen kannella ei voinut huomata mitään liikettä. Vasta kun aurinko oli kohonnut vähän matkaa taivaan rantaa korkeammalle tuprahti jälleen savupilvi kuunarin keulalaidan ympärillä ja tykinluoti tunkeutui rytisten portugalilaisen laivan hirsien läpi. Merirosvo tahtoi odottaa auringonnousua todetakseen oliko mitään muita laivoja näkyvissä, ennen kuin iski kiinni uhriinsa. Portugalilainen kapteeni meni laivan perään ja nosti lipun, mutta kuunari ei näyttänyt omaansa. Jälleen vingahti tykinluoti repäisten onnettoman laivan kantta, ja moni, joka oli tullut kannelle kuulemaan miten asiat olivat, painui jälleen joutuin entiseen turvapaikkaansa.

— Pidä huolta peräsimestä, Antonio, virkkoi kapteeni. Minun täytyy mennä neuvottelemaan kuvernöörin kanssa.

— Olkaa huoleti, herra kapteeni; niin kauan kuin nämä jäsenet pysyvät koossa teen velvollisuuteni, vastasi vanha merimies, vaikka hän oli kovin väsynyt pitkäaikaisesta valvomisesta ja ponnistuksista.

Kapteeni laskeutui ruumaan, jossa tapasi suurimman osan laivaväestä ja matkustajista.

— Hyvät herrat, hän sanoi kääntyen kuvernöörin ja piispan puoleen. Kuunari ei ole näyttänyt lippuaan, vaikka meidän lippumme on vedetty mastoon. Olen tullut kuulemaan mielipidettänne. Vastarinta on mahdotonta, sillä pelkään pahoin, että olemme joutuneet merirosvojen kynsiin.

— Merirosvojen! huudahtivat useat säikähtyneinä.

— Hiljaa, rakkaat ystävät, hiljaa! sanoi piispa levollisesti. Minä en voi päättää, mikä olisi parasta tällaisessa tapauksessa, hän jatkoi sitten kääntyen kapteenin puoleen. En osaa neuvoa mitään. Olen rauhan mies enkä siis kykene ottamaan osaa sotaneuvotteluun. Don Felipe, jätän kysymyksen kokonaan teidän ja teidän poikienne ratkaistavaksi. Älä vapise, rakas Teresa, olemme aina Kaikkivaltiaan suojassa.

— Pyhä neitsyt, armahda meitä! huudahti Teresa.

— Tulkaa, pojat, virkkoi don Felipe, mennään kannelle neuvottelemaan. Kukaan muu ei saa tulla mukaan, sillä on tarpeetonta panna alttiiksi ihmishenkiä, joista vielä voi olla hyötyä.

Don Felipe da Rivolta ja hänen poikansa menivät kapteenin mukana peräkannelle.

— Yksi ainoa pelastuksen mahdollisuus meillä ehkä vielä on, sanoi vanha Antonio hetkisen kuluttua. Lasketaan lippu alas ikään kuin aikoisimme antautua. Silloin saamme nähdä mikä tuo laiva on laatuaan, ja jos se on merirosvoalus, meidän täytyy taistella viimeiseen saakka. Jos kuunari asettuu meihin sivuittain kuten arvelen, täytyy kaikkien miesten valmistautua taistelemaan vimmatusti.

— Olet oikeassa, Antonio, vastasi kuvernööri. Laskekaa lippu ja katsotaan, mihin toimiin vihollinen sitten ryhtyy. Menkää alas, pojat, ja kehottakaa väkeä tekemään velvollisuutensa.

Niin kuin Antonio oli jo edeltäpäin arvannut, kuunari lakkasi ampumasta ja lisäsi purjeitaan heti kun portugalilaisen lippu oli laskettu alas. Se lasi laivan kylkeen, ja isonmaston kahveliini ilmestyi äkkiä pelätty musta lippu, merirosvojen tunnusmerkki; sitten rosvolaiva ampui portugalilaista laivaa, ja ennen kuin ruudin savu oli haihtunut, molempien kyljet pyörähtivät vastakkain ja parrakkaat merirosvot hyökkäsivät laivaan.

Portugalilaisen laivan miehistö muodosti yhdessä sotamiesten kanssa vielä melkoisen joukon. Mustan lipun nähdessään merimiehet tunsivat hyytävää pelkoa, mutta samalla he tunsivat, että heidän oli uljaasti jatkettava puolustautumista, vaikka se olisikin toivotonta.

— Puukot käteen, miehet, puukot käteen! huusi Antonio ja hyökkäsi merirosvoja kohti urhoollisimpien seuraamana.

— Veri verestä! kiljaisi toinen perämies tavoittaen vanhusta.

— Tuosta saat! vastasi Antonio, ja hänen puukkonsa tunkeutui merirosvon sydämeen samassa kun hän itse kaatui kuolleena maahan.

Nyt syntyi vimmattu tappelu elämästä ja kuolemasta, mutta merirosvojen suurempi lukumäärä ja hurjuus ratkaisivat taistelun. Kain ja Hawkhurst ryntäsivät eteenpäin ja tappoivat kaikki, jotka yrittivät vastarintaa. Merirosvokapteenin sivallus halkaisi don Felipen pään hartioihin saakka. Toinen isku tappoi vanhimman pojan, samalla kun Hawkhurstin miekka lävisti toisen. Portugalilainen kapteeni oli kaatunut eikä miehistö enää voinut pitää puoliaan. Alkoi yleinen verilöyly, ja kaatuneiden ruumiit viskattiin mereen. Viiden minuutin kuluttua ei ollut enää yhtään ainoaa portugalilaista hengissä onnettoman laivan verisellä kannella.

RYÖSTÄJÄ

— Hawkhurst, antakaa käsky, ettei kukaan saa mennä alas, komensi kapteeni.

— Olen jo antanut ja asettanut vartijoita luukkujen kohdalle. Laskemmeko kuunarin ulommaksi?

— Antaa sen jäädä tähän viereen, tuuli on jo varsin heikko. Puolen tunnin perästä on ihan tyyni. Olemmeko menettäneet paljon väkeä?

— Ainoastaan seitsemän jos olen oikein laskenut, mutta toinen perämies Wallace on kaatunut.

— No, sitten pääsee joku muu toiseksi perämieheksi eikä pienoinen viranylennys tee haittaa. Ottakaa tusina parhaita miehiämme ja etsikää tarkoin koko laiva. Kyllä täällä vielä täytyy olla joitakuuta elossa. Kuulkaapas, lähettäkää vartioväkeä kuunariin; se on nyt värillisten hallussa, ja —

— Entä mitä teemme niille, jotka löydämme tuolta alhaalta? kysyi Hawkhurst.

— Ne saakoot elää.

— Hyvä on, muuten meidän taitaisi olla vaikea löytää sitä osaa lastista jonka tahdomme, sanoi Hawkhurst ja laskeutui luukusta keräämään kokoon miehiä, jotka parhaillaan etsivät saalista yläkannelta ja kapteenin hytistä.

— Tänne, maltalaiset! Tulkaa pois sieltä ja pitäkää tarkoin silmällä, näettekö mitään laivaa lähistöllä, sanoi kapteeni ja meni peräpuolelle.

Ennen kuin Hawkhurst oli koonnut väen ja lähettänyt sen kuunariin, ilma oli muuttunut aivan tyveneksi.

Missä Francisco oleskeli tuon verisen näytöksen aikana? Hän oli pysynyt koko ajan kuunarin kajuutassa. Kain oli monesti turhaan käynyt hänen luonaan kehottamassa häntä tulemaan mukaan laivan valtaukseseen. Nuorukaisen vastaus merirosvon uhkauksiin ja kiivaisiin kehotuksiin oli aina sama:

— Tehkää minulle mitä tahdotte, minä olen tehnyt päätökseni. Tiedättehän, etten pelkää kuolemaa. Niin kauan kuin olen tässä laivassa, en aio ottaa osaa julmuuksiinne. Jos kunnioitatte äitini muistoa,

niin sallikaa hänen poikansa koettaa ansaita leipänsä rehellisesti ja kunniallisesti.

Nämä Franciscon sanat soivat kapteenin korvissa hänen kävellessään edestakaisin portugalilaisen laivan peräkannella. Hänen täytyi myöntää, että nuorukainen oli aivan yhtä rohkea kuin hän itse. Hän ihmetteli juuri mitä hänen oli tehtävä Franciscolle, kun Hawkhurst ilmestyi kannelle miehineen, jotka laahasivat kuutta verilöylystä pelastunutta. Nämä olivat piispa, hänen veljentyttärensä, tämän nuori portugalilainen kamarineito, laivan toimitsija, suntio ja lisäksi piispan palvelija. Heidät asetettiin riviin kapteenin eteen, joka katseli heitä ankarin, tutkivin silmäyksin. Piispa uhmasi ylpeästi Kainin katsetta, vaikka tiesikin, että hänen viimeinen hetkensä oli tullut; veljentytär sen sijaan varoi katsomasta merirosvokapteenia silmiin ja vilkui arasti ympärilleen nähdäkseen, oliko siellä muita vankeja ja oliko siinä tapauksessa hänen sulhasensa niiden joukossa. Mutta hän ei huomannut etsimäänsä, näki vain partaisia merirosvonnaamoja ja vereen tahrautuneen laivankannen.

Hän kätki kasvonsa käsiinsä.

— Tuokaa esille tuo mies, sanoi Kain viitaten palvelijaan. Kuka sinä olet?

— Herra piispan palvelija.

— Entä sinä? jatkoi kapteeni.

— Vähäpätöinen kirkonpalvelija. Nyt olen herra piispan seurueessa.

— Ja kuka sinä olet? ärjäisi kapteeni kolmannelle.

— Laivan toimitsija.

— Viekää hänet syrjään.

— Tarvitsetteko noita muita? kysyi Hawkhurst.

— En.

Hawkhurst viittasi muutamille merirosvoille, jotka veivät pois piispan molemmat palvelijat. Kohta kuului tukahtunut huuto ja aika loiskahdus — mies parat heitettiin yli laidan. Merirosvokapteeni tiedusteli laivan toimitsijalta lastia ja sen säilytyspaikkoja, mutta äkkiä kuulustelun keskeytti yksi merirosvoista, joka juoksi läähättäen kertomaan, että laiva oli saanut useita osumia vedenrajaan ja vajosi nopeasti. Kain, joka miekka kädessä seiso i tykinlavetilla, kohotti kätensä ja antoi miehelle miekankahvalla iskun, joka museri pääkallon ja kaatoi rosvon kuolleena kannelle.

— Siinä saat palkan tiedonannostasi, senkin lavertelija. Jos nämä lurjukset niskoittelevat vaatiessamme heiltä tarpeellisia tietoja, emme kenties ehdi saada mitään saalista.

Muilla merirosvoilla ei näkynyt olevan mitään muistuttamista rangaistusta vastaan, ja ruumis korjattiin pois.

— Mitä armahtavaisuutta me saatamme odottaa näiltä, jotka eivät armahda edes toisiaan? lausui piispa luoden silmänsä korkeuteen.

— Hiljaa! tiuskaisi Kain ja kysyi sitten toimitsijalta, mitä lastiruumassa oli.

Mies raukka vastasi kysymykseen mitä tiesi.

— Entä hopea ja sotaväelle tulevat rahat? Missä ne ovat?

— Rahat ovat viinikellarissa, mutta hopeasta en tiedä mitään, se on kai jossakin piispan arkuissa.

— Hawkhurst, menkää heti viinikellariin etsimään rahoja. Sillä välin aion tehdä muutamia kysymyksiä tälle kunnianarvoisalle piispalle.

— Tarvitsetteko vielä laivan toimitsijaa?

— En tarvitse, menköön matkoihinsa.

Mies parka heittäytyi polvilleen osoittaakseen kiitollisuuttaan, mutta merirosvot laahasivat hänet mukaansa, ja tuokion kuluttua hänen ruumiinsa oli haikalojen hampaissa.

Sillä välin oli Francisco, joka oli neekereiltä kuullut laivassa olevista vangeista, merirosvokapteenin huomaamatta yhtynyt peräkannella olevaan joukkoon kehottaakseen merirosvoja armahtavaisuuteen.

— Kunnianarvoisa isä, virkkoi Kain lyhyen äänettömyyden jälkeen piispalle, teillä on monta arvokasta

esinettä mukanaan laivassa?

— Minulla ei ole mitään muuta kuin tämä tyttö raukka, ja hänen toivon pääsevän enkelinä taivaaseen, vastasi piispa.

— Mikäli teidän saarnoihinne on uskomista, tämä maailma on kiirastuli, joka on läpäistävä ennen taivaan iloon pääsemistä, ja kidutusta saa tyttö riepu kärsiä jos kieltäytytte kertomasta mitä tiedätte. Teillä on mukanaan suuret varastot kulta- ja hopeakoruja. Missä ne ovat?

— Niiden tavaroiden joukossa, jotka on uskottu minun huostaani.

— Kuinka monta myttyä teillä on kaikkiaan?

— Sata, jollei enemmänkin.

— Olkaa siis hyvä ja ilmoittakaa, missä kalleudet ovat.

— Kulta ja hopea eivät ole minun omaisuuttani, ne ovat Jumalan, sillä ne on aiottu hänen kunniaksensa, vastasi piispa.

— Vastatkaa pian! Ei mitään mutkitteluja! Missä ne ovat?

— Sitä en tahdo sanoa sinulle, sinä veren tahraama mies! Ainakin tämän kerran petyt toiveissasi, ja meri nielee nuo maalliset aarteet, joita hankkiaksesi sinä olet saastuttanut kätesi. Paina mieleesi, murhamies; et saa ikinä tietää missä aarteet ovat.

— Ottakaa kiinni tyttö, miehet! huusi Kain. Saatte hänet omaksenne. Tehkää hänelle mitä tahdotte.

— Pelasta minut! Oi, pelasta minut! rukoili Teresa tarttuen piispaan.

Merirosvot kävivät Teresaan käsiksi, mutta nyt Francisco, joka oli seisonut kapteenin takana, ryntäsi esiin ja sysäsi lähinnä seisovat syrjään.

— Pidätkö itseänne miehinä? hän huusi merirosvoille, jotka väistyivät. Hurskas isä, minä kunnioitan teitä, mutta en voi pelastaa teitä! hän jatkoi sitten surullisesti. Teen kuitenkin parhaani. — Rukoilen teitä, hän sanoi sitten kääntyen Kainin puoleen, sen rakkauden nimessä, jota kerran tunsitte äitiäni kohtaan, sen ystävyyden nimessä, jota ennen olette tuntenut minua kohtaan: älkää tehkö tätä julmuutta! — Pojat, jatkoi Francisco kääntyen merirosvoihin päin, yhtykää minuun ja rukoilkaa armoa kapteeniltanne. Te olette liian urhoollisia ja miehekkäitä voidaksenne häväistä viatonta ja turvatonta olentoa, liian miehuullisia voidaksenne vuodattaa pyhän miehen ja tämän tyttö raukan verta.

Kaikki vaikenivat. Näytti siltä kuin merirosvot olisivat taipuneet Franciscon puolelle. Kapteeninkin kasvolihakset vavahtelivat mielenliikutuksesta.

Samassa Teresan kamarineito, joka pelästyksissään oli vaipunut polvilleen ja luonut arkoja silmäyksiä merirosvoihin, huudahti ilosta, huomattessaan heidän joukossaan rakkaan ystävän. Tämä oli nuori, viidenkolmatta ikäinen mies. Entisinä viattomina aikoina hän oli ollut kamarineidon sulhanen, ja tyttö oli vuosikausia surrut luullen häntä kuolleeksi, kun ei laivasta, jossa nuorukainen oli lähtenyt merille, ollut kuulunut mitään. Laivan olivat merirosvot vallanneet, ja pelastaakseen henkensä mies oli liittynyt heidän joukkoonsa.

— Filip, Filip! huusi tyttö heittäytyen miehen syliin. Neiti! Tämä on Filip! Me olemme pelastuneet!

Filip tunsu heti entisen morsiamensa. Tytön näkeminen herätti hänen mielessään muinaisten viattomien ja onnellisten päivien muiston, ja rakastuneet syleilivät kauan toisiaan.

— Säälikää heitä! Pelastakaa heidät! jatkoi Francisco kääntyen uudelleen kapteenin puoleen.

— Jumala sinua siunatkoon, nuori mies! virkkoi piispa astuen esiin ja laskien kätensä Franciscon päälle.

Kain ei vastannut mitään, mutta hänen leveä rintansa paisui mielenliikutuksesta. Silloin Hawkhurst äkkiä tunkeutui esiin miesjoukon läpi.

— Kiiruhtakaa, kapteeni! hän huusi. Vettä on jo kuusi jalkaa! Nyt on pidettävä huolta, että saamme edes hopea- ja kultaesineet haltuumme.

Tämä tieto näytti tukahduttavan kapteenin mielenliikutuksen.

— Kas niin, nopeasti nyt, herra! hän tiuskaisi piispalle. Missä aarre on? Mutta älkää laskeko leikkiä minun kanssani, tai taivaan nimessä...

— Älkää vedotko taivaaseen! vastasi piispa. Olette jo kuullut vastaukseni.

Kapteeni kääntyi pois päin ja antoi muutamia käskyjä Hawkhurstille, joka kiiruhti kannen alle.

— Viekää pois tuo poika, sanoi Kain merirosvoille osoittaen Franciscoa. Erottakaa nuo hullutelijat toisistaan, hän jatkoi katsahtaen siihen suuntaan, missä Filip ja tyttö vielä itkien syleilivät toisiaan.

— Ei koskaan! huudahti Filip.

— Viskatkaa tyttö haikalojen ruoaksi. Kuuletteko? Ettekö tottele? kiljaisi Kain tarttuen puukkoonsa.

Filip oikaisi he, irrottautui työstä, tempaisi puukkonsa ja hyökkäsi kapteenin kimppuun pistääkseen puukon hänen rintaansa.

Salamannopeasti Kain tarttui hänen käteensä ja paiskasi hänet pitkäkseen kannelle.

— Vai niin, todellakin! hän huusi pilkallisesti.

-. Te ette voi erottaa meitä! sanoi Filip koettaen nousta seisomaan.

— En aiokaan, hyvä mies, vastasi Kain. Sitokaa heidät kiinni toisiinsa ja heittäkää mereen.

Käskyä noudatettiin tuossa tuokiossa, sillä merirosvot eivät ainoastaan nöyrytyneet nähdessään, kuinka kylmä ja tunteeton heidän kapteeninsa oli, vaan myös vihastuivat, kun hänen henkeään uhattiin. Tuskinpa oli tarpeellistakaan sitoa onnetonta paria kiinni toisiinsa, sillä he olivat kietoutuneet niin lujaan syleilyyn, että olisi ollut mahdotonta erottaa heitä. Yhtenä myttynä heidät vietiin laskuluukulle ja tyrkättiin mereen.

— Hirviö! huudahti piispa kuullessaan loiskahduksen. Hirmuinen tilinteko odottaa sinua tuon julmuuden takia.

— Tuokaa nyt nuo tänne! komensi Kain tylästi.

Piispa ja hänen veljentyttärensä talutettiin laivan laidalle.

— Mitä näette tuolla, arvoisa piispa? kysyi Kain viitaten samentuneeseen veteen, jossa vilahteli lisää saalista odottavien häitten selkäeviä.

— Näen siellä luonnostaan raatelevia petoja ja epäilemättä ne ovat pian raastaneet palasiksi heikot jäsenemme, mutta sinunlaistasi hirviötä en siellä näe. Rakas Teresa, älä pelkää; on olemassa Jumala — kostava ja palkitseva Jumala.

Mutta Teresa oli sulkenut silmänsä, hän ei voinut katsella tuota kamalaa näkyä.

— Valitkaa nyt. Jos kieltäydytte vastaamasta, joudutte ensin kidutettavaksi ja sitten häitten ruoaksi, ja tytön jätän heti laivaväkeni haltuun; tehkoot hänelle mitä ikinä tahtovat.

— Ei koskaan! huudahti Teresa ja heittäytyi partaalta aaltoihin.

Vedessä syntyi sellainen loiskina ja pyrstöjen huike, että vesi näytti kerrassaan kuohuvan. Kohta veden tumma väri tasoittui jälleen, eikä voinut huomata muuta kuin kirkkaan sinisiä aaltoja ja saalista himoitsevia petoja.

— Tänne peukaloruuvit! Nopeasti! Meidän täytyy pusertaa hänestä salaisuus esiin! huusi merirosvokapteeni kääntyen miestensä puoleen. Nämä olivat paatuneita roistoja, mutta kuitenkin heitä kauhistutti äskeinen tapaus. — Sitokaa hänet!

— Älkää koskeko häneen! huusi Francisco. Älkää koskeko häneen, jos olette miehiä!

Silmittömästi vimmastuneena Kain päästi piispan käsivarren, tempasi pistoolinsa ja tähtäsi Franciscoa. Mutta piispa tyrkkäsi Kainin käsivartta ylöspäin pistoolin lauetessa, ja nähdessään ettei luoti osunut aiottuun uhriin, kirkonmies risti kätensä ja kiitti Jumalaa. Raivostuneena Hawkhurst tarttui hänen kurkkuunsa ja viskasi hänet mereen.

— Mekomakin hätikkö, murahti Kain nähdessään perämiehen äkkipikaisen työn, mutta malttoi mielensä ja huusi: — Ottakaa kiinni tuo poika ja tuokaa tänne!

Pari rosvoa syöksyi käskyä täyttämään, mutta Pompeius ja muut värilliset, jotka olivat tarkkaan

seuranneet tapahtumien kulkua, keräytyivät nyt Franciscon ympärille. Syntyi käsikähmä ja merirosvot, jotka eivät olleet erikoisen halukkaita ottamaan kiinni Franciscoa, sallivat neekerien viedä hänet terveenä ja vahingoittumattomana portugalilaisesta laivasta kuunariin.

Hawkhurst ja suurin osa rosvolaivan miehistöä olivat sillä välin mellastaneet lastiruumassa etsien kalleuksia löytämättä kuitenkaan mitään. Vesi oli jo noussut niin korkealle ettei yrityksistä enää voinut olla lainkaan hyötyä. Laiva vajosi nopeasti, joten siitä täytyi kiireesti poistua ja työntää kuunari siitä erilleen, jottei se joutuisi uppoavan laivan pyörteeseen. Kain ja Hawkhurst palasivat pettyneine miehineen kuunariin, ja ennen kuin he olivat saaneet molemmat alukset kaapelinmitan päähän toisistaan, portugalilainen upposi vieden mukanaan kaikki ahnaasti himoitut aarteet.

Kapteeni asteli edestakaisin kuunarin kannella kasvoillaan niin kiukkuinen ilme, että merirosvot ymmärsivät hänen hautovan julmaa kostoa. Francisco ei palannut kajuuttaan, vaan jäi värillisten pariin. Näitä oli kyllä laivaväestä ainoastaan vähäinen osa, mutta he olivat tunnettuja rohkeudestaan. He olivat nähtävästi kaikki varustautuneet asein ja vetäytyivät lähelle toisiaan keulan puolelle pitäen tarkasti silmällä jokaista tapausta, jokaista liikettä, puhellen innokkaasti omalla kielellään.

Kuunari kulki nyt luoteeseen täysin purjein. Aurinko laski jälleen, mutta Francisco ei palannut kajuuttaan, vaan laskeutui kannelta värillisten ympäröimänä. Kerran yöllä Hawkhurst kutsui heitä kannelle, mutta he eivät totelleet käskyä eivätkä vastanneet mitään pursimiehen kehotuksiin.

Useat merirosvotkin näkyivät pitävän neekerien puolta. Merirosvolaivan miehet eivät vielä kaikki olleet perin turmeltuneita. Hurskaan hengenmiehen äkillinen murha, kauniin Teresan julma kohtalo ja kapteenin raakamainen menettely Filipiä ja tämän lemmittyä kohtaan olivat julmempia tekoja kuin mihin he olivat tottuneet. Franciscon vaatimus ei ainakaan ollut rikos, ja kuitenkin he olivat sitä mieltä, että hänet oli tuomittu. Hän oli kaikkien suosikki. Hawkhurstia lukuunottamatta eivät ilkeimmäkään heistä voineet olla kunnioittamatta häntä, vaikka he samalla käsittivät, että Kaininkin valta olisi pian mennyttä, jos Francisco viipyisi kauemmin merirosvolaivassa. Useita kuukausia oli jo Hawkhurst, joka vihasi nuorukaista, vaatinut että hänet oli toimitettava pois kuunarista, ja nyt hän ahdisti kapteenia tiukaten, että nuorukainen oli tavalla tai toisella raivattava tieltä. Hän ilmoitti Kainille värillisten hankkivan kapinaa ja monien laivamiestenkin nurisevan.

Kain käsitti Hawkhurstin olevan oikeassa ja meni kajuuttaan miettimään mitä olisi tehtävä.

Puoliyö oli jo ohi, kun Kain väsyneenä päivän järkytyksistä vaipui levottomaan uneen. Hän uneksi Franciscon äidistä. Tämä ilmestyi hänen eteensä ja rukoili poikansa puolesta. Samaan aikaan olivat Francisco ja Pompeius hiljaa hiipineet kajuuttaan noutamaan Franciscon pistoolia sekä hiukan ampumavaroja, jos tapaisivat kapteenin nukkumassa. Pompeius hiipi sisään ensiksi, mutta peräytyi säpsähtäen kuullessaan kapteenin äänen. Molemmat pysähtyivät kajuutan ovelle kuuntelemaan.

— Ei — ei, mutisi Kain. Hänen täytyy kuolla — se on turhaa — älä rukoile, nainen — minä tiedän, että murhasin sinut — älä rukoile — hänen täytyy kuolla!

Pieni hopealamppu loi kajuuttaan himmeätä valoa. Francisco, joka oli kuullut Kainin sanat, astui sisään ja meni kapteenin luo.

— Poika, älä rukoile! jatkoi Kain maaten selällään ja hengittäen raskaasti. Älä rukoile, nainen — huomenna hän kuolee. Nyt seurasi äänettömyys, ikään kuin nukkuva olisi odottanut vastausta. — Niin, samoin kuin murhasin sinut, murhaan hänetkin, mutisi kapteeni vihdoin.

— Roisto, kysyi Francisco hiljaa juhlallisella äänellä, murhasitko äitini?

— Murhasin, murhasin, vastasi kapteeni joka nukkui yhä.

— Mistä syystä? jatkoi Francisco, joka kuultuaan tuon tunnustuksen nukkuvilta kapteenilta ei enää välittänyt huomattaisiinko hänet.

— Hän suututti minua kerran, kun olin jo ennestään ärtynyt.

— Sinä siis tunnustat rikoksesi, hirviö! kiljaisi Francisco täyteen ääneen niin, että kapteeni heräsi ja hypähti pystyyn. Mutta ennen kuin hän oli selvinnyt unenpöpperöstä ja saanut silmänsä auki, oli Pompeius sammuttanut lampun niin että tuli pilkkosen pimeä; samassa hän painoi kätensä Franciscon suulle ja vei hänet pois kajuutasta.

— Kuka siellä? Kuka siellä? huusi Kain.

Vartiovuorossa oleva perämies riensi kajuuttaan ja kysyi:

— Huusitteko te, kapteeni?

— Taisin huutaa, ihmetteli kapteeni. Luulin jonkun olevan kajuutassa. Tuo tänne kynttilä, muuta en tarvitse, hän jatkoi maltaen mielensä ja pyyhkien tuskanhikeä otsaltaan.

Sillä välin olivat Francisco ja Pompeius ehtineet takaisin entiseen turvapaikkaansa värillisten luo. Nuorukaisen alakuloisuus oli nyt muuttunut kostonhimoksi. Hänen ei ollut onnistunut saada aseitaan käydessään kajuutassa, mutta nyt hän päätti ottaa kapteenilta hengen. Seuraavana aamuna neekerit kieltäytyivät taas ryhtymästä työhön ja tulemasta kannelle, ja Hawkhurst ilmoitti sen kapteenille. Perämies käytti nyt toisenlaista puhetapaa kuin ennen neuvoteltuaan ensin kaikkein sisukkaimpien ja hurjimpien miesten, rikosten tiellä pisimmälle ehtineiden lurjusten kanssa.

— Sen täytyy tapahtua, herra kapteeni, muuten teidän käskyvaltanne tässä aluksessa on mennyttä; niin minun on käsketty teille sanoa.

— Vai niin, lausui Kain pilkallisesti. Ehkäpä olette jo valinneet uuden kapteenin minun seuraajakseni?

Hawkhurst huomasi joutuneensa vaarallisille vesille ja muutti sen takia puheensa nöyremmäksi.

— Puhun ainoastaan oman etunne nimessä, herra kapteeni. Jos te luovutte päällikkyydestä, en minäkään enää jää tähän laivaan; jos te lähdette pois, lähden minäkin. Siinä tapauksessa meidän täytyy koettaa hankkia toinen laiva.

Kain oli leppynyt, eikä asiasta puhuttu sen enempää.

— Kutsukaa miehet kannelle, sanoi kapteeni vihdoin.

Merirosvolaivan miehistö kokoontui kuunarin peräpuolelle. Kapteeni alkoi puhua:

— Pojat, mieltäni pahoittaa se, että lakimme pakottavat minut osoittamaan kovuutta, mutta kapinayritykset ja napina on rangaistava. Samoin kuin te olen itsekin niiden määräysten alainen, jotka olemme hyväksyneet ohjesäännöksi niin pitkäksi aikaa kuin purjehdimme, ja voitte olla varmat siitä, että noudatan velvollisuudentuntoani ja haluan osoittaa teille ansaitsevani olla teidän päällikkönne. Francisco on ollut luonani pienestä pojasta; hän on aina elänyt kanssani, ja on ikävää erota hänestä, mutta minun on valvottava, että lakejamme noudatetaan. Useita kertoja hän on tehnyt itsensä syyppääksi kapinahankkeisiin ja niskoitteluun — hänen täytyy kuolla.

— Kuolema! Kuolema hänelle! huusivat muutamat etumaisina seisovat merirosvot. Kuolema ja oikeus!

— Ei enää uusia murhia! huusivat siihen vastaukseksi useat taempaan seisovat.

— Ketkä siellä takana puhuvat?

— Eilen oli liiankin monta murhaa, ei enää uusia murhia! huusi moni ääni yhtäkaaa.

— Astukoot esiin, jotka siellä puhuvat! karjaisi Kain vihasta säihkyvin silmin. Ei kukaan totellut käskyä. Alas, miehet, ja tuokaa Francisco tänne!

Koko laivan miehistö lähti kannen alle, mutta eri aikeissa. Toiset olivat päättäneet ottaa nuorukaisen kiinni ja jättää hänet surmattavaksi, toiset taas suojella häntä.

Kuului sekavia huutoja: — Ottakaa hänet kiinni! Toiselta puolelta: — Ei enää murhia!

Kumpikin puolue varasi itselleen aseita. Ne jotka pitivät Franciscon puolta, liittyivät neekereihin, toiset taas yrittivät raastaa poikaa kannelle. Syntyi pieni mellakka ennen kuin puolueet pääsivät ryhmittymään ja kummankin voimakkuudesta saattoi saada selvän. Francisco, joka huomasi, että häneen yhtyi melkoinen joukko, kehotti puoluelaisiaan tulemaan mukaan köysiportaita myöten ja otti keulapaikan haltuunsa. Ne merirosvot, jotka olivat yhtyneet häneen, antoivat hänelle aseita, ja hän asettui heidän etunensä. Hawkhurst ja se osa laivaväkeä, joka oli asettunut hänen puolelleen, oli vetäytynyt peräkannelle ja kerääntynyt kapteenin ympärille. He saattoivat nyt suunnilleen laskea, kuinka paljon väkeä oli kummallakin puolella. Franciscon joukko oli miesluvultaan suurempi, mutta kapteenin puolella olivat vankimmat ja voimakkaimmat ja — se on lisättävä — rohkeimmat miehet. Kapteeni ja Hawkhurst ymmärsivät kuitenkin vaarallisen asemansa ja pitivät aluksi viisaimpana ryhtyä keskusteluun ja vasta myöhemmin rangaista uppiniskaisia. Muutamia minutteja neuvoteltiin hiljaa molemmin puolin, mutta vihdoin astui Kain esiin.

— Pojat, hän aloitti kääntyen miehiin päin, jotka olivat kokoontuneet Franciscon ympärille. Minusta tuntui ihan uskomattomalta, että tässä laivassa voisi syntyä eripuraisuutta. Päällikkönä oli velvollisuuteni ehdottaa, että lakiamme noudatettaisiin järkähtämättä. Sanokaa nyt mitä haluatte! Minä seison tässä ainoastaan päällikkönä ja tiedustellakseni koko laivaväen mieltä. Minä en tunne vihaa

tuota nuorukaista kohtaan; olen rakastanut häntä, mutta kiitokseksi hän on purrut minua niin kuin kyykkäärme. Eikö meidän tulisi pitää yhtä sen sijaan, että ase kädessä seisomme vastakkain? Ehdotan siis, että ratkaisemme asian äänestämällä. Päättyipä äänestys miten hyvänsä, minä noudatan päätöstänne. Voinko tehdä sen enempää?

— Pojat, virkkoi Francisco vuorostaan, kun kapteeni oli lakannut puhumasta, hyväksyn tämän ehdotuksen. Minun henkeni ei ole paljon arvoinen. Sanokaa, suostutteko äänestykseen ja alistutteko niiden lakien alaisiksi, jotka, niin kuin kapteeni sanoo, on laadittu järjestyksen ylläpitämiseksi laivassa?

Franciscon puolella olevat merirosvot katselivat omaa joukkoaan ja suostuivat ehdotukseen huomattessaan, että heitä oli enemmistö, mutta Hawkhurst astui esiin ja sanoi: — Värilliset eivät tietysti saa äänestää, koska he eivät kuulu laivaväkeen.

Tämä oli tärkeä väite, koska neekereitä oli viisikolmatta miestä, ja jollei näitä otettaisi lukuun, Franciscon puoltajat jäisivät epäilemättä vähemmistöksi. He kieltäytyivät siis suostumasta ja asettuivat taas puolustusasentoon.

— Vielä silmänräpäys! huusi Francisco astuen esiin. Ennen kuin kysymys ratkaistaan, tahtoisin mielelläni kuulla teidän mielipiteenne eräästä toisesta laistanne. Minä kysyn teiltä, Hawkhurst, ja kaikilta teiltä, jotka nyt olette minua vastaan: onko teillä laki, joka sanoo: veri verestä?

— On, on! huusivat kaikki merirosvot.

— Astukoon siis päällikkönne esille ja vastatkoon minulle, jos uskaltaa!

Kain väänsi halveksien suutaan ja astui parin askelen päähän Franciscosta.

— No, poika, tässä minä nyt olen. Mistä syytät minua?

— Ensin kysyn teiltä, kapteeni Kain, joka pidätte niin tunnollisesti kiinni siitä, että lakiemme kaikkea ankaruutta on noudatettava, myönnätkö, että "veri verestä" on oikea laki?

— Se on aivan oikea, ja joka on costanut vuodatetun veren, ei ole lainkaan vastuussa vuodattamastaan verestä.

— Hyvä! Vastaa nyt, roisto, oletko murhannut äitini?

Kain säpsähti kuullessaan tuon syytöksen.

— Sano totuus tai valehtele niin kuin raukka! jatkoi Francisco. Oletko murhannut äitini?

Kapteenin kasvilihakset ja huulet vavahtelivat, mutta hän ei vastannut mitään.

— Veri verestä! huusi Francisco laukaisten pistoolinsa Kainia kohti, joka horjahti ja kaatui aluksen kannelle.

Hawkhurst ja useat merirosvot kiiruhtivat kapteenin avuksi ja nostivat hänet ylös.

— Hänen äitinsä kai on sanonut sen hänelle viime yönä, sopersi vertavuotava kapteeni.

— Hän itse on sanonut sen minulle, virkkoi Francisco ympärillä seisoville.

Kain vietiin kajuuttaan. Havaittiin, ettei hänen haavansa ollut kuolettava, vaikka verenvuoto oli kova. Muutaman minuutin perästä Hawkhurst palasi jälleen miestensä luo peräkannelle. Hän huomasi yleisen mielipiteen kääntyneen Franciscon eduksi. Lakia "veri verestä" pidettiin näet mitä tarkimmin voimassa, ja itse asiassa juuri se esti miehiä alituisesti kahakoimasta keskenään. Muuten he olisivat vastanneet puukonpistolla jokaiseen loukkaukseen.

Hawkhurst piti parhaana ryhtyä jälleen keskusteluun.

— Hawkhurst, vastasi Francisco, minulla on esitettävänä ainoastaan yksi pyyntö. Jos siihen myönnytään, se tekee lopun näistä riitaisuuksista. Pyydän, että minut lasketaan maihin ensimmäiselle rannalle, joka laivasta nähdään. Jos te ja puolueenne sitoudutte tekemään niin, kehotan omia puolustajiani myös suostumaan.

— Minä suostun, vastasi Hawkhurst, ja muut myös. Ettekö suostukin, miehet?

— Suostumme — suostumme, huusivat merirosvot, heittivät pois aseensa ja lyöttäytyivät taas toistensa pariin niin kuin eivät koskaan olisi olleetkaan riidassa.

Vanha sananlasku sanoo, että rehellisyyttä on varkaidenkin kesken. Merirosvolaivassa tiesi jokainen mies, että tuota sopimusta tarkoin noudatettaisiin, ja Francisco käveli laivan kannella tyynenä kuin ei mitään olisi tapahtunut.

Hawkhurst, joka kyllä ymmärsi, että hänen täytyi pitää mitä oli luvannut, tarkasteli kauan merikortteja kajuutassaan. Tullessaan jälleen kannelle hän muutti kuunarin suuntaa kaksi piirua pohjoisemmaksi. Seuraavana aamuna hän oli melkein puoli tuntia märssyssä, ja laskeuduttuaan takaisin aluksen kannelle hän muutti jälleen suuntaa. Kello yhdeksän aikaan tuli näkyviin matala hietasaari, ja puolen mailin päässä siitä Hawkhurst käski kääntämään laivan vastatuuleen ja laskemaan peräpuolelta pienen veneen. Sitten hän kutsui kaikki miehet kannelle.

— Meidän on pidettävä lupauksemme, pojat, hän sanoi, ja laskettava Francisco maihin ensimmäiselle rannikolle, jonka läheisyyteen saavumme. Tuossa se rannikko nyt on.

Ilkeä hymy levisi roiston kasvoille hänen osoittaessaan alastonta hietasärkkää, jossa oli tarjolla vain nälkään nääntyminen ja pitkälinen kuolinkamppailu. Useat laivamiehet napisivat, mutta Hawkhurstin puolue kannatti johtajaansa, ja perämies oli toisten huomaamatta kätkenyt kaikkien muiden aseet.

— Sovittu, mikä sovittu. Noutakaa Francisco tänne!

— Tässä minä olen, ja sanon teille suoraan, että niin autio kuin tuo alaston hietasärkkä onkin, pidän sitä kuitenkin teidän seuraanne parempana. Käyn heti noutamassa arkkuni.

— Ei, ei! Se ei kuulunut sopimukseen! huudahti Hawkhurst.

— Laivassa saa joka mies itse hallita omaisuuttaan. Minä vetoan koko miehistöön.

— Hän on oikeassa! huusivat merirosvot ja Hawkhurst huomasi, että hänen oli myöntymisen.

— Olkoon niin sitten!

Franciscon arkku laskettiin veneeseen.

— Onko siinä kaikki? huusi Hawkhurst.

— Enkö saa mukaani ruokavaroja enkä vettä, pojat? kysyi Francisco.

— Et saa, vastasi Hawkhurst.

— Saat, saat! huusi rosvojen enemmistö.

Hawkhurst ei uskaltanut antaa asian mennä äänestykseen, vaan kääntyi kiukkuisesti pois. Neekerit toivat kaksi vesilekkeriä ja muutamia silavanpalasia.

— Kas tässä, herra! sanoi Pompeius ja pisti Franciscon käteen ongensiiman ja koukkuja.

— Kiitos, Pompeius; mutta unohdin sen kirjan kajuuttaan, tiedäthän?

Pompeius nyökkäsi ja meni hakemaan kirjaa, mutta kului vähän aikaa, ennen kuin hän tuli takaisin. Hawkhurst oli vähällä menettää kärsivällisyytensä. Vene, joka oli laskettu vesille, oli sangen pieni. Siinä oli purje ja kaksi paria airoja, ja kun siihen oli sijoitettu Franciscon arkku ja muut kapineet, ei siihen juuri muuta olisi mahtunutkaan.

— Joutuin nyt, minulla ei ole aikaa odottaa, hoputti Hawkhurst.

Francisco pudisti usean miehen kättä ja sanoi jäähyväiset kaikille, ja hänen pahimmat vihamiehensäkin tunsivat hiukan sääliä tuota kovaonnista nuorta miestä kohtaan. Vaikka he olivatkin sitä mieltä, että hänen poistumisensa laivasta oli välttämätöntä, he ymmärsivät kuitenkin antaa arvoa hänen rohkeudelleen ja päättäväisyydelleen. Ne ominaisuudet vaikuttivat heihin aina voimakkaasti.

— Kuka soutaa pojan maihin ja tuo veneen takaisin?

— En ainakaan minä, vastasi yksi, se teko painaisi tuntoani iän kaiken.

Kaikki näyttivät olevan samaa mieltä, eikä ketään vapaaehtoista ilmoittautunut.

Francisco hyppäsi veneeseen.

— Ei tässä ole tilaa kenellekään muulle kuin minulle, ja minä soudan itse itseni maihin, hän huusi. Hyvästi, pojat! Hyvästi!

— Seis! Ei se käy laatuun; venettä hän ei saa pitää. Hän voisi päästä pakenemaan sillä saaresta, huusi Hawkhurst.

— Ja miksi poika raukka ei saisi yrittää? vastasi laivaväki. Sallikaa hänen pitää vene.

— Niin, niin, jättäkää hänelle vene! — Hawkhurst huomasi jälleen olevansa vähemmistönä.

— Tässä, herra Francisco... tässä kirja.

— Mikä se on? ärjäisi Hawkhurst ja tempasi kirjan neekerin kädestä.

— Se on hänen piplia.

Francisco odotti kirjaansa.

— Antakaa minulle kirjani, herra Hawkhurst!

— Enkä anna! vastasi tuo ilkeä heittiö ja viskasi kirjan mereen. Hän ei saa sitä, olen kuullut sanottavan siitä olevan lohdutusta murheellisille.

Francisco työnsi veneen erilleen kuunarista, tarttui airoihin ja souti kuunarin perän puolelle, jossa hänen onnistui tavoittaa vielä veden pinnalla kelluva kirja. Hän laski sen peräteljolle kuivumaan ja souti sitten maalle päin. Sillä välin oli kuunari jättänyt hänet jo kauas jälkeensä. Ennen kuin Francisco oli ehtinyt hietasärkälle, kuunarin runko oli katoamaisillaan pohjoisen taivaanrannan taa.

HIETASÄRKÄ

Ensimmäisen puolituntisen ajan, jonka Francisco vietti autiolla särkällä, hän katseli sekavien ajatusten vallassa siihen suuntaan, mihin merirosvolaiva purjehti. Hän muisteli tuossa laivassa sattuneita tapauksia ja palautti mieleensä entisten toveriensa erilaiset luonteet. Niin inhottavilta kuin hänestä tuntuivatkin nuo miehet, joiden parissa hänen oli ollut pakko elää, ja niin hartaasti kuin hän oli halunnutkin päästä pois koko laivasta, hän ehti kuitenkin tuntea moneen kertaan kuunarin purjeiden vähitellen kokonaan häipyessä silmistä, että olisi ollut parempi pysyä laivassa kuin heittäytyä näin toivottomaan asemaan.

— Ei, ei! hän huudahti ajateltuaan asiaa lähemmin. Parempi kuolla tänne kuin elää merirosvojen parissa näkemässä kaikkia niitä kauhutekoja joita he tekevät.

Vielä kerran hän loi katseensa häipyviin valkoisiin purjeisiin ja istuutui sitten pehmeälle hiekalle vaipun syviin ja surullisiin ajatuksiin, kunnes paahtava auringonpaiste jälleen muistutti hänen asemastaan. Hän nousi ja rupesi miettimään mihin olisi paras ryhtyä. Pienen veneen, jolla oli saarelle tullut, hän veti ylemmäksi maalle ja kiinnitti kokkanuoran airoon, jonka tunki syvälle hiekkaan. Hän tarkasteli sitten särkkää lähemmin ja huomasi, että ainoastaan pieni osa siitä oli kuivilla nousuveden aikana. Korkein kohta, pienoinen kumpu, joka oli viitisentoista metriä ympärimitaten, ei kohonnut täyttä viittä metriä vedenrajaa ylemmäksi nousuveden ollessa korkeimmillaan. Sinne hän päätti viedä kapineensa ja palasi siksi veneen luo, nosti siitä pois arkun, veden, ruokatavarat ja mitä muuta hän oli saanut mukaansa, sekä laahasi tavarat valitsemalleen paikalle. Sitten hän otti airot ja pienen purjeen, joka onneksi oli jätetty veneeseen, ja vihdoin hän hinasi veneenkin samaan paikkaan, vaikka se kysyikin suuria ponnistuksia.

Uupuneena hän otti vesilekkeristä kulauksen virkistyksekseen. Kuta pitemmälle päivä kului, sitä sietämättömämmäksi kävi kuumuus, mutta se kiihotti häntä uusiin ponnistuksiin. Hän käänsi veneen kumolleen ja hänen onnistui saada sen keula ja perä kahdelle pienelle töyränteelle, niin että keskikohta oli metrin verran maasta koholla. Suojaksi auringonsäteiltä hän veti purjeen veneen päälle ja pingotti sen hankaimiin, vesilekkerit ja ruokavarat hän veti veneen alle, mutta jätti arkun ulkopuolelle. Hankittuaan sillä tavoin suojaa päivän helteeltä ja yön kosteudelta hän ryömi itse veneen alle odottaakseen sen katveessa yön tuloa.

Francisco tiesi osapuilleen millä paikoin oli. Hän otti esille merikortin ja tarkasteli rannikkoa saadakseen selville, kuinka kaukana siitä hän todennäköisesti oli ja oliko hänellä toivoa saada apua. Hän totesi olevansa hietasärkällä noin seitsemänsadan mailin päässä St. Thomas-saarista, lähimmästä paikasta, missä hän saattoi toivoa näkevänsä eurooppalaisia. Francisco oli varma siitä, ettei särkkä voinut olla kauempana kuin neljän- tai viidenkymmenen mailin päässä itse rannikosta. Mutta saattoiko

hän uskaltautua sikäläisten hurjien alkuasukkaiden armoille? Hän tiesi, miten pahoin eurooppalaiset olivat näitä kohdelleet, sillä niihin aikoihin oli tavallista, että orjakauppiat menivät maihin ja väkivalloin raastoivat asukkaita orjiksi. Mahdollista kuitenkin olisi, että hänen onnistuisi kohdata jokin niistä harvoista rannikkopurjehtijoista, joiden vielä oli tapana vaihtaa tavaroita kultaan ja norsunluuhun.

Franciscon asema oli todella surkea. Hän oli yksinään, ilman avun toivoa, ruokavaroja ainoastaan muutamaksi päiväksi, erossa kaikista muista ihmisistä ja ainoastaan sen verran lujaa maata jalkojen alla, että se nipin napin pelasti hänet joutumasta äärettömän, joka puolella silmäkantamattomiin leviävän valtameren uhriksi! Ja kuinka vähäinen pelastuksen toivo olikaan! Hän oli satojen mailien päässä ihmisistä, joilta mahdollisesti olisi voinut odottaa apua, ja ainoa keino millä päästä heidän luoksensa, oli pahainen pähkinänkuori, jonka ensimmäinen myrsky auttamattomasti murskasi.

Siihen suuntaan Franciscon ajatukset liikkuivat, mutta pian hän tointui epätoivostaan. Hän oli nuori, rohkea ja toiveikas. Ihmisen sisimmässä on omaan neuvokkuuteen ja voimanponnistuksiin luottava ylpeyden tunne, joka kannustaa ihmistä ja tekee hänet voimakkaammaksi sitä mukaa kuin vaarat ja vaikeudet kasvavat.

Kuumuus oli niin läpituokea, että Francisco lähätti saadakseen ilmaa keuhkoihinsa maatessaan koko päivän veneen katveessa; pieninkään tuulenkare ei rikkonut meren rasvatyyntä pintaa, koko luonto tuntui vaipuneen kammottavaan horrokseen. Vasta silloin kun yön varjot levisivät tuolle autiolle paikalle, Francisco uskalsi tulla esille turvapaikastaan, mutta hän ei sittenkään saanut virkistystä, ilmassa oli jotakin luonnottoman helteistä ja painostavaa, niin tukehduttavaa, että se oli harvinaista näilläkin leveysasteilla. Francisco käänsi silmänsä taivasta kohden ja hämmästytti, kun ei näkynyt ainoatakaan tähteä; taivaan peitti harmaa sumuverho. Hän silmäsi taivaanrantaan, mutta sitäkään ei voinut erottaa; synkkä pilvikerros ympäröi sitä joka taholta. Hän meni rantaan: ei pienintäkään mainingin loisketta. Äänetön valtameri näytti lepäävän kuolonuneen vaipuneena, se oli ikään kuin tylsässä horrostilassa.

Francisco pyyhkäisi hiukset kuumalta otsaltaan ja loi vielä silmäyksen merelle, mutta hänen sydäntään kouristi sitä katsellessa ja hän heittäytyi pitkäkseen hiekalle. Siinä hän lojui monta tuntia hurjaa epätoivoa lähentelevässä mielentilassa. Vihdoin hän kuitenkin tyyntyi, kohottautui polvilleen ja rukoili voimaa ja nöyryyttä mukautua Jumalan tahtoon.

Noustuaan taas jaloilleen ja tarkastaessaan valtameriä hän huomasi siinä paraikaa tapahtuvan oudon muutoksen. Synkkä pilvikerros oli kohonnut taivaanrannalle, pimeys oli käynyt yhä sakeammaksi; ilmasta kuului kumea kohinaa, aivan kuin tuuli olisi puhaltanut, vaikka meri oli rasvatyyne kuin pieni lampi. Kaikista merkeistä saattoi päätellä, että jotakin oli tulossa. Nuori mies odotti odottamistaan. Nyt kohina kasvoi kovemmaksi, ankara tuulen puuska hipaisi siellä täällä muutamassa kohden tyyntä vedenpintaa, mutta lakkasi sitten yhtä nopeasti. Sitten kuului humisevia, valittavia ääniä ja vihdoin kaukaisen ukkosen jyrinää, joka yltyi yhä kovemmaksi; vedenpintaa näkyi lakaisevan musta juova, se lähenei hirmuista vauhtia ja yhtäkkiä puhkesi hurja rajumyrsky raivoamaan.

Ensimmäinen tuulispää tuli niin äkkiä ja odottamatta, että se pauskasi Franciscon kumoon maahan, ja hän ymmärsi parhaaksi pysyä paikallaan, sillä myrsky tuprutti irtonaista hiekkaa hänen ympärilleen sellaista vauhtia, että se sokaisi silmät ja esti näkemästä metrinhän päähän. Hän oli ajatellut ryömiä veneen alle suojaan, mutta ei tiennyt mihin suuntaan oli mentävä. Kauan ei hietamyrskyä kuitenkaan kestänyt, sillä vesi, jota myrskyn voimakkaat siivet roiskuttivat korkealle rannalle, kostutti hiekan niin ettei se enää pyrynyt ilmassa.

Francisco huomasi kastuneensa läpimäräksi ja kohotti päätään. Muuta ei voinut nähdä kuin taivaanlaen, joka oli kammottavan, synkän pimeyden peitossa, ja meren, joka näytti äärettömältä, maidonvalkoiselta vaahtoa kiehuvalta ja kuitenkin liikkumattomalta kattilalta, ikään kuin raju tuuli olisi pakottanut sen pysymään rajoissaan. Mutta vesi peitti jo toisen puolen hiekkasärkistä vaahtopyörteiden ryöpytyssä toisen puolen yli.

Ja nyt avautuivat taivaan ikkunat, sade ja myrskyn pärskyttämä suolainen roiske hakkasivat ja valelivat nuorukaisparkaa, joka makasi yhä siinä mihin oli heittäytynyt. Aalto, joka loiskahti äkkiä hänen ylitseen, osoitti kuitenkin, ettei hän voinut kauemmin viipyä paikallaan, meri nousi nopeasti, ja ennen kuin hän oli ehtinyt siirtyä nelin kontin muutaman askelen eteenpäin, tuli toinen raivoisa aalto antaen hänelle uuden varoituksen. Hänen täytyi nousta pystyyn ja kiivetä hietasärkän korkeampaan osaan, jonne hän oli korjannut veneensä ja tavaransa.

Sateen ja vaahton sokaisemana hän ei nähnyt mitään. Äkkiä hän kaatui: hän oli kompastunut vesilekkeriin ja iski päänsä merimiesarkkuun. Mutta missä vene oli? Se oli poissa. Varmaankin raivoava myrsky oli lakaissut sen mereen. Voi, kaikki toivo oli siis mennyttä! Jolleivät hurjat aallot huuhtaisi häntä mereen, hänellä ei olisi muuta neuvoa kuin koettaa pidentää elämänsä muutamia päiviä ja sitten

kuolla! Kolahdus, jonka hän kaatuessaan oli saanut päähänsä, ja veneen katoamisesta johtuva mielenmasennus vaikuttivat häneen niin lamauttavasti, että hän meni hetkeksi tiedottomaksi.

Kun Francisco jälleen virkosi, oli näky taas muuttunut. Häntä ympäröivä laaja avaruus oli noussut rajuun, pelottavaan raivoon, aallot ärjyivät kilpaa rajumyrskyn kanssa. Koko hietasärkkä, lukuunottamatta sitä nyppylää missä hän nyt makasi, oli valkean kuuhun peitossa, ja hänenkin turvapaikkaansa loiskahti toisinaan aalto, joka muita korkeampana ja voimakkaampana vyöryi melkein hänen jalkoihinsa asti. Francisco valmistui kuolemaan.

Vähitellen pimeys kuitenkin hälveni; pilvikerros oli kadonnut taivaanrannalta, ja Francisco toivoi — niin, mitä hän toivoi? Pelastuvansa nyt uhkaavasta kuolemanvaarasta joutuakseen vielä kauheamman kuoleman uhriksi; pelastuvansako raivoavilta hyökyaalloilta, jotka nielisivät hänet ja muutamassa silmänräpäyksessä vapauttaisivat kaikista tuskista ja kärsimyksistä, nääntyäkseen nälkään paahtavan auringon paisteessa, menehtyäkseen janoon? Francisco kätki kasvonsa käsiinsä ja rukoili: — Jumala, tapahtukoon tahtosi, mutta salli armossasi meren nousta yhä korkeammalle!

Mutta meri ei enää noussut; myrskyn ulvonta vaimeni vähitellen, ja vaahtoavat aallot tottelivat Jumalan käskyä: särkän keskikohdalle saakka ne olivat vyöryneet, mutta ei ylemmäksi.

Päivä koitti, taivas valkeni. Ensimmäinen punertava hohde, joka ilmoitti valon ja lämmön palaavan, valaisi jo levotonta taivaanrantaa, kun epätoivoisen nuorukaisen silmät äkkiä kiintyivät suureen, tummaan esineeseen, joka kellui myrskyaalloilla. Siellä oli laiva, jossa oli vain yksi masto pystyssä; se keikkui kovasti ja tuuli painoi sitä suoraan särkkää kohti, jossa Francisco oli. Aluksen runko kohosi korkealle aallon harjalle ja katosi taas tuokiossa hänen silmistään kuohuvien hyökyjen väliin.

— Se menee palasiksi, ajatteli Francisco. Se on hukassa, merimiehet eivät huomaa särkkää! Ja hetkeksi unohtaen oman surkean asemansa hän olisi antanut laivalle varoitusmerkin, jos vain olisi voinut.

Nuorukaisen odottaessa mitä tapahtuisi aurinko nousi kirkaana ja loistavana valaisemaan tuota edessä olevaa murhenäytelmää.

Laiva lensi eteenpäin myrskyn käsissä ja tuli yhä lähemmäksi karia. Oli hirmuista nähdä ja tuskallista tietää sen kiitävän turmioon.

Vihdoin Francisco saattoi erottaa laivassaolijat. Hän huitoi käsillensä, mutta häntä ei huomattu; hän huusi ja kiljui, mutta hänen äänensä hukkuu myrskyn ulvontaan. Laiva tuli yhä lähemmäksi, ikään kuin sen kohtalo olisi jo ollut ratkaistu. Kun se oli parin kaapelinmitan päässä karista, huomattiin laivassa vihdoin vaara. Mutta se oli jo liian myöhäistä! Laiva yritti kääntyä laitatuuleen, mutta aalto toisensa perästä ajoi sitä särkkää kohti. Se karahti pohjaan, ainoa pystyssä ollut masto romahti mereen, ja kohisevat aallot riensivät täydentämään hävitystyötä.

HAAKSIRIKKO

Franciscon silmät olivat kiintyneet laivaan, jonka yli aallot vyöryivät kauhistavan rajuina. Kannella näkyi kahdeksan tai yhdeksän miestä tuulenpuolen partaan suojassa. Jokainen aalto, joka murtui laivan kylkeä vasten ja roiskautti vaahtoansa sen yli, työnsi laivaa ylemmäksi karille, niin että runko nytkähti, kunnes se vihdoin oli niin korkealla, että aaltojen raivo jo osaksi lannistui, ennen kuin ne ryntäsivät aluksen kylkeen. Jos laiva olisi ollut vahva ja hyvin rakennettu, se olisi luultavasti voinut kestää myrskyn raivon, kunnes ilma olisi asettunut, ja laivaväki olisi kenties pelastanut henkensä jäämällä laivaan. Mutta alus oli, kuten Francisco oikein arveli, amerikkalainen priki; se oli hyvin kapea ja lisäksi heikonlaista tekoa.

Francisco ei hetkeksikään irrottanut katsettaan tuosta ainoasta esineestä, joka nyt saattoi kiinnittää hänen huomiotaan — hän katseli hievahtamatta ihmisten saapumista tälle autiolle paikalle ja uhkaavaa vaaraa, johon he olivat joutuneet.

Hän huomasi kahden miehen menevän luukuille ja lykkäävän ne tuulen alapuolelle; sitten he menivät alas, mutta vaikka aallot vyöryivät laivan yli ja epäilemättä aika paljon vettä syöksyi avatuista luukuista sisään, eivät kannella olijat kuitenkaan sulkeneet niitä. Mutta arvoitus sai hetken kuluttua selityksen: ensin yksitellen, sitten ryhminä kohosi laivanruumasta elävä lasti — ryöstettyjä Afrikan neekereitä — koko kansi täyteen. Nuo onnettomat orjiksi aiotut olivat kahden englantilaisen merimiehen

hyväntahtoisuuden tähden päässeet ulos ruumasta, jotta heillä olisi samanlainen tilaisuus henkensä pelastamiseen kuin muillakin. Mutta kukaan ei yrittänytkaan lähteä laivasta. Tiheään pakkautuneina kuin lammaslauma viipyivät kaikki, niin eurooppalaiset kuin neekeritkin, laivassa, vaikka rajut hyökyaallot huuhtoivat sitä alinomaa, ja kun alus tärisi ja kallisteli niiden raivokkaissa hyökkäyksissä, tarttuivat laivassa olijat kiinni, mihin vain käsi osui.

Mutta pian tapahtui muutos. Laivan runko ei jaksanut kauemmin kestää aaltojen raivoa, ja Francisco huomasi, miten se äkkiä katkesi keskeltä kahtia ja kumpikin puolisko kaatui. Nyt alkoi taistelu elämästä ja kuolemasta, ja valtameren valkoinen vaahto oli täynnä mustia neekerinpäitä, jotka pyrkivät hietasärkkää kohti.

Ykskaks hirveä aalto viskasi uijat laakealle rannalle, seuraavassa tuokiossa sama aalto imaisi heidät mukaansa takaisin syvyyteen. Niistä, jotka laivan särkyessä olivat joutuneet aaltojen varaan, oli jo puolet kadonnut ainaiseksi. Francisco näki mielenkiihkon vallassa, kuinka haaksirikkoisten lukumäärä alinomaa väheni, kukaan ei ollut vielä päässyt rantaan. Vihdoin hän tempasi ainoan purjenuoran ja riensi rantaan auttaakseen hätään joutuneita, eivätkä hänen ponnistuksensa menneetkään hukkaan.

Kun aallot paiskasivat noita näköjään hengettämiä ruumiita rannalle temmatakseen ne taas mukaansa ja jatkaakseen sitten yhä julmaa leikkiään, Francisco tarttui hukkuviin ja laahasi heitä särkän turvallisempiin osiin, ja hän jatkoi tuota vaivalloista urakkaansa, kunnes viisitoista neekeriä makasi kuivemmalla maalla, jonne aallot eivät enää ulottuneet. Vaikka mustat olivat aivan menehtyneet ponnistuksista ja tainnoksissa, he olivat kuitenkin vielä hengissä, ja jo kauan ennen kuin viimeinen oli kuivalla, oli moni ensimmäisinä pelastetuista tullut lämpimässä auringonpaisteessa jälleen tajuihinsa.

Francisco olisi yhä jatkanut armeliasta työtään, mutta raivoavat aallot olivat nyt pirstoneet keskeltä katkenneen laivan pieniksi kappaleiksi. Koko rannikko oli täynnä pirstaleita ja kaikenlaisia laivan tavaroita, joita aallot paiskasivat maalle ja taas tempasivat takaisin mereen. Francisco sai noista pirstaleista niin ankaria iskuja, että hänen täytyi ennen pitkää hellittää otteensa, ja hän vaipui uupuneena maahan.

Turha olisi ollutkaan enää mitään yrittää. Kaikki laivassa olleet olivat yhtäaikaa heittäytyneet mereen, eikä niitä, jotka olivat vielä veden varassa, voinut enää auttaa. Francisco meni katsomaan pelastamiaan neekereitä ja huomasi, että kaksitoista heistä oli tointunut ja asettunut istumaan jalat ristissä. Sitten hän meni kummulle, jossa hänellä oli arkku ja ruokavarat, ja rupesi nyt katselemaan ympärilleen.

Tuuli oli tyyntynyt, aurinko helotti kirkkaasti eikä merenkäynti ollut likimainkaan niin raju kuin äsken. Aallot olivat rauhoittuneet ja vyöryivät rantaan majesteettillisina, juhlallisina maininkeina, ei enää hurjina ja raivoavina niin kuin muutamia tunteja sitten hirmumyrskyn ajaessa niitä edellään. Koko ranta oli täynnä laivankappaleita ja vesitynnyreitä ja aina väliin näkyi neekerien ruumiita kieppuvan ympäri rantatyrskyjen vaahdossa ja sitten katoavan.

Francisco aprikoi kokonaisen tunnin tähystellen ympärilleen ja meni sitten taas sille paikalle, jossa pelastetut istuivat. Neekerit olivat laihtuneita, riutuneita olentoja, mutta he kuuluivat rannikolla asuvaan nekeriheimoon ja olivat siitä syystä pienestä pitäen tottuneet liikkumaan vedessä. Senpä tähden he olivat paremmin suoriutuneet taistelusta aaltoja vastaan kuin sisämaasta olevat orjat, jotka kaikki, samoin kuin eurooppalainen laivaväki, olivat hukkuneet.

Neekerit näkyivät nopeasti virkoavan auringon paahteessa, joka niin kovin rasitti Franciscoa, ja vaihtoivat keskenään muutaman sanan. Kaikki olivat jo toipuneet, mutta niistä, jotka olivat enimmän avun tarpeessa, eivät toiset välittäneet vähääkään.

Francisco teki heille merkkejä, mutta mustat eivät ymmärtäneet. Hän meni jälleen kummulle, laski lekkeristä vettä tinakolpakkoon ja ojensi sen yhdelle joukosta. Mies tarttui siihen halukkaasti; vesi oli ylellisyyttä, jota saatiin varsin niukasti orjalaivan lastiruumassa. Mies joi pitkään ja olisi tyhjentänyt koko astian, jollei Francisco olisi temmannut sitä pois ja nostanut toisen huulille. Kolme kertaa hänen oli pakko täyttää astia, ennen kuin kaikki olivat juoneet; hän antoi heille myös kourallisen korppuja ja lähti sitten pois heidän luotaan. Hän ymmärsi, että jollei hän noudattaisi varovaisuutta, neekerit anastaisivat ja ahmisivat kaikki ruokavarat mitä hänellä oli. Siksi hän peitti vesilekkerit ja elintarvikkeet hiekkaan. Kun hän neekerien huomaamatta oli lopettanut työnsä, vaipui aurinko taivaanrannan taa. Francisco oli jo saanut tuumansa selville; hän aikoi rakentaa laivan pirstoista lautan ja koettaa sillä päästä neekerien avulla mannermaalle. Tämä oli toinen yö, joka hänen oli vietettävä tällä autiolla, kammottavalla paikalla. Uskoen itsensä Kaikkivaltiaan huomaan hän vaipui kohta sikeään uneen.

Hän heräsi vasta sitten, kun auringon häikäisevät säteet sattuivat suoraan silmiin; niin uupunut hän oli ollut edellisen päivän levottomuudesta ja ponnistuksista sekä ensimmäisen unettoman yön tuskista. Hän nousi ja istuutui arkulleen. Kuinka erilaista nyt olikaan! Valtameri oli jälleen tyyni; ilma oli kirkas, ei pilvenhattaraa taivaalla, taivaanranta piirtyi terävänä vettä vasten. Hiljainen tuulihenki hyväili

tummansinistä merta, joka nyt oli vetäytynyt takaisin, joten hietasärkkä oli taas yhtä suuri kuin Franciscon sinne tullessa. Mutta siihen maiseman kauneus loppuikin; koko rantaäyräs oli täpötäynnä laivanpirstaleita, vesitynnyreitä ja kaikenlaista rojua, ja niiden joukossa lojui silpoutuneita hukkuneiden ruumiita.

Pelastuneet neekerit olivat kaikki kyyristyneet yhteen rykelmään nähtävästi sikeään uneen vaipuneina. Francisco lähti makuupaikaltaan kummun laelta ja laskeutui matalalle rantaäyräälle katsomaan, mitä pelastuskeinoja toisten onnettomuus ehkä oli hänelle tuottanut.

Suureksi ilokseen hän löysi koko joukon tynnyreitä, joista useat olivat täynnä hyvää vettä, sekä runsaasti rakennustarvikkeita, niin että hänellä oli tosiaankin kaikkea mitä tarvittiin lautan rakentamiseen, samoin myös ruokavaroja, joilla saattoi elää itse sekä elättää henkiinjääneitä neekereitä hyvän aikaa. Hän meni neekerien luo ja huusi heille, mutta nämä eivät vastanneet, eivät edes liikahtaneetkaan. Hän tyrkki ja sysi heitä, mutta turhaan. Hänen sydämensä sykki kiivaasti, sillä hän pelkäsi heidän jo kuolleen uupumuksesta. Hän potkaisi yhtä heistä, mutta vasta kun hän oli rytyyttänyt miestä niin kovakouraisesti, ettei olisi muuten moiseen missään tapauksessa ryhtynyt, neekeri virkosi ja silmäili tylsästi ympärilleen. Francisco osasi hiukan värillisten kieltä ja puhutteli neekeriä. Suureksi ilokseen hän sai vastauksen murteella jota hän saattoi ymmärtää. Neekeri herätti kumppaninsa vielä kursailemattomammin.

Francisco sai mustat pian ymmärtämään, että heidän oli kyhättävä lautta voidakseen palata takaisin omaan maahansa, ja hän huomautti heille, että jos he jäävät luodolle, missä nyt olivat, vesi ja elatusvarat loppuvat pian ja heidän kaikkien täytyy menehtyä.

Nuo surkeat olennot eivät tienneet, oliko heidän pidettävä Franciscoa ylikuonnollisena olentona. He puhelivat keskenään, muistivat hänen antaneen heille edellisenä päivänä raikasta vettä, tiesivät, ettei hän ollut haaksirikkoutuneesta laivasta, ja olivat kovin hämmästyksissään.

Olivatpa heidän mielteensä minkälaiset hyvänsä, niistä oli kuitenkin se hyöty, että he rupesivat pitämään nuorukaista esimiehenään ja ystäväänään ja tottelivat häntä mitä kuuliaisimmin.

Francisco vei neekerit kummulle, käski luoda pois hiekan ja antoi heille taas raikasta vettä ja korppuja. Kaikkein eniten heidän kummastustaan herätti tämä kestitys ja se tapa, jolla sitä heille tarjottiin. Francisco söi yhdessä heidän kanssaan, otti sitten arkustaan ne harvat työaseet, jotka hänellä oli tallella, ja käski heidän tulla mukanaan. Tynnyrit koottiin ja vieritettiin kummulle, tyhjät asetettiin erilleen lautan tarpeiksi; pyöröpuut hinattiin samoin kummun laelle ja niistä irrotettiin köydet, jotka huolellisesti pantiin talteen kiinnitysköysinä käytettäviksi. Pari purjetta, jotka olivat olleet raakojen päälle käärittyinä, levitettiin kuivumaan, ja ruokatavarat ja vaatekappaleet kerättiin eri paikkaan.

Neekerit tekivät auliisti työtä ja osoittivat suurta älykkyyttä. Ennen kuin ilta oli loppunut, oli turvallisiin paikkoihin kerätty kaikki, mistä heille saattoi olla hyötyä, ja aallot velloivat nyt rannalla ainoastaan pieniä pirstaleita, joita ei olisi voinut käyttää, sekä haaksirikkoutuneiden ruumiita.

Francisco ja neekerit saivat neljän päivän ankaralla työllä aikaan uskomattoman paljon. Tuon pienen joukon täytyi koetella monta keinoa ennen kuin saatiin kyhättyksi lautta, joka oli tarpeeksi tilava kantamaan heidät ja heidän tavaransa ja jossa oli hyvin tuettu masto ja purjeet. Vihdoin se oli valmis; viidentenä päivänä Francisco astui väkineen lautalle, ja päästyään sauvoimilla eroon hietasärkistä he saattoivat vihdoin levittää purjeen ja laskea heikossa myötäisessä mannermaata kohti noin kolmen solmun vauhtia. Mutta vasta loitottuaan karista puolen mailin verran he pääsivät eroon mätänevien ruumiiden hirmuisesta löyhkästä. Kahtena viimeisenä päivänä oli ruumiiden haju käynyt niin sietämättömäksi, että se neekereissäkin herätti kauhua ja inhoa.

Jo ennen yön tuloa, kun lautta oli noin kahdeksan mailin päässä hietasärkistä, tuli tyyni, jota kesti seuraavan päivän. Sitten virisi uudelleen tuuli, jonka mukaan he asettivat purjeensa. He kulkivat nyt pohjoista kohti.

Tämä tuuli vei lauttaa etemmäksi maasta, mutta sitä ei voinut auttaa. Francisco kiitti onneaan, että heillä oli tarpeeksi ruokavaroja ja vettä voidakseen kestää muutaman päivän vastatuulta.

Tuuli pysyi tasaisena ja jokseenkin navakkana. He purjehtivat suoraan Bening-lahden poikki; ilma oli kaunis, meri tyyni, ja lentokaloja kohosi suurin parvin ilmaan ja putoili lautalle, joka yhä edelleen tuulen mukana kulki pohjoista kohti.

Francisco ja hänen neekeriväkensä purjehtivat tällä tavoin kaksi viikkoa aavalla valtamerellä saamatta maata näkyviin. Päivät pääsytysten oli vain samaa yksitoikkoista taivasta ja merta. Franciscon laskujen mukaan he eivät voineet olla kaukana maasta, kun viidentenätoista päivänä vihdoin näkyi pohjoisessa kaksi laivaa.

Franciscon sydän heltyi ilosta ja kiitollisuudesta Jumalaa kohtaan; hänellä ei tosin ollut kaukoputkea, millä tarkastaa laivoja, mutta hän ohjasi lauttansa kuitenkin suoraan niitä kohti, ja pimeän tullen hän saattoi erottaa, että toinen oli suuri purjelaiva, toinen kuunari.

Franciscon tähystellessä niitä ja koettaessa arvata mitä ne olivat laatuaan, aurinko laski, ja sen painuessa taivaanrannan taa piirtyivät alusten ääri viivat muutaman minuutin ajan erittäin terävinä ja selvinä taivasta vasten. Oli mahdotonta erehtyä: Francisco tunsu olevansa varma siitä, että kuunari oli "Kostaja" ja hänen ensimmäinen ajatuksensa oli kääntää lautta toisaalle. Hetken mietittyään hän kuitenkin päätti toimia toisella tavalla. Hän laski purjeen, jottei lautta huomattaisi kuunarista, ja tarkkasi alusten liikkeitä niinä muutamina minuutteina, joina päivän valo vielä kesti. Hän ei lainkaan epäillyt, että tuo suuri laiva oli vallattu ja että siinä oli valtauksen aikana ja sen jälkeen tapahtunut tavanomainen verilöyly.

Hän oli nyt neljän mailin päässä laivoista, ja juuri kun ne katosivat hänen silmistään, hän huomasi kuunarin täysin purjein suuntaavan kulkunsa länteen. Nyt hän ei enää pelännyt joutuvansa lauttoineen merirosvojen valtaan ja siksi hän nosti purjeen toivoen pääsevänsä laivan luo, johon aikoi miehineen asettua. Jollei siihen ollut porattu reikiä, he voisivat purjehtia sillä rannikolle lähimpään satamaan. Mutta tuskin lautta oli jälleen muuttanut suuntaansa, kun taivaanranta alkoi valaista tulen loiste, mikä osoitti merirosvojen sytyttäneen laivan palamaan. Oli siis turhaa ohjata lautta laivan luo, ja Francisco aikoi juuri jälleen kääntää lauttansa pohjoista kohti, kun hän tuli ajatelleeksi, että mahdollisesti laivassa oli vielä onnettomia raukkoja, jotka oli jätetty kuolemaan liekkeihin. Hän jatkoi siis yhä samaan suuntaan tarkaten koko ajan palavaa laivaa. Liekit loimusivat yhä korkeammalle, nuoleskelivat mastoja ja tarttuivat purjeisiin. Tuuli puhalsi navakasti ja laiva pysyi myötätuulussa; tämä seikka sai Franciscon päättämään, että laivassa oli väkeä. Aluksi näytti siltä kuin lautan ja laivan välimatka yhä kasvaisi, mutta sitä mukaa kuin tuli söi laivan purjeita sen vauhti hiljeni, ja tunnin kuluttua Francisco tavoitti palavan aluksen.

Keulasta isoonmastoon saakka laiva oli nyt tulimerenä; mahtavat liekit kohosivat ruumasta korkealle alamastojen yli, ja niiden latvana oli jättiläiskokoinen savupilvi, jota tuuli painoi keulan puoleen. Peräkanteen tuli ei ollut vielä tarttunut, mutta kuumuus oli niin ankara, että kaikki laivassa ohjat olivat kokoontuneet peräpartaan luo. Toiset huusivat taivasta avuksi, toiset olivat vaiti epätoivon vallassa, sillä "Kostajan" väki oli rikkonut kaikki veneet estääkseen laivaan jääneitä pelastumasta.

Peräkannelta oli palavan laivan ympärille leviävässä valossa huomattu, että Francisco oli tulossa apuun, ja niin pian kuin hän oli päässyt laivan luo ja ottanut pois purjeen, olivat jo melkein kaikki laskeutuneet alas köysiä myöten ja myrskyharusta pitkin sekä sijoittuneet lautalle. He olivat vaihtaneet tuskin sanaakaan keskenään tai lautan väen kanssa ennen kuin kaikki olivat pelastuneet, ja nyt lautta irtosi laivasta juuri kun liekit rupesivat loimuamaan kajuutan ikkunoista vaakasuorina hehkuvina käärmekielenä. Lautta, jolle nyt oli tullut kaksitoista henkilöä lisää, kulki taas pohjoista kohti, ja kun pelastetuille oli annettu vettä, jota he suuresti kaipasivat, Francisco sai heiltä haluamansa tiedot.

Laiva oli kotoisin Cartagenasta Etelä-Amerikasta ja oli purjehtinut sieltä Lissaboniin. Sen oli vuokrannut muuan espanjalainen señor Cumanos, jolla oli laajoja maa-alueita Magdalena-joen rannoilla. Hän oli käynyt Lissabonissa tervehtimässä erästä sukulaistaan ja oli sieltä purjehtinut Kanarian saarille, jossa hänellä oli myös tiluksia. Matkalla Lissabonista Etelä-Amerikkaan tuuli ajoi heidät etelään, ja sitten he kohtasivat "Kostajan", joka alkoi ajaa heitä takaa. Hyvänä purjehtijana laiva oli kuitenkin ehtinyt kulkea pitkän matkaa ennen kuin merirosvot sen saavuttivat. Kun rosvot valtasivat sen ja huomasivat, että lasti oli heille tuskin minkään arvoinen — lastiruumassa oli näet vain huonekaluja ja muita señor Cumanoksen hankkimia tavaroita — he olivat erehdyksestä suutuksissaan särkeneet kaikki veneet, sytyttäneet sitten laivan palamaan ja vartioineet sitä, kunnes ei enää voinut olla toivoa tulen sammumisesta. Sitten ilkiöt olivat jättäneet viattomat uhrinsa varman kuoleman saaliiksi.

Francisco kuunteli señor Cumanoksen kertomusta ja kuvasi sitten, miten oli itse lähtenyt kuunarista ja missä seikkailuissa sittemmin oli ollut. Hän oli nyt kuitenkin sangen levoton siitä, milloin pääsisi maihin tai saisi apua jostakin laivasta. Kun heitä nyt oli lautalla niin paljon ja he sitä paitsi jo olivat pitkän aikaa olleet merellä, hänen oli pakko vähentää vesiannoksia. Onni suosi heitä kuitenkin kaikkien koettelemusten perästä; kolmantena päivänä tuli näkyviin laiva, josta heidät huomattiin. Laiva purjehti heitä kohti ja korjasi haaksirikkoiset. Se oli kuunari, joka kulki rannikkoa pitkin ostamassa kultahietaa ja norsunluuta, mutta señor Cumanoksen loistavat tarjoukset saivat sen päällikön luopumaan suunnitelmistaan ja purjehtimaan Atlantin poikki Cartagenaan. Franciscosta oli yhdentekevää mihin hän suuntasi kulkunsa, ja señor Cumanoksesta hän oli saanut uskollisen ystävän.

— Te olette pelastanut henkeni, sanoi espanjalainen. Sallikaa minun maksaa velkani! Tulkaa mukaani ja jääkää asumaan luokseni!

Francisco, joka myös puolestaan oli mieltynyt espanjalaiseen, suostui tarjoukseen, ja he saapuivat kaikki onnellisesti Cartagenaan, josta lähtivät señor Cumanoksen tiluksille Magdalena-joen varrelle.

LUUTNANTTI

Edvard Templemore oli siis Länsi-Intiassa luutnanttina ja hänen hallussaan oli amiraalilaivan saattoaluksen päällikkyyks. Aluksen nimi oli "Enterprise"; se oli rakennettu Baltimoressa samalla kertaa kuin sen sisarlaiva; molemmat kuunarit olivat olleet kuuluja kauneudesta ja merikelpoisuudesta. Ja kuinka erilaisiin toimiin ne olivatkaan joutuneet! Molemmat oli alkuaan rakennettu orjalaivoiksi; nyt toinen käytti Englannin lippua ja kulki merellä "Enterprise"-nimisenä, kun taas toisessa, joka risteili merillä "Kostajana", liehui merirosvolippu.

"Enterprise" oli monessa suhteessa varustettu samalla tavalla kuin sen sisarlaiva; siinä oli pitkä metallitykki keskilaivassa ja pienempiä laidoilla. Laivaväen lukumäärässä oli kuitenkin melkoinen ero, sillä "Enterprisessä" oli miehistöä ainoastaan kuusikymmentä matruusia. Samoin kuin useimpia muita amiraalilaivan saattoaluksia sitäkin käytettiin kuljettamaan milloin muonalahetyksiä, milloin amiraalin virkailmoituksia. Vähin, kun sitä ei tarvittu muualla, sitä voitiin käyttää niinkin tärkeihin tehtäviin kuin hellän rakkauskirjeen viemiseen kauniille neidolle. Sitä paitsi on selvää, että sillä oli sama tehtävä kuin muillakin hänen majesteettinsa laivoilla; senkin oli näet määrä polttaa, upottaa ja hävittää mitä vihollisten omaa se vain tiellään kohtasi, mutta kun se tavallisesti kuljetti virkakirjeitä, joiden todellista tärkeyttä ei luonnollisesti tiedetty, se ei sellaisilla asioilla ollessaan saanut poiketa määrätystä suunnastaan.

Edvard Templemore poikkesi kuitenkin silloin tällöin hiukan suunnasta ja oli äsken kunniakkaan kahakan jälkeen valloittanut sorean kaappialuksen, ryöstölaivan. Siitä urotyöstä hän odotti virkaylennystä, mutta amiraali arveli hänen olevan vielä liian nuori ja antoi niin ollen ensimmäisen avoimen paikan omalle veljenpojalleen, joka — sen amiraali oli unohtanut — oli vielä nuorempi.

Edvard nauroi kuullessaan Port Royaliin tullessaan tuosta nimityksestä, ja amiraali, joka oli odottanut, että nuori mies olisi vastoinkäymisestäään nyrpeä, oli niin tyytyväinen nähdessään hänen iloisen ilmeensä, että pyhästi lupasi varata Templemorelle ensimmäisen avoimen paikan; mutta senkin lupauksensa hän unohti kokonaan, koska Edvard sattui olemaan pitkällä risteilyllä kun jälleen tuli paikka avoimeksi.

Luutnantti Templemore oli nyt ollut melkein kaksi vuotta "Enterprisen" päällikkönä ja tyytynyt nurisematta kohtaloonsa, koska hänellä oli iloinen luonne ja hän vietti mielensä mukaista onnellista elämää. Herra Witherington hemmotteli häntä liiaksikin. Edvard sai niin paljon rahaa kuin vain tahtoi ja hänellä oli huvituksia runsaasti.

Muiden hauskuuksien ohella hän oli joutunut auttamattomasti rakkauden pauloihin. Kerran ollessaan matkalla Windward-saarille, hänen oli onnistunut auttaa espanjalaista laivaa, jossa matkusti Puerto Ricon uusi kuvernööri perheineen, ja suostunut viemään heidät maihin tuolle saarelle. Siitä hyvästä englantilainen amiraali oli saanut kohteliaan kirjeen, joka päättyi siihen kohtuulliseen toivotukseen, että hänen ylhäisyytensä amiraali eläisi tuhat vuotta, ja samalla siinä oli kutsu Edvard Templemorelle käydä heitä tervehtimässä milloin hyvänsä hän sattui kulkemaan ohi. Tämä kutsu oli samanlainen tyhjä kohteliaisuus kuin kuvernöörin amiraalille lausuma toivotus. Mutta asia oli niin, että kuvernöörillä oli yksi ainoa, hyvin kaunis tytär, jota huolellisesti vartioivat vanha hoitajatar sekä munkki, jonka hoitoon kaikki kuvernöörin talossa tehdyt synnit uskottiin, ja Edvard oli ollut niin harhaoppinen, että oli rakastunut tuohon katoliseen tyttöön.

Tyttö oli tosiaankin hyvin kaunis ja lisäksi kiihkeätunteinen niin kuin kaikki espanjalaiset naiset. Ne muutamat päivät, jotka hän yhdessä isänsä kanssa oleskeli kuunarissa, riittivät herättämään rakkauden liekin niin hehkuvissa olennoissa kuin Clara d'Alvarez ja Edvard Templemore olivat. Munkki oli jätetty vuodon saaneeseen laivaan, kun kuunarissa ei voitu saada hänelle eikä hoitajattarelle tilaa, ja tytön isällä don Felix de Matos de Cobas de Manila d'Alvarezilla oli liian paljon tekemistä sikaristaan, jotta olisi joutanut pitämään tyttärtään silmällä.

Heidän noustuaan maihin Edvard Templemore kutsuttiin heidän varsinaiseen asuntoonsa, joka ei ollut kaupungissa, vaan hymyilevän lahden rannalla saaren eteläpuolella. Kaupunkitaloa käytettiin ainoastaan virkahuoneistona sekä suurimmissa juhlatilaisuuksissa; siellä oli liian kuuma asua, ja kuvernööri oleskelikin siellä ainoastaan muutamia tunteja päivässä.

Edvard viipyi saarella lyhyen aikaa ja lähtiessään hän sai isältä mainitun englantilaiselle amiraalille osoitetun kirjeen ja tyttäreltä lujan uskollisuuden vakuutuksen.

Kun Edvard lähetettiin risteilyretkelle, kuten aina tapahtui kun ei ollut mitään muuta tekemistä, hän kysyi amiraalilta, eikö hänen, jos hän sattumalta joutuisi Puerto Ricon lähelle, pitäisi jättää espanjalaiselle kuvernöörille jokin vastaus tämän kirjeeseen, ja amiraali, joka ymmärsi, kuinka tärkeätä oli ylläpitää hyvää sopua vieraiden valtojen kanssa, havaitsi kysymyksen aiheelliseksi ja antoi hänelle kirjeen toimitettavaksi. Toinen tapaaminen oli tytön puolelta vielä sydämellisempi kuin ensimmäinen, vaikka hurskas munkki ja vanha hoitajatar katselivat sitä karsain silmin.

Varovaisuus olikin tarpeen, ja kun salassa pitäminen antaa rakkaudelle vain lisää tenhoa, Clara sai Edvardilta kaukoputken ja pitkän kirjeen, jossa ilmoitettiin, että hän saapuu niin usein kuin vain on mahdollista kuunarillaan saaren eteläpuolelle ja odottaa siellä ikkunasta merkkiä osoitukseksi siitä, että Clara on huomannut hänen aluksensa. Seuraavana aamuna hän tulee sitten veneellään maihin ja kohtaa Claran sovitulla paikalla. Tuo kaikki oli ihastuttavaa, ja Edvardin oli kuluneena vuonna onnistunut kolme, neljä kertaa kohdata lemmittynsä, ja aina hän oli lukemattomia kertoja vaihtanut uskollisuudenlupauksia Claran kanssa, eikä heitä ollut kukaan huomannut. He olivat sopineet niin, että Clara luopuu kodistaan ja isästään sekä uskoo onnensa englantilaisen, harhaoppisen miehen käsiin.

Ihme kyllä amiraali ei huomannut mitään kummallista siinä, että "Enterprise" pistäytyi niin usein Puerto Ricossa, vaikka Edvardin täytyi näyttää laivan päiväkirja joka kerran sieltä palatessaan. Mutta amiraali oli tyytyväinen, kun hän oli valmis muun tehtävän puutteessa lähtemään aluksellaan risteilylle. Hänen päiväkirjansa tuotiin maihin ja jätettiin kokoonkäärittynä ja sinetöitynä amiraalin adjutantille. Adjutantti työnsi ne luotaan eikä välittänyt niistä sen enempää, ja Edvardilla oli aina jokin juttu valmiina istuutuessaan amiraalin vieraana tämän päivällispöytään. "Enterprise" oli saanut määräyksen mennä joutuin Antiguaan, ja kun Edvard piti tuota matkaa sopivana tilaisuutena päästä Clara d'Alvarezia tervehtimään, hän ohjasi paluumatkalla laivansa saaren eteläpuolelle niemen edustalle. Pian hän näki valkoisen uutimen, joka oli päästetty liehumaan ulos ikkunasta.

— Siinä se on, herra luutnantti, sanoi nuori kadetti, joka seisoi hänen vieressään. — Edvard oli käynyt paikalla niin usein, että "Enterprisen" koko väki tiesi hänen hellät tunteensa. Näyttää rauhanlippua.

— Älkää puhuko tyhmyksiä, herra Warren, vastasi Edvard nauraen. Miten te tämän asian tiedätte?

— Arvaan vain siitä, mitä on tapahtunut, mitä vasta tapahtuu, ja tunnen ruumiissani, että minun on mentävä maihin teidän kanssanne tänä iltana ja odotettava teitä ensi yönä.

— Se on mahdollista, mutta käskekää vetää haruskeulapurjeen jalusnuorat kireämmälle; meidän on nyt mentävä niemen taakse.

Kadetti oli oikeassa; samana iltana, juuri ennen pimeän tuloa hän meni päällikkönsä kanssa maihin.

— Vielä kerran, rakas Clara! sanoi Edvard ottaen rakastetultaan pois tämän pitkän hunnun ja sulkien hänet syliinsä.

— Niin, Edvard, vielä kerran, mutta pelkään, että tämä kerta on viimeinen; kamarineitoni Inez on ollut kovin sairaana ja ripittäytynyt isä Ricardolle. Minua niin pelottaa, että hän on kauhistuksissaan — hän luuli kuolevansa — tunnustanut kaiken. Nyt hän on paranemaan päin.

— Miksi luulet hänen tunnustaneen munkille kaiken?

— Et tiedä miten hupakko hän on sairaana ollessaan. Meidän uskontomme on erilainen kuin teidän.

— Niin on, mutta minä opetan sinulle paremman.

— Ole vaiti, Edvard, noin et saa puhua. Pyhä neitsyt, jos isä Ricardo kuulisi! Luulen varmaan, että Inez on juorunnut, sillä munkki katselee minua niin ankarasti mustilla silmillään. Ja eilen hän huomautti etten ole ripittäytynyt pitkään aikaan.

— Käske hänen hoitaa omat asiansa.

— Mutta sehän juuri onkin hänen asiansa. Eilen illalla minun täytyi tunnustaa hänelle syntini. Juttelin koko joukon, mutta sitten hän iski silmänsä minuun oikein ankarasti kysyen, olinko kertonut kaiken. Vapisin sanoessani että olin, sillä se oli valhetta.

— Minä tunnustan syntini ainoastaan Luojalleni ja rakkauteni vain sinulle. Tee sinä samoin, rakas!

— Minä tottelen sinua puoleksi; rakkauttani en tunnusta.

— Syntejä ei sinulla ole lainkaan; siis tottelet neuvoani kokonaisuudessaan.

— Vaiti, Edvard, noin et saa puhua! Meillä on kaikilla syntejä, ja voi, miten hirvui synti onkaan, että minä rakastan sinua, joka olet harhauskoinen! Pyhä neitsyt, anna minulle anteeksi, mutta minä en

voi voittaa sitä.

— Jos se on ainoa syntisi, rakas, voin empimättä antaa sinulle synninpäästön.

— Älä laske leikkiä, Edvard, vaan kuule minua. Jos Inez on tunnustanut, he hakevat minua aina täältä, emmekä siis voi tavata toisiamme ainakaan tällä paikalla. Tunnethan sen pienen lahden, joka on tuolla kallion takana? Se ei ole paljon kauempana, ja siellä on luola, jossa voin odottaa sinua. Tästä lähtien meidän on kohdattava toisemme siellä.

— Niin, tehdään niin, rakas. Mutta eikö se ole liian lähellä rantaa? Etkö pelkää veneen miehistöä, joka aivan varmasti silloin näkee sinut?

— Mutta voimmehan poistua kauemmaksi rannasta. Pelkään ainoastaan isä Ricardoa ja neitsyt Mariaa. Vanhurskas taivas! Jos isäni tietäisi tämän, olisimme hukassa, ainaiseksi erotettuja. Ja Clara nojasi päätään Edvardin olkaan ja vuodatti suuria kyyneleitä.

— Meillä ei ole mitään pelättävää, Clara. Hiljaa, kuulin ritinää oranssipuiden takaa. Kuule!

— Niin, niin, kuiskasi Clara hätäisesti, siellä on joku. Mene, rakas Edvard mene!

Clara juoksi hänen luotaan ja kiiruhti pois lehtokujaa pitkin. Edvard katsoi myös parhaaksi poistua, riensi kapeaa ja kivistä polkua viidakon läpi ja oli pian rannassa veneessään.

"Enterprise" palasi pääasemalle ja Edvard ilmoittautui amiraalille.

— Minulla on työtä teille, luutnantti Templemore. Teidän täytyy heti valmistautua lähtemään kuunarillanne jälleen merelle. Olemme löytäneet teille arvoisenne vastustajan.

— Toivon, että tapaan hänet, herra amiraali, vastasi luutnantti.

— Niin minäkin toivon, sillä jos voitte antaa hyvän kertomuksen tästä jutusta, se tuo teille ylennyksen. Merirosvokuunari, joka on kauan häirinnyt turvallisuutta Atlantilla, on nähty Barbadosin kohdalla, ja "Amalia" on ajanut sitä takaa, mutta näyttää siltä, ettei ainoakaan laivastomme alus saavuta sitä, jollei kenties "Enterprise". Sittemmin merirosvoalus on vielä vallannut kaksi Länsi-Intiassa kulkevaa laivaa ja sen on nähty purjehtivan ne mukanaan Guayanen rannikkoa kohti. Aion nyt antaa teille lisää väkeä kolmekymmentä miestä ja lähettää teidät ajamaan sitä.

— Kiitoksia, herra amiraali, vastasi Edvard, ja hänen kasvonsa loistivat ihastuksesta.

— Kuinka pian voitte olla valmiina? kysyi amiraali.

— Huomisaamuna.

— Oivallista! Sanokaa herra Hadleyille, että hän jättää minulle väkeä koskevat määräykset sekä teidän purjehdusmääräyksenne, niin allekirjoitan ne. Mutta muistakaa, luutnantti Templemore: teillä on vaarallinen otus pyydystettävänä. Olkaa varovainen; urhoollinen te kyllä olette, sen jo tiedän.

Edvard Templemore lupasi kaiken, niin kuin useimmat ihmiset tekevät sellaisessa tilaisuudessa, ja seuraavana iltana "Enterprise" oli jo kaukana aavalla merellä ja kiiti eteenpäin täysin purjein.

MAIHINNOUSU

Señor Cumanoksen maatila, johon hän ja hänen perheensä sekä Francisco heidän seurassaan olivat vetäytyneet maaelämää viettämään, ulottui Magdalena-joen suusta monta mailia jokea vastavirtaan. Siellä oli hedelmällistä lietemaata, leveä alue viljavia niittymaita, joilla käyskenteli suuria karjalaumojia. Asuinrakennus oli ainoastaan noin sadan metrin päässä kauniin joen rannasta, ja kapea mutta syvä lahti pisti läheisimpiin ulkorakennuksiin saakka.

Mutta señor Cumanoksella oli vieläkin arvokkaampia tiluksia. Noin kahdeksan mailia ylempänä, Jambranon kaupungin läheisyydessä, hänellä oli kultakaivos, joka viime aikoina oli ollut sangen antoisa. Kultapitoinen sora ja lietemaa tuotiin sieltä veneillä jokea alas ja huuhdottiin pikku lahdelman rannalla ulkorakennuksissa.

Jalosukuisen espanjalaisen maatilalla oli työväkeä satakunta henkeä; osa työskenteli huuhtomoissa, osa oli varsinaista palvelusväkeä.

Kun Francisco oli ollut tilalla jonkin aikaa, hän sai luottamustoimen señor Cumanoksen töiden ylikaitsijana ja osoitti ansaitsevansa tuon tärkeän toimen niin hyvin, että häntä pidettiin perheen jäsenenä.

Eräänä aamuna Francisco taas meni huuhtomoihin avaamaan niiden pienten kannellisten veneiden luukkuja, jotka olivat juuri kultasoralastissa saapuneet Jambranosta. Kaivoksen päällysmies lukitsi näet aina veneiden säiliöt lähettäessään ne matkaan, ja señor Cumanoksella oli avaimet. Silloin yksi työnjohtajista kertoi tuntemattoman aluksen laskeneen edellisenä päivänä ankkuriin joen suulle. Varhain aamulla se oli nostanut ankkurin ja näytti pyrkivän nyt vuoroin maalle päin, vuoroin jälleen merelle.

— Arvattavasti se on matkalla Cartagenasta, tuumi Francisco.

— Valgame Dios, sitäpä en usko, herra! sanoi Diego. — En olisi pitänyt lukua koko asiasta, mutta minusta tuntuu oudolta, että Giacomo ja Pedro, jotka lähtivät eilen illalla tavalliseen tapaansa kalastamaan, eivät ole palanneet, vaikka heidän on tapana tulla takaisin ennen puolta yötä.

— Todellakin! Se on kummallista. Eivätkö he ole koskaan ennen olleet poissa niin kauan?

— Eivät koskaan, herra, ja he ovat kalastaneet yhdessä seitsemän vuotta.

Francisco ojensi avaimet miehelle, joka aukaisi luukut ja antoi ne takaisin.

— Tuossa se on! tämä huudahti samassa. Noin neljän mailin päässä pisti niemen kärjen takaa äkkiä näkyviin laivan keulapurje. Francisco katseli laivaa tuokion ja lähti sitten suoraan asuinrakennukseen virkkamatta enää sanaakaan.

— No, Francisco, sanoi señor Cumanos hämmentäen lusikallaan pientä suklaakuppiaan, mitä uutta tänä aamuna?

— "Nuestra Señora del Carmen" ja "Aguilla" ovat tulleet. Minä olin juuri avaamassa luukut. Tuolla niemen edustalla näkyy olevan laiva jota sietää tarkastaa, ja minä tulen hakemaan kaukoputkea.

— Sietää tarkastaa! Miksi?

— Siksi, etteivät Giacomo ja Pedro, jotka eilen illalla lähtivät kalastamaan, ole palanneet takaisin eikä heistä ole sen koommin kuulunut mitään.

-. Sepä merkillistä! Mutta mitä tuolla laivalla on sen asian kanssa tekemistä?

— Siihen kysymykseen vastaan sitten, kun olen saanut katsoa laivaa tarkemmin, sanoi Francisco, joka oli ottanut kaukoputken ja veti sitä paraikaa ulos kotelosta. Hän nojautui ikkunanpieleeseen ja tarkasti hetken laivaa sanaakaan virkkamatta.

— Niin, elävän Jumalan nimessä, se on "Kostaja" eikä mikään muu! hän huudahti laskien kaukoputken kädestään.

— Mitä sanotte? kysyi señor Cumanos kiivaasti.

— Se on merirosvoikuunari "Kostaja" niin totta kuin elän! Señor Cumanos, teidän täytyy heti ryhtyä puolustustoimiin. Tiedän että he ovat jo kauan aikoneet tulla tälle suunnalle, josta he odottavat hyviä saaliita. Kalastajienne katoamisesta päättelen, että he ovat eilen illalla lähettäneet veneitään vakoilemaan ja silloin saaneet nuo miehet siepatuksi vangiksi.

— Lienette oikeassa, vastasi señor Cumanos miettiväisen näköisenä, jos nimittäin voimme edellyttää, että aivan varmasti tunnette sen merirosvolaivaksi.

— Tunnenko? Señor Cumanos, tunnen siinä joka hirren, jok'ikisen lankunpätkän; ei ole sitä köydenpätkää eikä väkipyörää, jota en siinä tuntisi. Neljän mailin päähän saatan tällaisella kaukoputkella erottaa jok'ainoan seikan, mikä erottaa sen takilan muista laivoista. Voin vannoa, että se on "Kostaja", toisti Francisco vielä kerran tarkastaen kuunaria kaukoputkella.

— Entä jos he hyökkäävät kimppuumme?

— Meidän täytyy puolustautua ja karkottaa heidät pois. He tulevat epäilemättä yöllä veneillä maihin. Jos he purjehtisivat tänne kuunarilla päiväsaikaan ja laskisivat ankkuriin tähän vastapäätä, ei meillä olisi toivoa menestyksestä. Mutta heillä ei ole aavistustakaan siitä, että minä olen täällä ja että heidät

tunnetaan, ja luulen, että he aikovat karata kimppuumme vasta illalla.

— Mitä siis ehdotat, Francisco?

— Ehdotan, että lähetämme kaikki naiset don Teodoron luo — sinnehän on ainoastaan viisi mailia — ja kutsumme kaikki miehet kokoon niin pian kuin mahdollista. Jos varustamme talon murroksilla, olemme kylliksi voimakkaat ajamaan heidät pakosalle. He eivät voi tuoda maihin enempää kuin yhdeksänkymmentä tai sata miestä, koska aina täytyy jättää muutamia kuunaria vahtimaan, ja meillä on miehiä ihan yhtä paljon. Olisi kai parasta luvata väelle palkinto, jos he käyttäytyvät hyvin.

— Olette oikeassa. Mutta meillä on täällä kultasoraa.

— Parasta jättää se tänne. Veisi liian paljon aikaa siirtää sitä muuanne, ja jäisimme niitä miehiä vaille, joiden haltuun kulta uskottaisiin. Huuhtomot on jätettävä autoiksi, ja kaikki, millä on jotakin arvoa, on vietävä sieltä pois. Luultavasti he sytyttävät majat tuleen. Joka tapauksessa meillä on vielä riittävästi aikaa, jos heti ryhdymme toimiin.

— No niin, Francisco, uskon päällikkyyden ja kaikki toimenpiteet teidän huoleksenne. Menen itse señora Isidoran puheille. Lähettäkää sana väelle ja puhukaa heille. Luvatkaa palkintoja. Tehkää ja käskekää, niin kuin hyväksi näette.

— Toivon voivani osoittaa ansaitsevani luottamuksenne, vastasi Francisco.

— Caramba! huudahti vanha herra lähtiessään huoneesta, olipa totta tosiaan onni, että te olette täällä; muuten meidät kai olisi kaikki tyynni murhattu vuoteisiimme.

Francisco lähetti sanan maatilan päällismiehille, ilmoitti, mitä hänen arvelunsa mukaan oli odotettavissa ja kertoi heille suunnitelmansa. Sitten kutsuttiin kokoon kaikki muutkin. Ja Francisco selitti, ettei kenelläkään ollut odotettavana armoa, jos merirosvot pääsivät voitolle, sekä toiselta puolen, mitä palkintoja señor Cumanos antaisi heille, jos he täyttäsivät velvollisuutensa.

Espanjalaiset ovat luonnostaan urhoollisia, ja Franciscon innostamina he päättivät puolustaa maatilaa viimeiseen saakka.

Señor Cumanoksen taloa oli verraten helppo puolustaa tällaiselta hyökkäykseltä; oli näet odotettavissa ainoastaan kivääritulta. Muurit, jotka olivat kivistä, muodostivat suorakaiteen; yläkerrassa oli parveke ja useita ikkunoita, mutta alakerroksessa ainoastaan kaksi ikkunaa. Porttia lukuunottamatta ei tuossa osittain espanjalaiseen, osittain maurilaiseen tyyliin tehdyssä rakennusryhmässä ollut maan rajassa ainoatakaan aukkoa.

Jos vain hyökkääjät voitaisiin estää tunkeutumasta rakennuksen alaosaan, nämä joutuisivat taistelemaan kovin epäedullisissa olosuhteissa. Sen vuoksi tukittiin ensin alakerroksen ikkunat, niiden kohdalle kasattiin suuret joukot kiviä lattiasta kattoon ja peräseinään saakka, ja samalla ryhdyttiin kaikkiin mahdollisiin valmistuksiin, jotta portti saataisiin yöksi lujasti teljetyksi. Tikapuita nostettiin pystyyn parvekkeelle, joka vahvistettiin melkein rinnan korkeudelta kivääritulta kestäväksi.

Iltapäivällä Isidora-rouva ja talon muut naiset lähetettiin don Teodoron luo, ja señor Cumanos suostui Franciscon pyynnöstä ja señora Isidoran kiihkeistä rukouksista lähtemään heidän mukaansa. Hän kutsui väkensä kokoon, ilmoitti uskoneensa päällikkyyden Franciscolle ja lausui toivovansa, että he täyttäsivät velvollisuutensa, puristi sitten Franciscon kättä ja oli pian ratsastavan seurueensa mukana kadonnut metsään jokea reunustavien kapeiden niittymaiden taakse.

Kiväärejä ja ampumavaroja oli runsaasti. Muutamat miehet pantiin valamaan luoteja, toiset puhdistamaan pyssyjä, jotka olivat pitkät ajat olleet käyttämättöminä. Ennen iltaa oli kaikki valmiina. Jokainen mies oli saanut aseet ja ampumavaroja, ja Francisco ehti jälleen pitää silmällä kuunaria, joka oli päivällä purjehtinut ulommaksi maasta, mutta lähestyi nyt jälleen rannikkoa. Puoli tuntia ennen hämärän tuloa se kääntyi kolmisen mailin päässä rannikosta ja lasketteli suoraan merelle.

— He aikovat tänä iltana hyökätä kimppuumme, sanoi Francisco. Siitä olen melkein varma. He ovat hinanneet ylös nokka-harustaljat ja valmistautuneet laskemaan parkassin vesille.

— Antaa heidän vain tulla, herra, kyllä he täältä saavat kuuman löylyn, vastasi Diego, joka oli alipäällikkönä.

Pian oli niin pimeä, ettei laivaa voinut enää erottaa. Francisco ja Diego käskivät kaiken väen asuinrakennukseen; sen ovi oli lujasti teljetty ja sitä vasten oli kasattu muutamia isoja kallionlohkareita, joita oli vieritetty eteiseen. Viisi miestä Francisco oli asettanut joen rannalle noin sadan metrin päähän toisistaan pitämään silmällä, milloin rosvojen veneet lähestyivät. Kello oli kymmenen illalla, kun

Francisco ja Diego laskeutuivat tikapuita myöten ulos ikkunasta ja menivät tarkastamaan vartijoita.

— Herra, sanoi Diego heidän tultuaan joen rannalle, mihin aikaan luulette noiden roistojen aikovan koettaa onneaan?

— Sitä on vaikea sanoa. Jos heillä on päällikkönä sama mies kuin minun ollessani laivassa, ei mitään tapahdu ennen kuin kuu on laskenut. Mutta jos päällikkö on joku toinen, he eivät kenties ole niin varovaisia.

— Pyhä neitsyt! Oletteko te, herra, joskus ollut tuossa laivassa?

— Olen kyllä, ja pitkän aikaa, mutta en ollut siellä omasta tahdostani. Jollen olisi ollut siellä, en olisi nyt tuntenut sitä "Kostajaksi".

— Aivan niin, herra. Meidän tulee kiittää pyhimyksiä siitä, että kerran olette ollut merirosvona.

— Olisi ollut parempi, etten olisi koskaan joutunut sellaiseen seuraan, vastasi Francisco hymyillen. Minä olen nähnyt niin kauheita juttuja tapahtuvan tuossa laivassa, että niitä muistellessa veri vielä hyytyy suonissani.

Francisco kuvaili Diegolle eräitä hirmutöitä, joita oli nähnyt "Kostajassa", ja hän oli juuri keskellä kertomusta, kun sieltä minne kauimpana oleva vartija oli asetettu, kuului kiväärinlaukaus.

— Varohan, Diego! Yhä likempää kuului nyt merkkejä, että veneet olivat aivan lähellä, ja muutaman minuutin kuluttua kaikki vartijat saapuivat ilmoittamaan, että merirosvot soutivat paraikaa jokea ylös kolmella veneellä ja olivat neljännesmailin päässä valkamasta.

— Diego, mene ylös isoon rakennukseen katsomaan, että siellä on kaikki järjestyksessä! Minä viivyn täällä vähän aikaa. Älkää ampuko, ennen kuin minä tulen!

Diego ja vartijat poistuivat, ja Francisco jäi yksin rannalle.

Kohta kuului selvästi airojen loiskinaa, ja Francisco koetti tarkata, kuuluisiko mitään puhetta. Veneiden lähestyessä hän saattoi erottaa Hawkhurstin äänen. Vartijoiden merkkilaukaukset olivat ilmaisseet rosvoille, että heidän tulonsa oli huomattu ja että he luultavasti saisivat kokea vastarintaa; ei siis tarvinnut enää pysytellä hiljaa.

— Lakatkaa soutamasta, pojat! Lakatkaa soutamasta! huusi Hawkhurst.

Yhdessä veneessä lakattiin soutamasta ja heti sen jälkeen toisissakin.

Francisco saattoi nyt selvästi erottaa kaikki kolme venettä noin kaapelinmitan päässä, ja miesten äänet kuuluivat selvästi pitkin vettä tähtikirkkaassa, hiljaisessa yössä.

— Tässä on pieni lahti, joka ulottuu tuolla ulompana oleviin rakennuksiin asti, puhui Hawkhurst. Eikö siellä olisi parempi nousta maihin? Rakennukset voivat olla meille suojana, jollei niitä ole jo miehitetty.

— Aivan niin, vastasi ääni, josta Francisco heti tunsi puhujan Kainiksi.

— Hän elää siis, ajatteli Francisco. Hänen verensä ei ole vielä minun omallatunnollani.

— Vedelkää taas, pojat! komensi Hawkhurst.

Veneet kiitivät lahdenpohjaan ja Francisco riensi takaisin päärakennukseen.

— Nyt, pojat! sanoi hän, kiiveten sukkelaan tikapuita ylös. Nyt meidän täytyy osoittaa rohkeutta ja päättäväisyyttä. Joudumme tekemisiin hurjanrohkeiden miesten kanssa. Tunsin kapteenin ja ensimmäisen perämiehen äänen, joten ei ole enää epäilystäkään; tulijat ovat varmasti merirosvoja. Veneet ovat jo lahdessa ja rosvot aikovat astua maihin majojen takana. Vetäkää ylös tikapuut ja laskekaa ne parvekkeelle, mutta älkää ampuko ennen kuin voitte tähdätä tarkasti. Hiljaa nyt, miehet. Tuossa ne tulevat.

Merirosvot näkyivät lähenevän tiheänä rykelmänä majoilta päin. Kun heitä oli mahdotonta koettaa torjua muualta kuin kuistin puolelta, jossa ei ollut tilaa kuin kahdeksalle tai kymmenelle miehelle, Francisco käski, että jokaisen miehen tuli amuttuaan väistyä syrjään panostamaan kivääriä antakseen tilaa toisille.

Kun merirosvot olivat puolitiessä majojen ja asuinrakennuksen välillä, Francisco komensi miehensä ampumaan. Merirosvot alkoivat myös ampua, nostivat suuren huudon ja hyökkäsivät eteenpäin

Hawkhurst ja Kain etunenässä. Kun espanjalaiset eivät aluksi voineet laukaista enempää kuin tusinan verran kiväärejä kerrallaan, vihollinen luuli heidän mieslukuaan paljon pienemmäksi kuin se todella oli ja ryhtyi kohta toisenlaisiin keinoihin.

Rosvot hajaantuivat puoliympyrään kuistin eteen ja pitivät yllä alituista, kiusallista tulta Franciscon joukkoa vastaan, joka vastasi ampumiseen neljännestunnin ajan. Mutta kun kaikki kiväärit vähitellen joutuivat mukaan leikkiin, merirosvot huomasivat pian, että heillä olikin edessä vaarallisempi vihollinen kuin he ensin olivat luulleet.

Nyt oli tullut aivan pimeä, ja oli mahdotonta erottaa mitään muulloin kuin äkillisten salamoiden välähtäessä kivääreistä. Kain ja Hawkhurst jatkoivat ampumistaan ja heidän onnistui päästä rakennuksen vierelle kuistin alle. He tarkastivat portteja ja ikkunoita ja huomasivat kohta, että oli varsin vähän toivoa päästä murtautumaan niistä sisään. Sen sijaan he havaitsivat heti, että heidän väkensä oli hyvässä suojassa kuistin alla, jonka puisen lattian läpi saattoi lisäksi ampua ylhäällä olevia vihollisia. Hawkhurst riensi pois ja palasi kohta takaisin mukanaan puolet miesjoukostaan. Pian saattoi huomata, kuinka tehokas tämä temppu oli. Merirosvojen luodit tunkeutuivat lattialautojen läpi ja haavoittivat pahasti monta espanjalaista, ja Franciscon täytyi vihdoinkin käskää väkensä vetäytyä huoneisiin ja ampua ikkunoista.

Mutta tästäkin taistelutavasta oli pian luovuttava, kun rosvoet sytyttivät palamaan kuistin rutikuivat puiset kannatinpylväät. Liekit luikertelivat vähitellen ylöspäin pylväitä pitkin, kiertyivät käärmeinä niiden ympäri ja nuoleskelivat kohta rintavarustusta. Vihdoinkin oli koko kuisti tulella, mistä oli suuri etu hyökkääjille, jotka nyt saattoivat nähdä talon puolustajat. Monta oli kaatunut ja haavoittunut. Savu ja kuumuus kävivät niin sietämättömiksi, ettei yläkerrassa voinut enää olla, vaan kaikki vetäytyivät Franciscon kehotuksesta pohjakerrokseen.

— Mitä nyt on tehtävä, herra? kysyi Diego huolestuneen näköisenä.

— Mitäkö tehtävä? vastasi Francisco. Kuisti on poltettu, siinä kaikki. Talo ei syty tuleen, sehän on pelkkää kiveä; katto voisi mahdollisesti syttyä, mutta tässä me nyt kaikki olemme, enkä saata huomata rosvojen päässeensä sen kauemmaksi kuin olivat alussa. Niin pian kuin kuisti on palanut kokonaan, menemme taas tuonne ylös ja alamme ampua ikkunoista.

— Kuulkaa, herra, nyt ne koettavat murtaa porttia.

— Voivathan koetella sitä hetkisen aikaa. Portti heidän olisi pitänyt murtaa ollessaan kuistin alla, jolloin me emme heitä nähneet. Kun se on palanut loppuun, voimme torjua heidät. Minä menen tuonne ylös katsomaan miten asiat ovat.

— Älkää herra, siitä ei ole mitään hyötyä. Miksi antautuisitte vaaraan nyt, kun tuli loimottaa niin kirkkaasti?

— Sitä minun juuri täytyy mennä katsomaan. Kuule, Diego, toimita kaikki haavoittuneet pohjoisen puoleiseen huoneeseen; siellä he ovat parhaiten turvassa, eivätkä ole muiden tiellä.

Francisco nousi kiviportaita yläkerrokseen. Huoneet olivat täynnä savua eikä hän voinut erottaa mitään. Luoti suhahti hänen ohitseensa, ja hän meni ikkunaan etsien suojaa pylvään takaa.

Liekit eivät enää loimunneet yhtä raivokkaina eikä kuumuus ollut enää niin sietämätön kuin äsken. Pian ilmaisi pariin kertaan toistuva rytinä, että kuisti oli romahtanut maahan. Francisco katsoi ulos ikkunasta. Rakennuksen eteen oli varissut hehkuvaa tuhkaa ja hyökkääjien täytyi hetkeksi vetäytyä takaisin. Kuistista ei ollut jäljellä muuta kuin muurin ikkunoiden yläpuolelle asetettujen poikkihirsien palavat tyngät sekä kannatinpylväiden hehkuvat jäännökset.

Mutta savu hälveni alhaalla, ja pari kiväärin laukausta ilmaisi, että Francisco oli huomattu.

— Katto on pelastunut, hän ajatteli vetäytyen takaisin ikkunasta. Meille on varmasti vain eduksi, että kuisti on nyt poissa.

Oli vaikea saada selville, mitä merirosvot nyt aikoivat tehdä. Hetken perästä he lakkasivat ampumasta ja Francisco palasi kumppaniensa luo. Savu oli vähitellen haihtunut ja Franciscon väki saattoi asettua entisille paikoilleen yläkertaan; mutta kun rosvoet eivät jatkaneet ampumista, eivät heidän tietysti voineet tehdä mitään, koska ainoastaan kiväärinlaukausten välähtäessä saattoi erottaa vihollisen. Ei kuulunut uutta hyökkäystä porttia eikä alakerran ikkunoita vastaan ja Francisco koetti turhaan arvata, mitä rosvoilla oli mielessä.

Melkein puoli tuntia kului jännittyneessä odotuksessa. Muutamat espanjalaiset jo luulivat, että

merirosvot olivat peräytyneet veneilleen ja menneet matkoihinsa, mutta Francisco tunki vastustajansa paremmin. Mitään muuta hän ei saattanut tehdä kuin pysytellä ylhäällä ja tuon tuostakin katsoa ulos nähdäkseen mitä siellä puuhattiin. Diego ja pari muuta miestä jäivät yläkertaan hänen luokseen, muut lähetettiin alas turvaan.

— Pyhä Francisco! Tämä on ollut kauhea yö, herra! Kuinka kauan vielä kestää, ennen kuin päivä koittaa? sanoi Diego.

— Ainakin kaksi tuntia, vastasi Francisco. Mutta sitä ennen on taistelu ratkaistu.

— Pyhimykset olkoot meille armolliset: Katsokaa eivätkö ne tule tuolla?

Francisco tirkisti ulos pimeyteen majoihin päin ja huomasi joukon miehiä hiipimässä taloa kohti. Vielä muutama silmänräpäys, niin hän saattoi erottaa heidät ihan selvästi.

— Aivan niin, olet oikeassa, Diego. He ovat tehneet tikapuita ja aikovat rynnätä sisään ikkunoista. Kutsu kaikki väki ylös. Nyt tulee ankara kahakka.

Espanjalaiset riensivät yläkertaan ja miehittivät huoneen, jonka suojana kuisti oli ollut ja jossa oli etupuolella kolme ikkunaa joelle päin.

— Saammeko nyt ampua, herra?

— Ei, ei! Älkää ampuko, ennen kuin he ovat aivan lähellä. Heitä ei voi kiivetä yhdellä kertaa useampia kuin kaksi joka ikkunaan. Muistakaa nyt, pojat, että teidän on tapeltava urhoollisesti, sillä he eivät säästä henkeänne, eivät tunne armoa eikä sääliä.

Samassa pistivät karkeatekoisten tikapuiden päät näkyviin joka ikkunasta. Tikkaat oli kyhätty kokoon hähtätää, mutta ne olivat lujaa tekoa ja olivat melkein yhtä leveät kuin ikkunatkin. Kuului kova huuto, sitten rosvot kiipesivät yhtäaikaa ylös kaikkia tikapuita myöten.

Francisco seisoి keskimmäisen ikkunan kohdalla, kun Hawkhurst ilmestyi ikkunaan sapeli kädessä. Hän löi syrjään häntä kohti ojennetun kiväärin, ja luoti suhahti ohi kehenkään sattumatta. Vielä askel, niin hän olisi ollut sisällä, mutta nyt Francisco laukaisi ja luoti tunkeutui Hawkhurstin vasempaan olkaan. Rosvo kohotti oikeaa kättään, mutta ennen kuin hän oli ehtinyt tarttua kiinni toista kertaa, karkasi rohkea espanjalainen kivääreineen hänen kimppuunsa ja tyrkkäsi hänet syrjään, niin että hän horjahti taaksepäin ja vei pudotessaan mukanaan kaksi toveriaan, jotka olivat hänen jäljessään kiivenneet tikapuille.

Francisco tunki Hawkhurstin äänestä ja käsitti, ettei hänen haavoituttuaan tätä ikkunaa vastaan suunnatulla hyökkäyksellä ollut enää mitään merkitystä; hän riensi siis vasempaan ikkunaan. Siltä suunnalta hän oli kuullut Kainin äänen tämän kehottaessa miehiään.

Hän oli arvannut oikein: Kain oli ikkunassa ja koetti raivata itselleen tietä, mutta Diego ja muutamia muita rohkeita miehiä oli edessä. Merirosvokapteenilla oli kuitenkin vyö täynnä pistooleja, ja hän oli jo menestyksellisesti laukaissut niistä kolme. Diego ja kaksi hänen luotettavinta miestänsä oli haavoittunut, ja muut, joiden olisi ollut vastustettava Kainin rynnäköä, pelkäsivät kovasti hänen jättiläiskokoaan. Francisco syöksyi hänen kimppuunsa, mutta mitäpä niin nuoren miehen voimat olisivat voineet Kainin jättiläisruholle. Kuitenkin hän sai tartutuksi vasemmalla kädellään Kainin kurkkuun ja tähtäsi häntä pistoolilla, kun toisen pistoolin leimaus jonkun Kainin toverin ampuessa äkkiä valaisi kirkkaasti Franciscon kasvot juuri kun tämä huusi: — Veri verestä! Se riitti. Nähdessään tuon — niin kuin luuli — yliluonnollisen ilmestyksen merirosvopäällikkö päästi kauhistuneen huudon ja romahti tainnoksissa tikapuilta maahan kuistin vielä palavien jäännöksiensä joukkoon.

Molempien päälliköiden joutuminen taistelukyvyttömiksi ja espanjalaisten urhea vastarinta tukahdutti hyökkääjien innon. He alkoivat horjua ja peräytyivät vihdoin vieden mukanaan haavoittuneensa. Espanjalaiset hurrasivat; Francisco etunenässä he ajoivat merirosvoja takaa tikapuita myöten ja muuttuivat nyt vuorostaan hyökkääjiksi. Merirosvot peräytyivät kuitenkin hyvässä järjestyksessä, hitaasti, askel askelelta ja yhä ampuen estäen siten espanjalaisia pääsemästä aivan likelle, kunnes he olivat ehtineet veneilleen. Silloin he tekivät uuden hyökkäyksen, jolloin syntyi ankara käsikähmä.

Mutta rosvot olivat menettäneet paljon väkeä eikä heidän rohkeutensa ollut enää entisellään, kun he eivät nähneet päällikköään. Hawkhurst oli kuitenkin taas pystyssä ja antoi käskyjä yhtä tynesti kuin tavallisesti. Hän huomasi Franciscon, syöksyi tämän kimppuun, tarttui hänen kaulukseensa ja raastoi hänet rosvojen joukkoon.

— Otetaan ainakin tämä mukaan! huusi Hawkhurst, heidän verkalleen peräytyessään veneisiin. Franciscon kimppuun kävi useita miehiä, ja hänet paiskattiin veneeseen. Samassa kaikki veneet

pyrkivät rosvojen hurjasti soutuessa espanjalaisten luotituiskua pakoon. Espanjalaiset ajoivat näet heitä takaa pitkin joenrannikkoa yhä ampuen.

TAPAAMINEN

Alakuloisina merirosvot palasivat laivaan. Kuunariin jääneet, jotka olivat odottaneet saavansa lastata siihen kultaharkkoja, saivatkin ottaa vastaan ainoastaan haavoittuneita, ja moni kumppani makasi kuolleena rannalla. Pällikkö oli murheellinen ja synkkämielinen. Hawkhurst oli pahasti haavoittunut, hänet oli vietävä kannen alle heti laivaan tultua. Ainoa saalis oli heidän entinen toverinsa Francisco, jonka Hawkhurst viimeiseksi työkseen käski panna rautoihin. Veneet nostettiin laivaan hiljaisuuden ja synkeän mielialan vallitessa. Kuunari tarvitsi sitten kaikki purjeensa, ja aamun sarastaessa espanjalaiset näkivät sen kaukana saaresta purjehtimassa pohjoiseen päin.

Kuunarissa levisi nopeasti huhu, että Francisco oli ollut synnä rosvojen häviöön, ja vaikka se olikin vain arvelu, heillä oli kuitenkin hyvät syyt epäluuloihin ajatellessaan, etteivät espanjalaiset olisi mitenkään tienneet varustautua taistelemaan, jollei Francisco olisi tuntenut merirosvolaivaa. Epäluulot muuttuivat pian lujaksi vakaumukseksi. Siitä syystä rupesti moni merirosvo vihaamaan häntä katkerasti ja he odottivat vahingoniloisina hetkeä, jolloin hänet surmattaisiin. Vangiksi oton he katsoivat vain rangaistuksen alkusoitoksi.

— Hiljaa, herra Francisco! sanoi syvä ääni ihan sen arkun vieressä, jolla Francisco nukkui. Tämä kääntyi katsomaan ja näki vanhan ystävänsä neekerin.

— Kas vain, Pompeius. Oletteko kaikki vielä laivassa?

— Ei olla kaikki, vastasi neekeri pudistaen päätään. Muutama kuollut — muutamat mennä tiehensä — neljä neekeri vain jäljellä. Herra Francisco, kuinka te tule takaisin? Kaikki luule, että te kuoli. Minä sano ei, ei kuollut — on noitakeino — on kirja!

— Se noitakeino minulla on vielä jäljellä, vastasi Francisco ja otti esille Raamatun takkinsa taskusta. Omituista kyllä Francisco itse tunsikin jonkinlaista taikauskoista luottamusta Raamattuun, ja hän oli pannut sen povitaskuunsa ennen kuin merirosvot tekivät hyökkäyksen.

— Se hyvin hyvä, herra Francisco, silloin te turvassa varmaan. Tässä tule Johnson... hän kovin ilkeä mies. Minä mene pois.

Kain oli mennyt kajuuttaansa mielentilassa, jota tuskin voi kuvailla. Hän oli suunnattomasti hämmästynyt. Huolimatta Franciscon luodista saamastaan haavasta hän ei olisi koskaan sallinut Hawkhurstin jättää poikaa maihin sellaiseen paikkaan, jossa ei ollut odotettavana muuta kuin surkea kuolema. Vaikka nuoren miehen uhkarohkeus oli häntä suututtanut, hän kuitenkin rakasti tätä paljon enemmän kuin itseään aavisti; ja kun hän oli toipunut haavastaan ja kuollut, minne Francisco oli jätetty, hän oli nuhdellut Hawkhurstia niin kiivaasti ja katkerasti, ettei Hawkhurst ollut unohtanut eikä antanut anteeksi sitä. Nälkään nääntyneen nuorukaisen kuva kummitteli alinomaa Kainin silmissä ja teki hänet onnettomaksi. Hänen rakkautensa Franciscoon oli kasvanut kymmenkertaiseksi nyt kun nuorukainen oli, niin kuin hän luuli, ainaseksi mennyt häneltä, eikä sen jälkeen ollut kertaakaan nähty Kainin hymyilevän. Hän kävi yhä synkemmäksi ja rajuluontoisemmaksi, niin että miehet vapisivat hänen ilmestyessään kannelle.

Franciscon salaperäinen ilmaantuminen esiin niin pitkän ajan perästä ja semmoisessa maapallon osassa, jossa ei olisi hevin voinut luulla hänen olevan, teki Kainiin lannistavan vaikutuksen. Kun hänet talutettiin veneeseen, hänen ajatuksensa olivat vielä sekaisin ja vasta sitten, kun he jo olivat ihan laivan luona, hän huomasi nuorukaisen todellakin olevan aivan lähellä. Ja mielellään hän olisi syleillyt ja suudellut tätä, sillä Francisco oli Kainista arvokkaampi saalis kuin kaikki Intian aarteet. Yksi hyvä, yksi ainoa jalo tunne eli vielä Kainin rinnassa. Vaikka hän oli syyllistynyt kaikkiin rikoksiin mitä suinkin saattaa ajatella, vaikka hänen kätensä olivatkin veren tahraamat ja hän itse sotakannalla koko maailmaa vastaan, tuo tunne leimusi kuitenkin puhtaana hänen sielussaan, eikä sitä voinut tukahduttaa. Mahdollisesti siitä olisi voinut tulla se majakkatuli, joka opastaisi hänet takaisin katumuksen ja hyveen tielle.

Mutta toisiakin tunteita tunkeutui merirosvokapteenin mieleen. Hän tunsikin Franciscon mielenlujuuden ja päättäväisyyden. Jollakin selittämättömällä ja hänen mielestään ylikuonnollisella tavalla Francisco oli saanut tiedon äitinsä kuolemasta. Kenties hänen rakkautensa kohtasi nuorukaisen puolelta vihaa ja

epäluuloa? Hän oli liiankin varma siitä, että niin kävisi. Silloin pääsi hänen synkkä raju luonteensa voitolle ja hän tahtoi kostaa Franciscon hyökkäyksen. Mutta hänen kummastuksensa tämän ilmestyessä jälleen näkyviin oli tavaton ja hän vapisi Franciscon nähdessään, ikään kuin nuorukainen olisi ollut hänen syyttäjänsä ja tuomarinsa. Siten hän siirtyi ajatuksissaan kauheasta äärimmäisyydestä toiseen, kunnes vihdoin rohkaisi mielensä ja lähetti noutamaan Franciscoa.

Päällikön käskyn toimitti mustapartainen, tylynnäköinen mies, jota Francisco ei ennen ollut kuunarissa nähnyt. Francisco vapautettiin kahleista ja vietiin kajuuttaan. Kapteeni nousi ja sulki oven.

— Tuskinpa uskoin enää näkeväni täällä sinua, Francisco, sanoi Kain aluksi.

— Ettepä tietenkään luullut, vastasi Francisco. Mutta nyt olen jälleen vallassanne ja voitte tyydyttää kostonhimonne.

— Minulla ei ole mitään sellaisia ajatuksia, enkä olisi suinkaan sallinut sinua päästettävän maihin, jos vain olisin tiennyt siitä ennakolta. Niin tälläkään hetkellä, juuri kun yrityksemme on rauennut tyhjiin sinun takiasi, en tunne lainkaan vihaa sinua kohtaan, vaikka käy vaikeaksi suojella sinua toisten raivolta. Olen vilpittömästi iloinen nähdessäni sinut hengissä; katkerasti olen surrut kuolemaasi.

Ja Kain ojensi kätensä.

Mutta Francisco laski käsivartensa ristiin rinnalle ja oli vaiti.

— Onko sinun niin vaikea antaa minulle anteeksi? sanoi kapteeni. Tiedäthän, että puhun totta.

— Luulen, kapteeni Kain, että puhutte totta; olette siksi rohkea mies, ettette valehtele. Omasta puolestani annan teille anteeksi kaiken mikä on mahdollista; mutta käteenne en voi tarttua.

— Mitä sinä vielä vaadit? Eikö meistä voi jälleen tulla ystävät? Sinulla on valta mennä mihin tahdot. Kas niin, Francisco tartu käteeni ja unohda mitä on tapahtunut!

— Samaanko käteen, joka kenties on tahrautunut äitini vereen! huudahti Francisco. En koskaan!

— Asia ei ole niin, niin totta kuin Jumala elää! huudahti Kain kiivaasti. Ei! Ei, aivan niin pahasti ei asia sentään ole. Vihapäissäni satutin tosin käteni äitiäsi, myönnän sen. En tahtonut tehdä hänelle pahaa, mutta tahtomattani tulin tehneeksi, ja hän kuoli. Niin on asia todellisuudessa. Totta on myös, että itkin häntä, sillä rakastin häntä niin kuin nyt sinua. Se oli minulle kamala, katkera isku, jatkoi Kain puhuen kuin itsekseen, nojaten päätään käteensä ja lyhyeksi hetkeksi unohtaen Franciscon läsnäolon. Se teki minusta sen mikä nyt olen, se teki minut kovasydämiseksi. — Francisco, jatkoi Kain kohottaen päätään, merirosvo en ollut, niin kauan kuin äitisi eli. Kirous on pääni päällä; niitä, joita rakastan eniten, minun täytyy kohdella huonoimmin. Rakastin äitiäsi enemmän kuin mitään muuta, ja kuitenkin tein hänelle paljon pahaa ja tulin syypääksi hänen kuolemaansa. Lähinnä äitiäsi, jonka muistoa rakastan ja kunnioitan ja jota ajatellessani sydämeni heltyy — olen rakastanut sinua, ja kuitenkin olen kohdellut sinua pahoin. Sinä vastustit minua ja siinä teit oikein. Jos olisit ollut väärässä, en olisi pitänyt siitä lukua; mutta juuri se että olit oikeassa sai minut hurjistumaan. Sinun rukouksesi päivällä, äitisi rukoukset unissa...

Franciscon sydän heltyi. Jollei Kain katunutkaan tekojaan, hän oli kuitenkin murtunut.

— Säälän teitä sielustani ja sydämestäni.

— Sinun pitää tehdä vielä enemmän, Francisco, sinun pitää tulla ystäväkseni, sanoi Kain, ojentaen jälleen kätensä.

— En voi puristaa kättänne; se on liiaksi veren tahraama, vastasi Francisco.

— Niin, niin, samaa olisi äitisikin sanonut. Mutta kuule minua, Francisco, jatkoi Kain hiljentäen ääntänsä kuiskaukseksi, jottei kukaan kuulisi heitä. Olen väsynyt tähän elämään — kenties murheissani siitä, mitä olen tehnyt, aion luopua siitä — minulla on kätöksessä suuria rikkauksia, eikä kukaan muu kuin minä itse tiedä missä ne ovat. Sano minulle, Francisco, emmekö lähde molemmat pois laivasta ja rupea elämään onnellista elämää tekemättä kenellekään mitään pahaa? Sinä saat osuuden kaikesta mitä minulla on. Sano, oletko tyytyväinen ehdotukseeni?

— Minusta tuntuu hyvältä kuulla, että te, kapteeni Kain, aiotte luopua laittomasta elämästänne. Mutta ottaisinko osan teidän rikkauksistanne? Sitä en voi, sillä ne on hankittu väärällä tavalla.

— Niitä ei voi jättää takaisin omistajilleen, mutta haluan tehdä niillä hyvää. Aion todellakin tehdä niin. Minä — tahdon — katua. Ja jälleen hän ojensi kätensä.

Francisco oli kahden vaiheilla.

— Niin totta kuin Jumala minua auttakoon, kadun rikoksiani! Minä kadun, Francisco! huudahti merirosvopäällikkö.

— Ja minä annan kristittyinä teille kaiken anteeksi, vastasi Francisco. Antakoon Jumala myös teille anteeksi!

— Amen! vastasi Kain juhlassa ja kätki kasvonsa käsiinsä.

Siinä asennossa hän oli muutamia minuutteja, ja Francisco katseli häntä äänettömänä. Vihdoin kapteeni otti kädet kasvoiltaan, ja Franciscon hämmästykseksi hänen silmänsä olivat aivan kosteat ja poskella näkyi kyynel. Francisco ei enää odottanut, että käsi uudelleen ojennettaisiin hänelle, vaan meni kapteenin luo, tarttui hänen käteensä ja puristi sitä sydämellisesti.

— Jumala siunatkoon sinua, poika! Jumala siunatkoon sinua, poika! Jumala siunatkoon sinua! sanoi Kain. Jätä minut nyt yksin!

Francisco meni jälleen kannelle sydän keventyneenä ja kiitollisena. Hänen ilmeestään huomasivat heti kaikki, ettei häntä ollut tuomittu rangaistukseen, ja useat, jotka aikaisemmin eivät olleet uskaltaneet katsoa häneen, tervehtivät häntä nyt. Se mies, joka oli päästänyt hänet kahleista, oli Hawkhurstin käskyläisiä eikä tiennyt miten käyttäytyä, mutta Francisco, joka huomasi hänet, viittasi kädellään että hän menisi kannen alle, ja mies teki niin. Heti huomattiin, että Franciscolle oli jälleen sananvaltaa laivassa, ja ensimmäisen todistuksen antoi siitä uusi toinen perämies ilmoittamalla hänelle, että ylähangon puolella oli näkyvissä purjelaiva.

Francisco otti kaukoputken katsellakseen vierasta alusta lähemmin. Se oli hyvin varustettu kuunari, jolla oli kaikki purjeet levällään. Koska hän ei halunnut kenenkään muun menevän kajuuttaan, hän meni sinne itse, koputti ovelle, ennen kuin astui sisään ja ilmoitti, että laiva oli näkyvissä.

— Kiitos, Francisco! Sinun pitää nyt joitakin päiviä hoitaa Hawkhurstin virkaa — sitä ei kestä kauan — äläkä luule, että aion enää anastaa ainoatakaan alusta. En enää häytytä yhtäkään laivaa, vannon sen. Mutta tuo kuunari — tiedän tarkalleen, mikä se on — on risteillyt etsimässä meitä jonkin aikaa, ja vielä viikko sitten olin hyvin halukas kohtaamaan sen saadakseni vuodattaa vielä enemmän verta. Nyt aion tehdä mitä voin karttaukseni sitä ja päästäkseni itse pakoan. Enempää en voi tehdä. Itse en aio antautua vangiksi.

— Siitä en voi teitä moittia. Lienee helppoa päästä erilleen häytyttäjistä. "Kostaja" jättää kyllä kaikki muut jälkeensä.

— Paitsi "Enterpriseä", sisarlaivaansa; mutta Jumalan nimessä tässä alkaa puhdas peli, jatkoi Kain, jonka taisteluinto taas heräsi silmänräpäykseksi. Minua pidettäisiin pelkurina, jos karttaisin taistelua. Älä kuitenkaan pelkää, Francisco. Olen antanut sanani ja aion sen pitää.

Kain meni kannelle ja katseli vierasta laivaa kaukoputkella.

— Niin, kyllä se epäilemättä on "Enterprise", hän sanoi kovalla äänellä, niin että merirosvot kuulivat hänen sanansa. Amiraali on vasta vasten lähettänyt sen merelle ja antanut siihen täysilukuisen miehistön, parhaat miehet mitä hänellä on. Mikä vahinko, että meillä on niin vähän väkeä!

— Meitä on tarpeeksi monta, kapteeni, sanoi yksi rosvoista.

— Niin kyllä, virkkoi Kain, jos olisi toivossa muuta kuin kova selkäsauna; mutta se olisi lorun loppu, enkä voi uhrata enempää väkeä kuin jo olen menettänyt. Valmiina kääntämään! hän jatkoi ja meni perän puolelle.

"Enterprise" oli silloin vain noin neljän mailin päässä ja lasi suoraan "Kostajaa" kohti, joka purjehti laitatuuleen. "Kostajan" kääntyessä "Enterprise" vähensi latvapurjeen ja luovasi ylös tuuleen sekä tuli sillä tavoin hyvän matkaa ylätuuleen "Kostajasta", joka nyt levitti kaikki purjeensa. Merirosvot, jotka olivat kyllästyneet tappelemiseen ja joita ei ollut innostamassa Hawkhurstin läsnäolo eivätkä päällikön kehotukset, olivat nyt yhtä innokkaita karttamaan taistelua kuin ennen sitä etsimään.

Kumpikaan kuunari ei näkynyt alussa olevan toistaan parempi purjehtimisessa; puolen tunnin ajan molemmat kulkivat laitatuulta, ja kun Edvard Templemore toisen kerran mittasi välimatkan sekstantilla, hän ei voinut huomata voittaneensa edes kaapelinmittaa "Kostajalta".

— Meidän on laskettava puoli piirua, sanoi Edvard lähimmälle miehelleen. Siihen meillä kyllä on varaa, meidän ei silti tarvitse joutua tuulen alapuolelle takaa-ajettavastamme.

"Enterprise" laskei puoli piirua, vauhti parani, ja välimatka lyheni runsaan neljännesmailin.

— Rupeavat tavoittamaan, huomautti Francisco. Meidän täytyy laskea piirun verran.

Niin tehtiin, ja "Kostaja" olisi voittanut takaisin, minkä oli menettänyt, jollei "Enterprise" olisi laskenut vielä enemmän.

Tällä tavoin kumpikin kuunari muutteli suuntaansa, kunnes niiden asema oli muuttunut siten, että "Enterprise" nyt oli "Kostajan" oikean puoleisen peräpartaan kohdalla. Välimatka pysyi kuitenkin samana kuin ennen, noin kolmena ja puolena mailina, ja näytti siltä, että takaa-ajon täytyisi joka tapauksessa muodostua "Enterpriselle" pitkälliseksi ja väsyttäväksi. Viimeksi mainittu laskei jälleen piirun päästäkseen lähemmäksi "Kostajaa". Molemmat kulkivat nyt itään päin.

Noin tuntia ennen pimeän tuloa näkyi suoraan "Kostajan" keulan edessä toinen purjelaiva, joka selvästi huomattiin fregatiksi. Merirosvot säikähtivät, koska oli melkein varmaa, että laiva oli englantilainen risteilijä, ja siinäkin tapauksessa ettei asian laita olisi niin, heillä oli täysi syy otaksua, että uusi laiva tekisi puolestaan voitavansa auttaakseen heidän kiinniottamistaan. Fregatista oli nähtävästi huomattu molemmat kuunarit, sillä pian se levitti kaikki purjeet ja se kääntyi aina neljännestunnin perästä pysyäkseen entisessä asemassaan noihin toisiin nähden. "Enterprisestä", josta fregatti myös oli huomattu, alettiin ampua pitkällä tykillä ainoastaan siinä tarkoituksessa, että se huomattaisiin fregatissa, sillä "Kostaja" oli siksi kaukana, ettei tulella ollut lainkaan tehoa.

— Tästä tulee kiusallinen juttu, huomautti Kain.

— Ei ole enää tuntiakaan siihen kun tulee pimeä, vastasi Francisco; se yksin voi pelastaa meidät.

Kain mietti silmänräpäyksen.

— Pitkä tykki kuntoon, pojat! Me vastaamme ampumiseen ja nostamme Amerikan lipun, siitä saa fregatin päällikkö ainakin vähän ajattelemissa, ja sitten yö saa tehdä loput.

"Kostajan" pitkä tykki oli nyt kunnossa.

— Minä en käyttäisi tätä tykkiä, huomautti Francisco. Se ilmaisee selvästi meidän vahvuutemme, ja silloin olisi mahdoton selittää, miksi pyrimme pakoon. Mutta jos ammusme laitatykeillä, on meidän tykistöemme paukkaan ja tuon toisen kuunarin voimakkaampien laukausten välillä siksi suuri ero, että fregatissa ehkä uskotaan meidän laivaamme amerikkalaiseksi.

— Se on totta, vastasi Kain, ja kun Amerikka elää nykyisin sovussa muun maailman kanssa, on vihollisemme tietysti merirosvo. Avatkaa oikean laidan tykkiportit! Pitäkää huoli, että lippu on kunnossa.

"Kostaja" alkoi nyt ampua silloin tällöin muutamia laukauksia laitatykistöllään, mutta niiden pauke tuskin kantoi fregattiin asti. Sitä vastoin "Enterprisen" keskilaivatykin jyrinä kiiri kumeana pitkin merenpintaa ja ankarat pamaukset kuuluivat tuulen kantamina selvästi suureen laivaan, joka oli "Enterprisestä" tuulen alapuolella.

Sellainen oli tilanne auringon vaipuessa aaltoiin, ja kohta esti pimeys näkemästä laivasta toiseen muutoin kuin yökaukoputkella.

— Mitä arvelette? Mitä meidän on nyt tehtävä, kapteeni Kain? kysyi Francisco.

— Olen päättänyt tehdä uhkarohkean yrityksen. Purjehdin fregatin luo ikään kuin etsiäkseni suojaa, ilmoitan, että tuo toinen laiva on merirosvo, ja pyydän apua. Sitten on oma asiani vetäytyä pois loukosta; kuu ei nouse ennen kuin kello yhden tienoissa.

— Tosiaankin rohkea ja ovela juoni! Mutta jos fregatista ruvetaan meitä epäilemään, kun olemme heidän tykistönsä kantomatikalla?

— Silloin käännämme sille selkämme. En pelkäisi sen pattereita, jollei tuota kuunaria olisi lähellä.

Sen jälkeen kun pimeä oli tullut, "Kostaja" oli aivan fregatin vieressä. Kain vähennytti purjeita vain vähitellen, ikään kuin hänellä olisi ollut vähän väkeä.

— Kuunari ohoi! Mikä on kuunarin nimi?

— "Eliza of Baltimore" Cartagnesta, vastasi Kain ja luovi ylös sotalaivan suojanpuolelle, jonka jälkeen hän lisäsi: Tuo laiva, tuo tuolla kauempana, joka ajaa meitä takaa, on merirosvo. Lähetätkö veneen sinne fregattiin?

— Ei tarvitse; pysytelkää likellämme.

— Selvä on! vastasi Kain.

— Valmis kääntämään! huudettiin nyt fregatista; ensimmäinen perämies puhalsi pilliin, ja muutaman silmänräpäyksen perästä laiva kääntyi jo toiselle kyljelle. "Kostaja" kääntyi myös ja pysytteli ihan lähellä fregattia.

Sillä välin oli "Enterprise" pitämällä suuntansa muuttamattomana vähitellen joutunut tuulen alapuolelle. Edvard Templemore ja hänen miehistönsä ällistyivät suuresti nähdessään alusten liikkeitä. He luulivat jo erehtyneensä ja arvelivat ettei se laiva, jota he olivat ajaneet takaa, ollutkaan merirosvoalus; sitten taas otaksuivat, että merirosvot olivat nousseet kapinaan päällikköään vastaan ja antautuneet fregatille. Edvard käänsi kuunarin laitatuuleen ja purjehti suoraan toisia kohti saadakseen selville miten asian laita todella oli. Fregatin päällikkö, joka oli pitänyt laivoja silmällä, hämmästyi nyt puolestaan yhtä suuresti — niin kuin hän luuli — merirosvojen rohkeutta.

— Eihän tuo roisto vain aikone yrittää vallata meidän laivaamme! hän ihmetteli perämiehelle.

— Ei ole takeita; tunnethan, millainen hän on miehiään. Vakuutetaan, että hänellä on kolmesataa miestä laivassaan, siis juuri saman verran kuin meilläkin. Tai ehkä hän aikoo ampua meitä täydeltä laidalta ja sitten pukahtaa jälleen tuulen puolelle.

— Joka tapauksessa meidän on oltava valmiit ampumaan, vastasi päällikkö. Oikean laidan tykit valmiiksi, niiden suutulpat pois! Käskekää ylähangan vahti kannelle.

"Enterprise" oli nyt ihan lähellä fregattia tuulen puolella ja aikoi mennä sen ohi peränpuolelta ja siten luovata laitatuuleen.

— Se ei vieläkään vähennä purjeita, sanoi perämies samassa, kun kuunari keula kohisten hyvää vauhtia ilmaantui tuulen puolelle noin kaapelinmitan päähän laivasta.

— Se on täynnä miehiä, sanoi fregatin purjehdusupseeri, joka katseli sitä yökaukoputkella.

— Ampukaa siihen laukaus! komensi päällikkö.

Tykinlaukaus pamahti. Kun savu hälveni, huomattiin kuunarin etumärssypurjeen, jota juuri levitettiin, roikkuvan partaalla. Luoti oli osunut keulamastoon ja katkaissut sen.

"Enterprise" tuli hetkeksi kykenemättömäksi jatkamaan matkaansa.

— Kuunari ohoi! Mikä on kuunarin nimi?

— Hänen majesteettinsa kuunari "Enterprise".

— Lähettäkää heti tänne vene.

— Selvä on!

— Kutsukaa väki kannelle ja vähentäkää purjeita!

Fregatin ala- ja prammipurje koottiin ja isomärssypurje käännettiin.

— Lippu-upseeri, missä toinen kuunari on?

— Toinen kuunariko? Tuossa aivan lähellä, vastasi lippu-upseeri, joka samoin kuin kaikki muut oli niin kiintynyt seuraamaan "Enterprisen" liikkeitä, että oli unohtanut pitää silmällä "amerikkalaisen" kuunarin puuhia. Hän oli vastannut umpimähkään ja hyppäsi nyt lippuarkulle katsomaan tarkemmin, missä kuunari oli. Mutta se ei ollutkaan enää näkyvissä! Kain, joka oli visusti tarkannut, mitä oli tapahtunut toisten laivojen kesken, jok'ikinen silmänräpäys valmiina pujahtamaan pakoon, oli kääntynyt niin pian kuin fregatti laukaisi tykkinsä toiseen kuunariin päin, ja lasketti nyt laitatuuleen kaikki purjeet levällään. Yökiikarilla saattoi kuunarin nähdä noin puolen mailin päässä fregatin perän takana ja silloin oivallettiin heti sen ovela juoni. Fregatti käänsi, lisäsi purjeita, antoi Edvardin palata takaisin kuunariinsa veneellään, jota ei ollut aikaa odottaa, kääntyi ja rupesti ajamaan karkulaista takaa. Mutta "Kostaja" oli pian siitä tuulen puolella ja aamun valjetessa siitä ei enää näkynyt jälkeäkään.

Vihastuneena osakseen tulleesta menettelystä ja lujasti päättäen vaatia asiaa sota-oikeuteen Edvard

Templemore oli seurannut fregatin perässä niin pian kuin saattoi jälleen levittää purjeet. Puolenpäivän aikaan hän tavoitti fregatin ja kaikki selvisi nyt täydellisesti. Vaikka oli harmillista, ettei merirosvoa saatu kiinni, olivat kaikki kuitenkin sitä mieltä, että hän oli rohkeudellaan ja kylmäverisyydellään ansainnut päästä pakoon. Huomattiin, että "Enterprisen" masto voitiin hät'hätää korjata ja lastoittaa puulastoilla niin, että kuunari kykenisi pian jatkamaan risteilyään. Fregatin salvumiehet lähetettiin "Enterpriseen", vauriot korjattiin kahdessa päivässä, ja sitten Edvard Templemore lähti jälleen etsimään "Kostajaa".

EREHDYS

"Kostaja" viiletti pohjoista kohti kaikki purjeet levällään. Se oli jättänyt takaa-ajajansa kauas taakseen, eikä pilkkuakaan ollut näkyvissä taivaanrannalla, kun Francisco, joka jälleen oli muuttanut asumaan päällikön kajuuttaan, seuraavana aamuna tuli kannelle. Vaikka Kain oli sitä vaatinut, hän oli kieltäytynyt ottamasta mitään päälliköntehtäviä ja piti itseään vain matkustajana tai vankina, joka kunniasanaansa vastaan sai vapaasti liikkua.

Hän oli oleskellut kannella muutamia minuutteja, kun hän huomasi señor Cumanoksen väkeen kuuluvien kadonneiden kalastajien puhelevan keskenään. Miesten vangitseminen oli kokonaan haihtunut hänen muististaan, mutta nyt hän meni puhuttelemaan heitä. Suuri oli heidän hämmästyksensä heidän nähdessään hänet merirosvolaivassa, kunnes Francisco ilmoitti miten kaikki oli käynyt. He puolestaan kertoivat, mitä heille oli tapahtunut ja kuinka heitä oli koetettu pakottaa ilmaisemaan totuus kiduttamalla peukaloruuveilla — he näyttivät hänelle peukalonsa. Franciscoa pöyristytti julma näky, mutta hän lohdutti heitä luvaten, että he pian pääsisivät palaamaan takaisin entisen isäntänsä luo.

Menessään jälleen perälle päin Francisco kohtasi kannella Hawkhurstin. Heidän katseensa iskivät yhteen vihasta säihkyen. Hawkhurst oli kalpea verenvuodosta ja nähtävästi vielä heikko, mutta hän oli kuullut, että kapteeni ja Francisco olivat tehneet julkisen sovinnon eikä hän voinut enää kauemmin jäädä vuoteeseen lojumaan. Hän tiesi myös että kapteeni oli karttanut ryhtyä taisteluun "Enterprisen" kanssa ja aavisti, että Kainin mielessä oli tapahtunut muutos muissakin suhteissa. Vaikka hän olikin sairas, hän päätti kuitenkin tarkoin valvoa, mitä tapahtui. Hän tunsi veristä vihaa niin Franciscoa kuin Kainiakin kohtaan ja odotti vain sopivaa tilaisuutta kostakseen. Tällä hetkellä heidän valtansa oli kuitenkin liian suuri, mutta hän tunsi, että vielä koittaisi aika jolloin hänen vuoronsa olisi riemuita voitostaan.

Francisco meni hänen ohitseensa mitään sanomatta.

— Olette jälleen vapaa kuten näen, sanoi Hawkhurst pilkallisesti hymyillen.

— Siitä minun ei tarvitse kiittää ainakaan teitä, vastasi Francisco.

Eikä siitäkään, että olen vielä hengissä.

— Ei kylläkään, mutta luulen, että minä saan kiittää teitä luodista, joka on olkapäässäni, virkkoi perämies.

— Niin saattekin, myönsi Francisco tynnosti.

— Olkaa varma siitä, että maksan teille velkani korkoineen.

— En lainkaan epäile, että teette niin jos joskus saatte siihen tilaisuuden. Mutta en pelkää teitä!

Samassa kapteeni kiipesi kajuutanportaita kannelle. Hawkhurst kääntyi pois päin ja meni keulan puolelle.

— Tuolla miehellä on paha mielessä sinua kohtaan, Francisco, lausui kapteeni hiljaa. Tiedän tuskin, kehen saatan luottaa, mutta häntä täytyy pitää silmällä. Hän lietsoo tyytymättömyyttä ja uppiniskaisuutta miesten keskuudessa ja on tehnyt niin jo jonkin aikaa. Eipä silti, että se merkitsisi mitään, jos hän vain pysyy aloillaan vielä vähän aikaa. Pian hän kyllä voi saada minun puolestani päällikkyyden tässä laivassa, mutta jos hän koettaa anastaa sitä ennen aikaansa...

— Minä tiedän kehen voi luottaa, sanoi Francisco. Mennään pois kannelta.

Francisco lähetti sanan Pompeiukselle ja antoi hänelle käskynsä päällikön läsnä ollessa. Kaikkien

kummastukseksi Hawkhurst hoiti vahtivuoronsa jo samana yönä ja näytti ponnistuksista huolimatta päivä päivältä toipuvan haavastaan. Kului monta päivää, mitään erikoista ei tapahtunut, ja "Kostaja" purjehti kaiken aikaa samaan suuntaan. Mitä kapteeni tuumi, siitä ei kukaan saanut selkoa. Francisco oli ainoa, joka tiesi hänen suunnitelmistaan.

— Vedestä alkaa olla puute, kapteeni, ilmoitti Hawkhurst eräänä aamuna. Riittääköhän sitä niin kauan kuin ehdimme määräraikkaamme?

— Kuinka moneksi päiväksi on vielä täysi vesivarasto?

— Korkeintaan kahdeksitoista päiväksi.

— Siinä tapauksessa meidän täytyy tulla toimeen puolella vesimäärällä.

— Miehet haluavat tietää, mihin olemme menossa.

— Ovatko he valinneet teidät tekemään tätä kysymystä?

— Eivät oikeastaan valinneet, mutta minä itse haluan tietää sen, vastasi Hawkhurst röhkeällä äänellä.

— Kutsukaa väki kannelle, virkkoi Kain. Koska kuulutte tähän laivaan ja olette käskyvaltani alainen, saatte haluamanne tiedon samalla kertaa kuin muut.

Rosvolaivan miehistö kokoontui peräkannelle.

— Pojat, aloitti Kain, arvelen, että haluatte tietää, mihin olemme menossa. Kun meillä on niin paljon haavoittuneita laivassa ja niin paljon saalista ruumassa, on aikomukseni purjehtia Caicos-saarille, vanhaan tapaamispaikkaamme. Onko vielä muuta, mitä tahdotte kysyä minulta?

— On, vastasi Hawkhurst. Tahdomme tietää, mitä aiotte tehdä tälle nuorelle miehelle, Franciscolle. Olemme jääneet vaille äärettömiä rikkauksia, jotka olivat jo melkein käsissämme; yhdeksän kuollutta jäi joukostamme ja kolmekymmentä haavoittunutta makaa vuoteessa. Siihen kaikkeen on Francisco syytä. Me vaadimme oikeutta!

Useat merirosvot ilmaisivat yhteen ääneen olevansa samaa mieltä, ja monet huusivat tahtovansa oikeutta.

— Hyvät ystävät, te vaaditte oikeutta, ja sitä saatte, vastasi Kain. Kaikki tunnette tuon nuorukaisen. Minä olen kasvattanut hänet pienestä poikapahasesta. Hän ei ole koskaan voinut tottua siihen elämään, jota me vietämme, ja on usein tahtonut erota meistä mutta sitä ei ole sallittu. Hän vaati minua vastuuseen meidän oman lakimme mukaan ja haavoitti minua, mutta en kuitenkaan vihaa häntä, sillä hänellä oli oikeus puolellaan. Jos olisin tiennyt, että hänet aiottiin jättää maihin nääntymään nälkään, en olisi koskaan sallinut sitä. Minkä rikoksen hän on tehnyt? Ei mitään. Jos hän on rikkonut, hän on rikkonut minua vastaan. Vaikka hän oli viaton, hänet tuomittiin kuolemaan, ja te itse vastustitte tuomiota. Eikö asia ollut niin?

— Oli, vastasivat useimmat merirosvot.

— Hän pelastui ikään kuin ihmeen avulla ja joutui hoitamaan toisen omaisuutta. Tämän omaisuuden puolustaminen ei ole rikos. Hän joutui vangiksi, ja nyt te vaaditte oikeutta. Sen te saatte. Jos otaksumme, että hänen täytyy hengellään sovittaa rikoksensa, niin onhan teillä tällä kertaa velvollisuus armahtaa hänet, koska te jo aikaisemmin tuomitsitte hänet syyttömänä ja jätitte hänet kuolemaan. Minä vaadin sitä, hyvät ystävät, enkä vaadi sitä ainoastaan hänen itsensä tähden, vaan suosionosoituksena päälliköellenne.

— Siihen suostutaan, se on puhdasta peliä kaikki tyynni, huusi suurin osa miehistä.

— Kiitos, hyvät ystävät! Palkinnoksi teidän myöntöväisyydestänne jaan osuuteni laivassa olevasta saaliista teille niin pian kuin tulemme Caicos-saarille.

Hänen sanansa saivat miesten mielessä aikaan täydellisen muutoksen kapteenin eduksi, ja nekin, jotka ennen olivat pitäneet Hawkhurstin puolta, siirtyivät Kainin kannattajiksi. Hawkhurst oli sillä hetkellä kuin ilmetty paholainen.

— Ottakoot ne, jotka suostuvat myymään itsensä, teidän kultanne, huusi hän; minä en sitä huoli. Veri verestä, sen tahdon saada, ja sanon teille ennakolta; pojan henki on minun. Minä tahdon ottaa sen, ja estäkää minua jos voitte, jatkoi perämies ja pui nyrkkiään ihan kapteenin kasvojen edessä.

Mutta nyt nousi Kainillekin veri päähän. Silmänräpäyksessä hän oikaisihe suoraksi, tempasi käteensä

sorkkaraudan ja iski Hawkhurstia niin että tämä kaatui pitkäkseen laivan kannelle.

— Siitä saat, petturi! karjaisi Kain laskien jalkansa Hawkhurstin niskalle. Vetoan teihin, miehet. Ansaitseeko tämä mies enää olla perämiehenä täällä? Saako hän elää?

— Ei! ei! huusivat merirosvot. Kuolkoon!

Francisco astui silloin esiin. — Hyvät ystävät, hän aloitti, olette myöntäneet päälliköllenne suosionosoituksen. Sallikaa minun nyt pyytää teitä antamaan tämän miehen elää. Muistakaa, kuinka usein hän on johtanut teidät voittoon ja kuinka urhoollinen ja luotettava hän on tähän saakka ollut. Muistakaa, että haava vielä vaivaa häntä ja että se on tehnyt hänen mielensä ärtyisäksi. Hän ei voi enää olla perämiehenä, sillä hän ei voi nauttia päällikkönne luottamusta, mutta antakaa hänen elää ja lähteä pois laivasta.

— Olkoon menneeksi, jos suostutte siihen, sanoi Kain silmäillen väkeään.

Rosvot myöntivät. Hawkhurst kohosi verkalleen seisoalleen ja hänet autettiin hyttiinsä. Toinen perämies korotettiin ensimmäiseksi perämieheksi ja hänen seuraajansa vaali jätettiin miehistön tehtäväksi.

Tämän tapauksen jälkeen vallitsi merirosvolaivassa kolmen päivän ajan järjestys ja rauha. Kain, joka nyt tiesi aivan varmasti miten hänen tuli menetellä, ilmoitti tuumansa Franciscolle, ja hänen aikeittensa vakuutena oli lahja, jonka hän oli antanut miehilleen luvattuaan heille oman osuutensa laivassa vielä olevasta saaliista.

Kainin ja Franciscon välille kehittyi tuttavallinen, jopa sydämellinen suhde, mutta Franciscon äidistä ja omista entisistä elämänvaiheistaan Kain ei tahtonut koskaan puhua mitään. Kun Francisco useasti kyseli häneltä noita asioita, hän vastasi aina: — Pian saat sen tietää, mutta et vielä. Rupeaisit vihaamaan minua liiaksi.

"Kostaja" purjehti nyt heikossa myötäisessä pitkin Puerto Ricon rannikkoa. Saman päivän iltana, kun maata oli ilmestynyt näkyviin, tuli aivan tyven kuunarin ollessa kolmisen mailin päässä rannasta, ja uusi ensimmäinen perämies ehdotti, että hän menee veneellä maihin noutamaan vettä joensuusta, joka oli kaukoputkella huomattu. Koska asia oli tärkeä, Kain myöntyi ja vene lähti maata kohti lastinaan joukko tyhjiä vesilekkereitä.

Nyt sattui niin, että "Kostaja" oli juuri vastapäätä saaren kuvernöörin don Alvarezin maatilaa. Clara oli huomannut kuunarin ja tavalliseen tapaansa ripustanut valkoisen liinan ikkunaan, sillä niin pitkän matkan päästä ei merimieskään olisi voinut erottaa "Kostajaa" "Enterprisestä". Clara oli sitten rientänyt rannalle rotkoon odottamaan Edvard Templemorea. Merirosvojen vene laski maihin juuri heidän tapaamispaikkansa kohdalla ja perämies hyppäsi rannalle. Clara juoksi vastaan, mutta ennen kuin hän oli huomannut erehdyksensä, perämies oli jo kopannut hänet syliinsä.

— Pyhä neitsyt! Kuka te olette ja mitä aiotte tehdä? huusi tyttö koettaen riuhtoa itseään irti.

— Olenpa vain mies, joka on kovin mieltynyt kauniisiin tyttöihin, vastasi perämies pidellen kiinni saalistaan.

— Päästäkää irti, lurjus! huusi Clara. Tiedättekö kuka minä olen?

— En tiedä, enkä siitä välitäkään, vastasi merirosvo.

— Kenties kuitenkin välität, kun kuulet, että minä olen kuvernöörin tytär! huusi Clara koettaen työntää miestä luotaan.

— Totta vieköön, olette oikeassa, kaunis neiti! Siitä minä todellakin välitän, sillä kuvernöörin tyttärestä saa aina runsaat lunnaat. Hei, pojat, auttakaapa tekin. Tämä on äksy ja uppiskainen kuin muulivarsa. Älkää välittäkö vedestä, vaan heittäkää lekkeri takaisin veneeseen; tätä saalista emme saa millään muotoa päästää käsistämme.

Clara huusi ja riuhtoi, mutta hänen suulleen sidottiin nenäliina ja hänet nostettiin veneeseen, joka lähti heti takaisin.

Kun perämies palasi kuunariin ja kertoi, millaisen saaliin hän oli saanut, ihastuivat rosvot ikihyväksi, koska he toivoivat lisää ryöstörahoja. Kain ei tietenkään voinut tehdä vastaväitteitä, koska se olisi ollut vastoin hänen tapojaan. Hän käski viedä tytön kajuuttaan, nostatti veneen laivaan ja levitytti jälleen purjeet, koska alkoi taas tuulla.

Sillä välin Francisco koetti lohduttaa Clara raukkaa vakuuttaen, ettei hänen tarvinnut pelätä mitään,

ja lupasi suojella häntä.

Tyttö parka itki aivan menehtyäkseen, kunnes Kain tuli kajuuttaan ja vahvasti Franciscon vakuutukset. Olihan vähän lohtua siitäkin, että tapasi ystäviä siellä, missä oli odottanut osakseen vain loukkauksia ja kaikenlaisia nöyryytyksiä — Francisco oli näet ilmoittanut, että laiva oli merirosvoalus — ja nuorukaisen ystävällisyys ja huomaavaisuus vaikutti tyttöön rauhoittavasti.

Seuraavana päivänä hän ilmaisi Franciscolle minkä vuoksi hän oli mennyt rantaan ja erehtynyt laivoista. Francisco ja Kain lupasivat suorittaa lunnaat hänen puolestaan odottamatta, että isä lähettäisi ne, ja huvittaakseen tyttöä nuorukainen kuunteli hänen jutteluaan Edvard Templemoresta. Siitä aiheesta Claralla riitti aina puhumista, ja kohta Francisco tunsu heidän rakkaustarinansa.

Mutta "Kostaja" ei ehtinyt tapaamispaikkaan niin aikaisin kuin oli aiottu, sillä tullessaan Puerto Ricon pohjoispuolelle se kohtasi englantilaisen fregatin, joka alkoi ajaa sitä takaa, ja "Kostajan" täytyi pyrkiä pakoon. Mutta kuunari purjehti huonommin peräntakaisessa tuulessa ja takaa-ajoa kesti kolme päivää, kunnes oli ehditty Bahama-saarten ohi.

Merirosvot kärsivät kovaa juomaveden puutetta, niin että heidän oli pakko yhä vähentää annoksia. Fregatti, joka oli jäänyt yhä enemmän jälkeen, kun tuuli rupesi heikkenemään, oli vielä näkyvissä. Vihdoin tuuli lakkasi kokonaan ja oli tyventä kaksi päivää. Toisen päivän iltana fregatti lähetti veneensä tekemään hyökkäystä viiden mailin päässä olevaa kuunaria vastaan, mutta silloin alkoi tuulla pohjoisesta, ja "Kostaja" jätti fregatin kauas jälkeensä.

Vasta seuraavana päivänä Kain uskalsi jälleen kääntää laivan etelään yrittääkseen hankkia vettä. Vihdoin se onnistuikin, vaikka perin vaivalloisesti ja aiheutti paljon ajanhukkaa, kun vettä oli vain niukasti.

Sitä paitsi viivyttivät kuunaria vastatuuli ja merivirrat, niin että he vasta kolmen viikon kuluttua siitä, kun olivat lähteneet Puerto Ricon rannikolta, näkivät sen maan, joka ennen oli ollut heidän kokoontumispaikkansa.

Edvard Templemore ja "Enterprise" olivat jääneet Etelä-Amerikan rannikolle etsimään "Kostajaa", joka oli niin merkillisellä tavalla livahtanut heidän käsistään.

Edvard oli etsinyt kaikkialta ja suunnannut sitten matkansa Windward-saarille, etsien yhä vihollistaan. Hän oli tiedustellut jokaisesta laivasta, joka kohdattiin, mitä niissä tiedettiin "Kostajasta", mutta ei saanut kuulla mitään. Vihdoin hän saapui Puerto Ricon kohdalle.

Nyt ei tosin ollut aikaa ajatella Claraa, mutta koska hän kerran oli menossa sinne päin, hän purjehti pitkin saaren rannikkoa, ja kun hänen aluksensa oli hämärän tullessa ihan kuvernöörin asuinpaikan edustalla, hän laski niin lähelle rannikkoa, että saattoi kaukoputkella tarkastaa ikkunoita. Sovittua merkkiä ei kuitenkaan näkynyt. Odotettuaan pimeän tuloon saakka hän jatkoi matkaansa aivan menehtymäisillään levottomuudesta ajattellessaan, että kuvernööri oli kai saanut kaiken tietoonsa. Mutta hän saapui paikalle kaksi päivää sen jälkeen kun Clara oli ryöstetty.

Vielä hän yritti löytää rosvo-laivan, ja tarkastettuaan kahden viikon aikana kaikki San Domingon satamansuut ja lahdetmat hän palasi Port Royaliin kaikkea muuta kuin iloisena.

Sillä välin oli Claran ryöstö herättänyt Puerto Ricossa suurta hämmästyä, ja kun kuulusteltiin hänen kamarineitsyttään sekä tutkittiin häntä yhdessä vanhan hoitajattaren ja munkin kanssa, tuli Claran rakkaus selville. "Kostajan" ilmestyminen rannikolle samana iltana antoi tukea luulolle, että englantilainen meriväenluutnantti oli vienyt Claran mukanaan, ja don Alvarez lähetti heti Jamaicaan laivan viemään valitusta häntä kohdanneesta loukkauksesta ja vaatimaan tyttöä takaisin.

Laiva saapui Port Royaliin muutamia päiviä ennen "Enterpriseä". Amiraali hämmästyi kovin, mutta lähetti hyvin kohteliaan vastauksen jossa sanottiin, että asiasta pidetään kuulustelu heti kun kuunari palaa satamaan ja että hän lähettää laivan tuomaan kuvernöörille ilmoitusta tutkimuksen tuloksista.

— Niin, kylläpä tämä on kaunis juttu! harmitteli amiraali adjutantilleen. Minä lähetän tuon nuoren rajupään etsimään merirosvoa, ja hän tuhlaa aikaansa valloittaakseen kuvernöörin tyttären. Mutta ei tämä asia vielä tähän lopu.

— Minä tuskin voin uskoa, että se on totta, herra amiraali, sanoi adjutantti, mutta epäilyttävältä se vain näyttää. Niin lyhyen tuttavuuden jälkeen...

— Kukapa sen tietää, herra Hadley. Tuokaa tänne hänen laivapäiväkirjansa, tarkastetaan ne tyystin.

Ehkäpä hän on jo pitkänkin aikaa pitänyt tuota tuttavuutta vireillä.

"Enterprisen" päiväkirjat tarkastettiin, ja niissä esiintyi usein tuo kovan onnen Puerto Rico; saaren luona oli käyty jok'ikisellä risteilymatkalla, jopa silloinkin kun kuunarilla oli ollut tärkeitä tiedonantoja vietävänään.

— Asia näyttää selvältä, sanoi amiraali. Hiton veitikka, kun saattoi minut tällaiseen pulaan! Eipä silti; mitäpä se minua koskee, jos hän vain nai tytön, mutta rangaistuksen määräykseni rikkomisesta annan joka tapauksessa. Asetan hänet sota-oikeuteen, se on varmaa.

Adjutantti ei vastannut; hän tiesi kyllä, ettei amiraali ajatellutkaan vakavissaan sota-oikeutta.

— "Enterprise" on laskenut ankkuriin, herra amiraali, ilmoitti adjutantti pari päivää myöhemmin amiraalin istuessa aamiaispöydässä.

— Entä missä luutnantti Templemore on?

— Odottaa kuistilla. Hänelle on kerrottu, mistä häntä syytetään, ja hän vakuuttaa, ettei siinä ole perää. Uskon häntä, sillä hän näyttää olevan aivan murtunut siitä, mitä on täällä kuullut.

— Odottakaa hetki. Oletteko tarkastanut hänen laivapäiväkirjansa?

— Olen, herra amiraali. Hän näyttää olleen Puerto Ricon edustalla viime kuun 19. päivänä, mutta espanjalainen kuvernööri sanoo kirjeessään, että "Enterprise" on käynyt siellä ensin seitsemäntenä- ja sitten yhdeksäntenätoista päivänä. Mainitsin hänelle siitä, ja hän vakuuttaa kunniasanallaan, että hän oli siellä ainoastaan yhdeksäntenätoista päivänä, kuten laivapäiväkirja todistaa.

— No niin, kutsukaa hänet sisään, niin hän saa itse puhua puolestaan.

Edvard astui sisään mielenliikutuksen vallassa.

— No, luutnantti Templemore, tepä huvittelette hausalla tavalla. Mitä tämä kaikki merkitsee, hyvä herra? Missä on kuvernöörin tytär?

— Missä tyttö on, sitä minun on mahdotonta sanoa, herra amiraali. Olen varma siitä, että merirosvot ovat ryöstäneet hänet.

— Merirosvot! Tyttö raukka, surkuttelen häntä. Ja surkuttelen myös teitä, Edvard. Kas niin, istukaa ja kertokaa koko tapaus.

Edvard tunsikin hyvin amiraalin luonteen, että tunnusti hänelle suoraan kaikki, mitä oli tapahtunut Claran ja hänen välillään. Sitten hän kertoi, miten "Kostaja" oli päässyt pujahtamaan pakoon petkuttamalla rohkeasti fregatin päällikköä, miten hän oli sopinut Claran kanssa uudesta tapaamispaikasta, sekä varman luulonsa, että merirosvokuunari, joka oli "Enterprisen" sisarlaiva ja aivan sen näköinen, oli käynyt ennen häntä Puerto Ricossa ja vienyt hänen rakastettunsa.

Vaikka Edvard olisi voinut joutua ankaraan vastuuseen puuhistaan, amiraali tunsikin kuitenkin sääliä häntä kohtaan eikä lausunut mitään siitä, että hän oli niin usein poikennut Puerto Ricossa. Kun aamiainen oli syöty, hän käski, että "Comukselle", pienenpuoleiselle korvetille, oli annettava määräys olla valmiina nostamaan ankkurinsa, ja käski, että laivaston veneillä oli vietävä "Enterpriseen" tarpeelliset muonavarat.

— Nyt on teidän, Edvard, yhdessä "Comuksen" kanssa lähdettävä ajamaan takaa tuota kirottua merirosvoa, ja toivon, että sitten annatte minulle tyydyttävän meriselityksen. Rohkeutta, poikani! Luottakaa siihen, että he kyllä yrittävät saada työstä hyvät lunnaat, ennen kuin tekevät hänelle mitään pahaa.

Samana iltana "Enterprise" ja "Comus" lähtivät retkelleen ja poikettuaan Puerto Ricoon ja jätettyään kirjeen saaren kuvernöörille ne purjehtivat pohjoiseen päin ja saivat seuraavana aamuna näkyviinsä Caicos-saaret juuri kun "Kostaja" viiletti saariston edustalla kohoavien särkkien ohi ja suuntasi kulkunsa ahdasta satamansuuta kohti.

— Tuolla se on! huudahti Edvard. Jumalan nimessä, tuolla se on! Ja hän antoi merkin "Comukselle", joka vastasi heti.

Se pieni saariryhmä, jota nimitetään Caicos- eli Cayques-saariksi, sijaitsee noin kaksi astetta pohjoiseen San Domingosta ja on melkein eteläisin siinä saarijonossa, joka ulottuu Bahama-saarten ryhmään asti. Sen useimmat saaret ovat asumattomia, mutta olivat muinoin merirosvojen tyyssijana, koska saaria kaikilta puolin ympäröivät särkät ja karit tarjosivat hyvän suojan vihollisia vastaan.

Suurimmassa Caicos-saarella on hevosenkengän muotoinen etelää kohti aukeava lahti, joka on turvallinen ankkuripaikka. Mutta ennen kuin sinne pääsee, täytyy pujotella korallisärkkien lomitse, joita on saarten edustalla nelisenkymmenen mailin pituudelta. Kulkuväylä on sangen vaarallinen ja mutkikas, mutta Hawkhurst, joka tähän saakka oli ollut rosvojen luotsina, tunsu sen hyvin. Kain sitä vastoin ei tuntenut sitä yhtä tarkasti, joten varovaisuus oli tarpeen nyt, kun ei Hawkhurstin apua ollut käytettävissä.

Itse saaret olivat korallisaaria, joiden yli muutamat kookospalmut kohottivat komeita latvuksiaan niillä paikoin, missä oli tarpeeksi maata. Kallionhalkeamista pisti esille sieltä täältä matalia pensaita. Mutta omituisinta näissä saarissa olivat niiden lukuisat kallioluolat. Toiset olivat nousuveden rajaa ylempänä, mutta useimpiin virtasi merivesi sisään ja jälleen ulos. Muutamiin ulottui vesi ainoastaan vuoksen aikana ja täytti silloin niiden sisällä olevat syvennykset, jotka luoteen aikana jäivät merestä erilleen. Toisissa taas oli kaikkina vuorokauden aikoina niin paljon vettä, että niissä saattoi soutaa isollakin veneellä. Sanomattakin on selvää, kuinka soveliaita korkeammalla sijaitsevat kuivina pysyvät luolat olivat sellaisten tavaroiden säilytyspaikoiksi, jotka täytyi huolellisesti kätkeä, kunnes tarjoutui tilaisuus niiden myymiseen.

"Kostaja" laski särkkien väliseen väylään juuri kun "Comus" ja "Enterprise" saivat sen näkyviinsä. "Kostaja" oli mennyt eteläiseen väylään ja kulkenut varovaisesti koko ajan luodaten nelisen mailia vain muutama purje levällään.

"Enterprise" ja "Comus" olivat Caicos-saarten itäpuolella tarkastaneet Turkki-saaren ympäristön, kulkeneet sen pohjoispuolitse ja olivat nyt suuren, Caicos-saarten kanssa yhteydessä olevan särkän pohjoispään sisäpuolella. Niin ollen he olisivat voineet tavoittaa "Kostajan", ennen kuin se olisi ehtinyt ankkuripaikkaan, jolleivät särkät olisi tukkineet tietä. He eivät voineet tehdä muuta kuin kääntää laivat etelään päin päästäkseen kulkuväylän suulle. Epäilemättä väylässä oli siksi syvää, että "Enterprise" pääsisi kulkemaan "Kostajan" perässä. Tämän olisi mahdotonta päästä pakoon, koska kapeassa väylässä oli liian ahdasta laivan kääntäjä ja tuuli kävi etelästä. Merirosvolaiva oli siis joutunut satimeen eikä sillä ollut muuta neuvoa kuin turvautua vastarintaan, jota se kyllä kykeni tekemään.

"Kostajasta" nähtiin selvästi vihollinen ja sen liikkeet, ja Kain käsitti olevansa tukalassa tilanteessa. Hän oli varma siitä, että hänen laivansa kimppuun käytäisiin, ja vaikka hän ennen oli sellaisissa tapauksissa iloinnut ja toivonut saattavansa vihollisensa häpeään, hän oli nyt tullut toisiin ajatuksiin. Hän olisi antanut mitä vain, jos olisi voinut välttää vihollisten hyökkäyksen ja hänen olisi sallittu kaikessa rauhassa erota tovereistaan. Francisco puolestaan oli yhtä huolissaan tästä onnettomasta tapaamisesta, mutta he eivät vaihtaneet sanaakaan niin kauan kuin viipyivät kuunarin kannella.

Yhdeksän tienoissa he olivat onnellisesti päässeet väylän puoliväliin. Kain käski heittää ankkurin ja lähetti väen aamiaiselle.

Francisco oli mennyt kajuuttaan ja ilmoittanut laivan aseman Claralle, kun Kain astui sisään. Hän heittäytyi istumaan lähimmälle arkulle ja näkyi vaipuneen syviin ajatuksiin.

— Mitä aiotte tehdä? kysyi Francisco.

— En tiedä; en tahdo päättää sitä itse. Jos noudattaisin omaa mieltäni, antaisin luultavasti kuunarimme olla paikallaan. Nuo toiset voivat käydä kimppuumme ainoastaan veneistä enkä siinä tapauksessa olisi levoton. Jos purjehdimme lahteen saakka ja luovutamme tämän kapean väylän ilman taistelua, tulee amiraalin kuunari perässämme ja ahdistaa meitä siellä syvässä vedessä, emmekä voi kestää sitä ylivoimaa, jonka molemmat alukset yhdessä voivat muodostaa. Voisimme kyllä puolustaa kuunaria joko laivasta tai maalta käsin, mutta voimamme ovat nykyään heikot. Kutsun kuitenkin miehet koolle ja annan heidän päättää. Jumala tietää, että jos itse saisin ratkaista, en ryhtyisi ollenkaan taisteluun.

— Eikö ole mitään keinoa päästä pakoon? kysyi Francisco.

— Voisimme lähteä kuunarista ja kun vihollinen ei aavista mitään pujahtaa veneillä Caicos-saaren välisestä salmesta, mutta sitä en uskalla ehdottaa. Miehet eivät suostuisi siihen, ja epäilen suuresti, antaisiko vihollinen meille siihen aikaakaan. Jo varhain aamulla, kauan ennen kuin näin nuo laivat, tunsin mielessäni, että kohtaloni on ratkaistu ennen auringon laskua.

— Mitä tarkoitatte?

— Äitisi, joka aina näyttäytyy minulle unessa, kun minulle tapahtuu jotakin erikoista, ilmestyi minulle viime yönä. Saatoin nähdä hänen suloisilla kasvoillaan huolta ja sääliä, kun hän surullisesti viittasi kädellään ikään kuin kehottaen minua tulemaan mukaan. Niin, Jumalan kiitos, hän ei enää katsonut minuun samalla tavoin kuin ennen.

Francisco ei vastannut, ja Kain näytti jälleen vaipuvan ajatuksiinsa.

Vähän ajan kuluttua hän otti laatikosta pienen mytyn ja laski sen Franciscon käteen.

— Säilytä tämä huolellisesti. Jos minulle sattuu jokin onnettomuus, saat siitä selville, kuka äitisi oli, sekä tiedon, miten löydät maahan kaivamani aarteet. Määrään jälkisäädöksessäni kaiken sinulle, Francisco. Se on epärehellisellä tavalla hankittua tavaraa, mutta sinulla ei ole mitään syytä eikä liioin ole ketään vaatimassa sitä itselleen. Älä sano mitään. Ehkä saat sitten, kun ei minua enää ole olemassa, ystäviä, jotka ajattelevat samalla tavoin kuin minä. Vielä kerran pyydän sinua säilyttämään huolellisesti tämän mytyn.

— En käsitä, että siitä voisi olla minulle mitään hyötyä, vastasi Francisco. Eikö minua pidetä merirosvona niin kuin muitakin?

— Ei, ei, sinä voit todistaa, ettet ole merirosvo!

— Epäilen sitä. Mutta tapahtukoon Jumalan tahto!

— Niin, tapahtukoon Jumalan tahto, virkkoi Kain surullisesti. Kuukausi sitten en olisi uskaltanut sanoa niin. Ja merirosvokapteeni lähti kannelle Franciscon kanssa.

"Kostajan" väki kutsuttiin peräkannelle ja kapteeni kehotti heitä ilmoittamaan, mitä heidän mielestään olisi paras tehdä. Miehet arvelivat viisaimmaksi nostaa ankkurin ja purjehtia lahteen, jossa he mielestään kykenivät puolustamaan kuunaria paljon paremmin kuin jos pysyisivät sillä paikalla, missä nyt olivat.

Merirosvoalus nosti siis ankkurin ja jatkoi matkaansa. Tuuli oli yhä kiihtynyt ja aallokko kävi niin korkeana, etteivät he enää voineet huomata vaaravia vaaranpaikkoja. Korvetti ja "Enterprise" jatkoivat risteilyään särkän ulkopuolella.

Puolenpäivän aikaan tuuli oli yltynyt siinä määrin, että mainingit vyöryivät kohisten korallisärkkien yli kaikkiin suuntiin. "Kostajassa" koottiin purje toisensa perästä, sillä vaara kasvoi vauhdin lisääntyessä. Myrskypurje levitettiin ja kaikki muut purjeet koottiin, mutta tuokin pieni purjelappu kuljetti laivaa lentävää vauhtia. Kain seisoi halkaisijapuomilla ja antoi käskyjä peränpitäjälle. Useaan kertaan raapaisi talka korallikallioihin tarttumatta kuitenkaan kiinni. Kaikin mahdollisin keinoin koetettiin vähentää kuunarin vauhtia. Mainingit, jotka kuohuivat laivan molemmin puolin, olivat ainoana tienviittana.

— Miksi ei Hawkhurst, joka tuntee väylän hyvin, saa luotsata meitä? kysyi yksi keulanpuolella seisovista miehistä.

— Se on totta. Noudetaan hänet tänne! huusivat toiset. Muutamat menivät heti hakemaan häntä. Hawkhurst ei hangoitellut vastaan, ja miehet vaatimalla vaativat häntä luotsaamaan laivaa.

— Mutta jospa en suostu siihen? tokaisi Hawkhurst kylmästi.

— Silloin ei henkenne enää ole penninkään arvoinen, vastasi yksi joukosta. Eikö niin, miehet? hän jatkoi kääntyen muiden puoleen.

— Aivan niin: joko hän vie meidät koreasti satamaan tai hänet viskataan mereen! sanoivat monet.

— Uhkauksistanne minä viis välitän, pojat, vastasi Hawkhurst. Tiedätte minut hyvänahkaiseksi ja luotettavaksi mieheksi, enkä nytkään jätä teitä avutta. No niin, kun ei kapteeninne pysty auttamaan teitä pulasta, täytyy kai minun yrittää. Mutta mitä tämä merkitsee? hän huudahti katsellen ympärilleen. — Olemme jo syrjässä väylältä. Enpä todellakaan tiedä pääsemmekö sille jälleen.

— Emme ole syrjässä väylältä, sanoi Kain. Tiedätte hyvin, ettemme ole poissa siltä.

— Hyvä, koska kapteeni tuntee väylän paremmin kuin minä, on kai parasta, että hän luotsaa itse, sanoi Hawkhurst.

Mutta miehet olivat toista mieltä ja vaativat itsepintaisesti Hawkhurstia, joka tunsu hyvin kulkuväylän, ottamaan luotsaamisen toimekseen.

— Yritän parastani, pojat, sanoi tämä, mutta muistakaa, että jos nyt ajamme kivelle koettaessamme

päästä jälleen oikealle väylälle, älkää syyttäkö minua. Vähän oikeaan — enemmän oikeaan — aivan niin — nyt olemme jälleen väylällä, hän huusi osoittaen kohtaa tyrskyjen välissä, missä vesi oli tyvenempää. Hiukan vasempaan — aivan niin!

Hawkhurst, joka tiesi, että hänet jätetään maihin heti sopivan tilaisuuden tullen, oli päättänyt saattaa kuunarin haaksirikkoon, vaikka itsekin menettäisi siinä henkensä, ja käännätti aluksen pois väylältä vedenalaisia kallioita kohden. Muutaman silmänräpäyksen kuluttua siitä kun hän oli ottanut peräsimen hoitoonsa, kuunari iski kaksi kertaa kariin, ja kolmannella kerralla se kallistui kyljelleen. Terävä korallikärki tunkeutui ohuen laudoituksen ja lankkujen läpi ja vettä tulvi koskena ruumaan.

Merirosvojen joukossa syntyi kuolonhiljaisuus.

— Pojat, sanoi Hawkhurst, tein kaikki, mitä suinkin voin. Viskatkaa minut mereen, jos tahdotte. Syy ei ole minun, vaan tuon, hän lisäsi viitaten kapteeniin.

— Nyt ei merkitse paljoakaan, kenen syy tämä oli! Siitä saamme kyllä aikanaan selon. Tällä hetkellä meillä on muutenkin yllin kyllin tekemistä. Veneet vesille niin pian kuin mahdollista! Kaikki miehet varatkoot mukaan aseet ja ampumavaroja! Olkaa huoletta! Kuunari pysyy tässä paikallaan eikä mene kappaleiksi, ja vähitellen me kyllä saamme kaikki pelastetuksi.

Merirosvot tottelivat päällikön käskyjä. Veneet, kolme luvultaan, laskettiin mereen. Ensimmäiseen vietiin kaikki haavoittuneet ja Clara d'Alvarez, jonka Francisco auttoi veneeseen. Niin pian kuin miehet olivat saaneet aseet, tarjoutui Francisco rupeamaan veneen päälliköksi voidakseen suojella Claraa, ja se lähti soutamaan satamaan.

Sotalaivat, joista oli nähty "Kostajan" tarttuvan karille ja laivaväen valmistuvan lähtemään maihin, asettuivat heti vastatuuleen, ja niistä laskettiin vesille veneitä, jotka miehitettiin vahvasti. Upseerit toivoivat ehtivänsä vihollisen luo, ennen kuin nämä pääsivät saarelle, sillä vaikka laivat eivät voineet lähestyä särkkiä, vesi oli kuitenkin monin paikoin niin syvää, että veneet pääsivät kulkemaan. Kohta sen jälkeen kun Francisco oli ensimmäisessä veneessä lähtenyt "Kostajasta", kiitivät jo sotalaivojen purret nuolennopeina läpi maininkien aikoen katkaista viholliselta tien. Merirosvot huomasivat heidän aikeensa ja pitivät kiirettä. Toinenkin vene lähti kohta kuunarin vierestä, ja Hawkhurst hyppäsi siihen juuri kun se lähti liikkeelle. Kain jäi vielä laivaan tarkastamaan, ettei ainoakaan haavoittunut ollut jäänyt sinne. Sitten hän lähti viimeisessä veneessä muitten jälkeen. Hän oli nyt neljännesmailin päässä toisesta veneestä, johon Hawkhurst oli sijoittunut.

Kainin lähtiessä kuunarista oli vielä vaikea päättää, onnistuiko sotalaivojen veneiden päästä merirosvojen veneiden eteen. Molemmiin puolin ponnisteltiin viimeiseen saakka, ja kun ensimmäinen vene, jossa Francisco ja Clara olivat, tuli maihin, lähimmät takaa-ajajat olivat tuskin enemmän kuin puolen mailin päässä heistä. Mutta veden mataluus esti ja viivytti heitä. Hawkhurst saapui veneineen maihin juuri kun "Comus" laukaisi kahdeksantoistaleiviskäisen tykkinsä. Viimeinen vene oli vielä kahdensadan metrin päässä maasta, kun toinen laukaus ammuttiin parkassista, joka tähän saakka oli turhaan koettanut särkkien välistä päästä perille. Ammus osui veneeseen, se täyttyi vedellä ja upposi.

— Kain painui pohjaan! huudahti Francisco, joka oli vienyt Claran lähimpään luolaan ja asettunut itse luolan suulle puolustaakseen tyttöä. He ampuivat hänen veneensä upoksiin — ei, hän ui maalle ja ehtii kyllä tänne, ennen kuin englantilaiset pääsevät maihin.

Niin näytti käyvänkin. Kain halkoi vettä voimakkein vedoin päästäkseen pieneen lahteen, joka oli lähempänä sitä paikkaa, missä vene oli uponnut, kuin se, missä Francisco oli noussut maalle Claran ja haavoittuneiden kanssa. Lahdekkeen erotti tästä kallioharjanne, joka jakoi hietaisen rantaäyrään kahtia ja pisti lyhyen matkaa mereenkin. Francisco saattoi helposti erottaa Kainin toisista miehistä, jotka myös uivat rantaa kohti, sillä kapteeni oli muista paljon edellä. Mutta kun kallioharjanne esti näköalan Kainin ehtiessä lähemmäksi rantaa, kiipesi Francisco, joka oli levoton hänen vuokseen, kalliolle voidakseen nähdä, miten hän pääsisi maalle.

Kain oli ainoastaan muutaman metrin päässä maasta, kun Francisco äkkiä kuuli kiväärinlaukauksen ja näki merirosvokapteenin kouristuksen tapaisesti nousevan vedestä keskiruumista myöten. Hänen kätensä ja jalkansa nytkivät, kirkas sininen vesi värjäytyi punaiseksi. Hän upposi eikä tullut enää näkyviin.

Francisco riensi kallioiden välistä ja näki Hawkhurstin seisovan niiden juurella kädessään kivääri, jota juuri latasi uudelleen.

— Roisto! Tästä saat vastata! hän karjaisi.

Hawkhurst oli saanut uuden sankkiruudin pyssyynsä.

— En sinulle ainakaan! hän vastasi nostaen kiväärinsä ja tähdäten Franciscoa.

Luoti osui Franciscon rintaan. Hän horjahti taaksepäin, hoippui pitkin hiekkarantaa, pääsi luolaan ja vaipui maahan Claran jalkojen juureen.

— Voi hyvä Jumala! huudahti tyttö. Oletteko haavoittunut? Kuka minua sitten suojelee?

— Tuskin tiedän itsekään, vastasi Francisco heikosti ja lisäsi katkonaisesti. En usko että olen haavoittunut minusta tuntuu — kuin nyt voisin paremmin. Ja hän nosti kätensä sydämelleen.

Clara avasi hänen takkinsa ja huomasi, että luoti oli sattunut siihen pieneen myttyyn, jonka Kain oli lahjoittanut Franciscolle ja jota tämä oli säilyttänyt povessaan. Luoti ei ollut aiheuttanut mitään näkyvää vahinkoa. Kuitenkin Francisco pyörtyi ja hänen päänsä vaipui Claran rinnalle.

Edvard Templemore oli sillä välin kiihkeästi, pelon ja toivon vaiheilla tarkannut rosvokuunarin liikkeitä. Pitkällä kaukoputkellaan hän saattoi selvästi erottaa kaiken, ja hänen jännityksensä kiihtyi kouristavaksi tuskaksi, kun hän huomasi valkoisen naisen puvun haaksirikkoutuneen laivan partaalla ja näki kuinka tämä lainkaan vastahakoisuutta osoittamatta astui veneeseen, kuinka monta kättä ojentui ottamaan häntä vastaan ja kuinka hän itse levitti käsivartensa pudotakseen syliin, joka hänelle avautui. Voiko tuo nainen olla Clara?

Edvard heitti kiivaasti kaukoputken luotaan, tempasi miekkansa, hyppäsi veneeseen, joka keinui lähtövalmiina "Enterprisen" vierellä, ja käski muiden tulla mukaan. Ensimmäisen ja ainoan kerran elämässään hän tunsu rohkeutensa pettävän lähestyessään vihollista. Jäinen kylmyys värisytti ruumista, ja kun hän ajatteli merirosvojen hillittömiä tapoja, hän joutui kokonaan suunniltaan.

Lähestyessään rantaa hän nousi peräteljolle seisomaan kalpeana ja hurjistuneena, huulet vapisten ja tunteet kuohuksissa. Hän puristi kovasti miekkansa kahvaa; sydän jyskytti kiivaasti. Hän läheni pikku lahdelmaa ja huomasi luolan suulla naisen, hän oli nyt varma siitä, että nainen oli Clara. Tytön nimi oli hänen huulillaan, kun hän äkkiä kuuli kaksi laukausta. Ampuja oli Hawkhurst. Hän näki Franciscon vetäytyvän taaksepäin ja vaipuvan maahan, näki Claran rientävän kaatuvan luo. Siinä tuo nuori mies nyt makasi Claraan nojaten, pää tytön rintaa vasten! Saattoiko hän uskoa silmiään? Oliko tuo todella hänen morsiamensa? Oli, se oli hän — hän tuki nuoren miehen vartaloa — pistipä vielä kätensä tämän poveen odottaen, että nuorukainen virkoaisi. Edvard ei voinut kestää tuota näkyä. Hän peitti kasvonsa käsillään, ja mielettömänä mustasukkaisuudesta hän karjaisi:

— Soutakaa, pojat! Soutakaa niin kuin hengen hädässä!

Vene oli enää vain muutaman aironvedon matkan päässä rannasta ja Clara oli juuri ottanut paperimytyt Franciscon povitaskusta, kun Hawkhurst tuli näkyviin kallioiden takaa. Francisco oli jälleen tullut tajuihinsa ja nähdessään Hawkhurstin lähenevän hän hypähti pystyyn ottaakseen kiväärinsä. Mutta ennen kuin hän sai sen käteensä, Hawkhurst oli jo hyökännyt hänen kimppuunsa, ja alkoi vimmattu paini, joka olisi päättynyt Franciscolle onnettomasti, sillä Hawkhurstin onnistui painaa toisella polvellaan vastustajansa ruumis maahan ja hän olisi pian kuristanut tämän kaulaliinalla Claran huutaessa ja koettaessa turhaan raastaa Franciscoa pois hänen käsistään. Francisco makasi jo maassa kasvot mustanpuhuvina ja tyttö riuhtoi epätoivoissaan pelastaakseen onnettoman, kun vene tuli nopeasti rantaan ja samaa vauhtia kauas hietikolle. Kuin raivoisa tiikeri Edvard ryntäsi Hawkhurstin niskaan, paiskasi hänet selälleen maahan ja viilteli hänen rannettaan sapelinterällä, kunnes toinen vihdoin päästi uhrinsa irti.

— Sitokaa hänet, pojat! komensi Edvard osoittaen vasemmalla kädellään Hawkhurstia sekä lisäsi katkerasti ojentaen sapelinsa Franciscoa kohti:

— Tämä on minun uhrini.

Mutta mikä hänen tarkoituksensa lienee ollutkin, se jäi pelkäksi aikomukseksi, sillä Clara, joka nyt tunsu tulijan, parahti: — Edvard! juoksi häntä vastaan ja lankesi pyörtyneenä hänen syliinsä.

Merimiehet, jotka olivat ottaneet Hawkhurstin kiinni, katselivat tätä kohtausta kummastuneina ja uteliaina. Edvard taas odotti maltittomana, milloin Clara jälleen tulisi tuntoihinsa. Hän tahtoi morsiamensa itse todistavan hänen erehtyneen ja katseli alinomaan vuoroin häneen, vuoroin Franciscoon. Viimeksi mainittu tointui nopeasti. Hawkhurst pantiin köysiin ja pakotettiin istumaan.

— Edvard! Rakas Edvard! sanoi Clara vihdoin syleillen Edvardia. Olen siis pelastunut, ja sinä, rakas, olet pelastajani!

Edvardin epäluulot eivät vielääkään haihtuneet.

— Kuka tuo mies on? hän kysyi ankarasti.

— Se on Francisco. Hän ei ole merirosvo, vaan minun suojelijani.

Hawkhurst nauroi pilkallisesti käsittäen, miten asian laita oli.

Edvard kääntyi perämieheen päin silmäillen häntä tutkivasti.

— Ha — ha! jatkoi Hawkhurst. Vai niin! Kapteenin poika — eikä kuitenkaan merirosvo. Niin, mitäpä naiset eivät vanno pelastaakseen sen, johon ovat hullaantuneet.

— Jos hän on kapteenin poika, niin miksi olitte äsken käsikämmässä?

— Siksi, että juuri äsken ammuin hänen isänsä.

— Edvard, virkkoi Clara, tässä ei ole nyt aikaa selityksiin, mutta niin totta kuin toivon tulevani autuaaksi, olen puhunut totta. Älä usko tuota katalaa!

— Niin, sanoi nyt Francisco nousten istumaan, uskokaa tuota miestä, kun hän sanoo ampuneensa kapteenin, sillä se on totta. Mutta hyvä herra, jos pidätte arvossa tunnonrauhaanne, niin älkää uskoko mitään, mikä voi loukata neitiä.

— Tiedän tuskin, mitä uskoisin, mutisi Edvard Templemore, mutta tässä ei nyt ole aikaa selityksiin. — Teidän luvallanne, armollinen neiti, hän sanoi Claralle, veneeni päällikkö vie teidät turvallisempaan paikkaan, joko kuunariin tai tuohon toiseen laivaan. Velvollisuuteni ei salli minun nyt viipyä seurassanne.

Clara loi nyt nopeasti Edvardiin nuhtelevan, mutta hellän silmäyksen mennessään kynelet silmissä veneen päällikön mukana purteen, jonka viereen "Comus" juuri oli saapunut. Miehet jättivät Hawkhurstin ja Franciscon toisten matruusien vartioitavaksi ja lähtivät sitten soutamaan Claraa kuunariin. Edvard loi silmäyksen veneeseen, joka vei Claraa laivaan, ja käski, että Hawkhurst ja Francisco otetaan parkassiin siellä vartioitavaksi. Sitten hän lähti muun väkensä mukana saaren sisäosiin ajamaan merirosvoja takaa.

Tällä välin olivat muutkin sotalaivojen veneet tulleet rantaan, ja useita "Kostajan" miehiä oli tapettu tai otettu vangiksi heidän harhaillessaan saarella ilman johtajia. Parin tunnin kuluttua arveltiin suurimman osan merirosvoista jo olevaan hyvässä turvassa, ja kun vankeja oli paljon, päätettiin lähettää heidät veneissä "Comukseen", jonka komentaja, kapteeni Manly määräisi, miten heidän suhteensa sen jälkeen oli meneteltävä.

Vangiksi otettuja merirosvoja, jotka tarkastettiin "Comuksessa", oli lähes kuusikymmentä, niistä oli kuitenkin puolet haavoittuneita, jotka olivat antautuneet vastarintaa tekemättä. Kaatuneita oli viisitoista, ja yhtä monta arveltiin hukkuneen, kun parkassista ammuttiin merirosvojen kolmas vene upoksiin. Vaikka suurin osa rosvoista oli saatu kiinni, oli kuitenkin syytä luulla, että muutamia oli vielä saaren luolissa piilossa.

Kun "Comus"-laivan päälliköllä oli määräys palata takaisin niin pian kuin mahdollista, hän päätti heti ottaa vangit mukaansa ja purjehtia Port Royaliin. "Enterprisen" tehtäväksi jätettiin ottaa kiinni ne merirosvot, jotka vielä mahdollisesti olivat vapaina, korjata kaikki "Kostajaan" jäänyt tavara, millä oli jotakin arvoa, ja tuhota sitten merirosvoalus.

Käskeyä noudatettiin nopeasti. Merirosvot ja heidän joukossaan Francisco pantiin varmaan talteen, veneet nostettiin laivaan, puolen tunnin kuluttua nostettiin lippu mastoon, ja korvetti lähti kaikki purjeet levällään.

OIKEUDENKÄYNTI

Viikkoa myöhemmin "Comus" saapui Port Royaliin, ja sen päällikkö, kapteeni Manly meni ilmoittautumaan amiraalille ja kertomaan, että retki oli onnellisesti lopussa.

— Jumalan kiitos! virkkoi amiraali. Vihdoinkin saimme ne roistot kiinni! Pieni kaulanauha ei ole heille hullummaksi. — Ja heidän kapteeninsa hukkui, niinkö sanoitte?

— Niin minulle on ilmoitettu, herra amiraali, vastasi kapteeni Manly. Hän oli viimeisessä veneessä,

joka lähti kuunarista, ja se vene ammuttiin upoksiin.

— Sepä vahinko. Sellainen kuolema oli hänelle liian hyvä. Meidän on kuitenkin pidettävä huoli, että muut joutuvat varoittaviksi esimerkeiksi. Heidä on kuulusteltava amiraalikunnan oikeudessa, jonka tuomioalaan merellä tehdyt rikokset kuuluvat. Lähettäkää heidät maihin, Manly. Sitten voimme pestä kätemme tästä jutusta.

— Aivan niin, herra amiraali. Mutta on syytä otaksua, että muutamia rosvoja on vielä saarella, ja "Enterprise" on paraikaa niitä etsimässä.

— No, löysikö Templemore mielitiettynsä?

— Löysi kuin löysikin, herra amiraali. Luullakseni on kaikki nyt niin hyvin kuin olla taitaa.

— Hm! tuumi amiraali. Olipa se hauska kuulla. Tuokaa merirosvot kuitenkin maihin. Jos saadaan kiinni vielä toisia, heidät täytyy hirttää jäljestäpäin, kun Templemore on tuonut heidät tänne. Olen enemmän hyvilläni siitä, että olen saanut nuo roistot varmaan talteen, kuin jos olisin vallannut ranskalaisen fregatin.

Noin kolme viikkoa tämän keskustelun jälkeen adjutantti ilmoitti amiraalille, että "Enterprise" oli nostanut lippunsa sataman edustalla, mutta kun oli tyven, laiva ei luultavasti pääsisi satamaan ennen iltaa.

— Sepä olisi vahinko, vastasi amiraali. Nyt juuri tutkitaan merirosvoja ja ehkä hänellä on mukanaan vielä muutamia heistä.

— Aivan varmasti hänellä onkin, herra amiraali; mutta oikeudenkäynti tuskin loppunee tänään, sillä sotatuomari saapuu vasta kello yhden aikaan.

— Asialla ei tosin ole suurta merkitystä, sillä rosvoja on niin paljon, että heidät täytyy hirttää useassa erässä. Mutta koska Templemore joka tapauksessa on niin lähellä, että hänelle voi antaa merkkejä, niin ilmoittakaa hänelle: "Rosvot nyt tutkittavina!" Sitten hän saattaa tulla maihin, jos haluaa.

Samana päivänä puolenpäivän aikaan vietiin merirosvot, niiden joukossa Francisco, tarkasti vartioituina oikeussaliin, joka oli täynnä väkeä, sillä asia oli herättänyt suurta huomiota.

Señor Cumanoksen maatilalle tehdyssä hyökkäyksessä haavoittuneista merirosvoista oli useita kuollut vankeudessa. Kuitenkin seisojia vielä neljäkymmentä rosvoa aitauksen luona, ja heidän omituiset pukunsa ja partaiset kasvonsa sekä heidän ilkitöistään kulkeutunut maine herättivät läsnäolijoissa inhoa ja vihaa.

Kaksi nuorinta heidän joukossaan oli saanut esiintyä todistajina. He olivat olleet "Kostajassa" ainoastaan muutamia kuukausia, mutta heidän todistuksensa kolmen Länsi-Intian laivan miehistön murhaamisesta ja señor Cumanoksen maatilaa vastaan tehdystä hyökkäyksestä riittivät tuomitsemaan toiset.

Kaikkien muodollisuuksien noudattaminen, merirosvojen nimenhuuto ja noiden kahden nuoren miehen perinpohjaisten todistusten kirjoittaminen veivät niin paljon aikaa, että oli jo myöhä kun toverien todistukset luettiin merirosvoille ja heiltä kysyttiin, oliko heillä mitään sanomista puolustukseksi. Tuomari toisti kysymyksensä, ja Hawkhurst alkoi puhua ensimmäisenä. Hänellä tuskin saattoi olla lainkaan toivoa pelastumisesta. Hänen aikomuksensa oli vain estää Franciscoa puolustautumasta ja välttymästä siitä häpeällisestä kuolemasta, joka odotti Hawkhurstia itseään.

Hawkhurst selitti olleensa jonkin aikaa "Kostajassa". Hänet oli pakotettu rupeamaan sen perämieheksi, kun hänet ensin oli väkivalloin raastettu toisesta laivasta. Sen kapteenin poika, joka seisoo tuossa — hän osoitti Franciscoa — voi todistaa, koska hän oli ollut kuunarissa siitä alkaen, kun se ensi kerran lähti merimatkalle. Hän vakuutti olleensa aina eri mieltä kapteenin kanssa, joka ei voinut tulla toimeen ilman häntä, koska Hawkhurst oli ainoa, joka osasi ohjata laivaa, sekä aikoneensa tehdä kapinan kapteenia vastaan ja yllyttäneensä väkeä usein siihen. Sen tähden hän — niin kuin muu laivaväki ja kapteenin poika saattoivat todistaa, jos halusivat — oli ollut vankina, kun kuunari saapui Caicos-saarille, ja hänet oli laskettu vapaaksi sen takia että hän yksin tunsu väylän. Hänet oli uhattu heittää mereen, jollei hän luotsaa alusta satamaan. Mutta huolimatta siitä, miten lopuksi kävisi, hän oli laskenut laivan suoraan kiville. Tietäen, että kapteeni aikoi murhata hänet, hän oli ampunut Kainin kun tämä koetti uida rantaan. Sen saattoi kapteenin poika todistaa, sillä hän oli raivoissaan karannut Hawkhurstin kimppuun ja he olivat taistelleet elämästä ja kuolemasta, kun sotalaivan upseerit ja veneen miehistö saapuivat erottamaan heidät ja ottivat molemmat vangiksi. Kuitenkaan hän ei luullut Franciscon ilmaisevan todellista asian laitaa, koska kapteenin poika oli hänen vihollisensa. Hänet oli näet lähetetty maihin urkkimaan mistä voitaisiin saada saalista ja mistä rosvojen oli edullisinta hyökätä.

Magdalena-joen suulla sattuneessa kahakassa hän oli käyttänyt tilaisuutta hyväkseen ja ampunut luodin Hawkhurstin olkapäähän. Sen tiesivät kaikki toiset merirosvot ja sitä tuskin Francisco itsekään voi kieltää. Hän toivoi, että oikeus määräisi Franciscon kidutettavaksi, jotta hänet saataisiin puhumaan totta. Joka tapauksessa häntä pitäisi nyt kuulustella.

Kun Hawkhurst oli lopettanut puheensa, syntyi tuskallinen hiljaisuus. Alkoi nopeasti hämärtää. Avara oikeussali oli jo miltei pimeä; vain muutama päivän säde valaisi aitauksen luona seisovien vankien hurjia, paatuneita kasvoja. Aurinko oli mennyt paksuun pilveen, jonka reunat se sai hohtamaan kultaisena. Hawkhurst oli puhunut sujuvasti ja jäntevästi; jonkinlaista rehellisyyden tuntua oli hänen karkeassa syvässä bassoäännessään. Vieläpä kirouksetkin, joilla hän tuon tuostakin höysti puhettaan, tuntuivat pikemminkin vakuutteluilta kuin herjauksilta ja tekivät hänen puheensa tavallaan väkevän vaikuttavaksi.

Hawkhurstin puheen loputtua syntyneessä syvässä hiljaisuudessa ja nopeasti tihevässä iltahämärässä alkoivat oikeussalissa olijat nyt vasta tajuta näytelmän vakavuuden. Rosvojen kohtalo riippui yhdestä ainoasta sanasta. Tuskallisen hiljaisuuden katkaisi vihdoinkin jonkun naisen tukahdettu nyhkytys. Tuo valitus, joka tuli niin odottamatta, liikutti kuuntelijoiden mieltä ja näytti kylvävän ensimmäisen säälin ja ihmisystävällisyyden siemenen yleisöön, joka tähän saakka oli tuntenut ja osoittanut vankeja kohtaan pelkkää inhoa.

Tuomari, syyttäjä, valamiehistö, kaikki tunsivat mielenliikutusta. Tuo sanaton vetoaminen sääliin lauhdutti sitä epäedullista vaikutusta, jonka Hawkhurstin syytökset olivat tehneet heihin. Kaikki katsoivat nyt nuorta Franciscoa, jota ei syyttänyt ainoastaan virallinen syyttäjä, vaan myös hänen omat rikostoverinsa — ja tuo tarkastelu oli syytetyn eduksi. He myönsivät mielessään, että henkilö, jolla oli tuollainen ulkomuoto, saattoi herättää naisten rakkautta myötäkäymisessä ja surkuttelua häpeän hetkenä. Heidän katsellessaan häntä aurinko tunkeutui esiin pilven takaa ja vastapäisestä ikkunasta osui häneen huikaiseva sädekimppu, kun taas tummat varjot pimensivät hänen ympärillään seisovat merirosvot. Yhtäkkiä selvisi katsojille että vaikka tuon nuoren miehen kohtalotoverit olivatkin rohkeita miehiä, he olivat kuitenkin tavallisia pahantekijöitä, joiden oli kiittäminen vain tottumuksiaan, ruumiillista notkeuttaan ja toveriensa vaikutusta pelottomuudestaan. He olivat pelkkiä murhamiehiä, teurastajia. Nyt kun heidän omaa ammattiaan käytettiin heitä vastaan, he kykenivät kestämään kohtalonsa juron välinpitämättöminä — mielentila, joka on kokonaan toista kuin todellinen mielenlujuus.

Francisco erosi todellakin silmäänpistävästi muusta joukosta ilta-auringon luodessa häneen hohdettaan. Hiljaiset nyhkytykset, jotka tuon tuostakin toistuivat, ikään kuin niitä olisi ollut mahdotonta hillitä, näyttivät herättävän hänet käsittämään, miten tärkeä osa hänellä oli nyt tapahtuvassa murhenäytelmässä. Hänen kasvonsa olivat kalpeat, mutta tyynet. Samalla kertaa ylpeä ja murheellinen katse oli suora ja vilpittön, mutta se ei kohdistunut oikeussalissa istuviin, vaan oli suuntautunut kohti laskevaa aurinkoa, jonka loistavat säteet sattuivat hehkuvina suoraan häneen.

Vihdoinkin kuului Franciscon ääni, ja kaikki säpsähtivät sen kuullessaan, sillä se oli täyteläinen ja sointuva kuin iltakellon soitto. Hawkhurstin karkea, raaka ja jylhä ääni oli tuon syvän hiljaisuuden aikana tuskin lakannut kuulumasta läsnäolijoiden korvissa, kun Franciscon hopeankirkas ja kuitenkin miehekäs puhe vastustamattomasti herätti heidän huomiotaan. Valamiehet nostivat päätään, yleinen syyttäjä ja kaikki muut salissa olijat kääntyivät levottomasti katsomaan vankia, kohottipa tuomarikin sormensa merkiksi, että hän vaati hiljaisuutta.

— Teidän ylhäisyytenne, herrat valamiehet, aloitti Francisco. Jouduttuani tällaiseen häpeälliseen asemaan en ensin aikonut lausua sanaakaan puolustukseksi. Tuo mies, joka äsken syytti minua, kehotti että minut määrättäisiin kidutettavaksi. Hän on jo saanut halunsa tyydytyksi, sillä mikä kidutus voi olla tuskallisempi kuin nykyinen tilani? Olen saanut kestää sellaista kidutusta lyhyen, mutta viheliäisen elämäni aikana, että millainen loppu hyvänsä olisi usein ollut minulle tervetullut. Mutta näinä lyhyinä minuutteina olen huomannut, että minussa on vieläkin samanlaisia tunteita kuin muissa ihmisissä, etten vielä ole valmis kuolemaan. Kukapa ei olisi vastahakoinen lähtemään tästä maailmasta niin kauan kuin vielä on olemassa naisen sydän, joka näkee onnettoman viattomana ja osoittaa säälivänsä hänen onnettomuuttaan? Sääliväisyys ja armeliaisuus eivät ole vielä hävinneet, ja siksi minusta tuntuu, että olen liian nuori kuollakseni. Jumala suokoon minulle anteeksi, mutta luulin näiden hyveiden jo kadonneen maailmasta, sillä koskaan niitä ei ole ilmennyt niissä miehissä, joiden seurassa olen ollut. Se on ollut syynä siihen, että olen usein halunnut kuolla. Suokoon nyt vanhurskas Jumala, joka on meidän kaikkien tuomari minulle kyvyn todistaa, etten ole ansainnut häpeällistä rangaistusta lähimmäisiltäni, jotka ovat syntisiä ihmisiä niin kuin minäkin!

En käsitä lain ongelmia enkä myöskään asianajajien temppuja. Sallikaa minun kuitenkin ensin vakuuttaa, etten ole koskaan rosvonnut, mutta kyllä antanut rosvotuille omansa takaisin, en ole koskaan murhannut, mutta kyllä asettunut murhaajan veitsen ja hänen uhrinsa väliin. Siitä syystä

kumppanini ovat minua vihanneet ja parjanneet, ja sen vuoksi uhkaavat minua nyt nuo lait, joita en ole koskaan rikkonut. Tuo mies, joka äsken puhui, väitti, että olen merirosvokapteenin poika. Niin vakuutti henkilö, joka on ainoa paatunut ja tunnoton roisto koko siinä joukossa, joka nyt odottaa tuomiotaan. Kuulin kapteenin omasta suusta, etten ole hänen poikansa. Hänen poikansa! Jumalan kiitos, etten ole hänen poikansa! Se että olen ollut riippuvainen hänestä ja hänen vallastaan, on kyllä totta, mutta sitä on vaikea selittää. Ennen kuolemaansa hän jätti minulle papereita, jotka olisivat ilmaisseet kuka todella olen, mutta tuo paperimyyty on hävinnyt minulta. Yhdestä seikasta sain kuitenkin tiedon siltä mieheltä, jota tavallisesti sanottiin minun isäkseni, nimittäin, että hän oli ilkeästi kiduttanut äitiäni.

Franciscon puheen keskeytti tässä kohden vaikkerrus, joka sai kuulijat säpsähtämään. Nyt oli tullut aivan pimeä, ja tuomari käski sytyttää kynttilät ennen kuin puolustuspuhetta jatkettiin. Salissa kuului levotonta kuiskutusta, kunnes kynttilät kannettiin sisään. Tuomarin hiljaisuudenvaatimusta noudatettiin heti ja vanki sai määräyksen jatkaa kertomustaan.

Francisco rupesi siis uudestaan puhumaan ja aloitti kertomalla lapsuutensa muistoista. Mitä pitemmälle hän ehti, sitä kaunopuheisemmaksi hän kävi. Tuo kalpea, ujo nuori mies muuttui vähitellen innoittuneeksi, haltioituneeksi puhujaksi. Hän kertoi nopeasti, mutta selvästi ja järkyttävän voimakkaasti kokemuksensa hirveät tapaukset.

Kaikki kuulijat tuntuivat uskovan häntä, ja tuskin hän oli ehtinyt lopettaa puheensa, kun valamiehistö näytti maltittomana haluavan julistaa hänelle edullisen päätöksen. Mutta tuomari nousi seisomaan, kääntyi valamiehistön puoleen ja sanoi, että raskas velvollisuus vaati häntä muistuttamaan, että he olivat tosin kuulleet kauniita ja melkein pakottavia vakuutteluja, mutta ne eivät kuitenkaan sisältäneet mitään todistuksia.

— Mitä muita todistuksia voin esittää, huomautti Francisco, kuin niiden miesten todistukset, jotka seisovat tässä minun kanssani syytettynä? Voinko minä herättää vainajat haudoistaan? Voinko toivoa, että murhatut nousevat kuolleista vakuuttamaan minun viattomuuttani? Voinko odottaa, että señor Cumanos tulee kaukaiselta maalta todistamaan puolestani? Voi, hän ei tiedä, millaiseen ahdinkoon olen joutunut, muuten hän kyllä rientäisi avukseni. Ei, ei! En edes voi toivoa, että se lempeä nuori espanjalainen nainen, jolle viimeksi tarjosin suojelustani, tahtois esiintyä tällaisessa paikassa, satojen uteliaitten silmien maalitauluna.

— Hän on täällä! vastasi samassa miehekäs ääni. Väkijoukko väistyi hänen tieltään, ja Clara, jota Edvard Templemore talutti, astui todistajien aitioon. Kauniin tytön esiintyminen herätti suurta huomiota. Kun hän oli tyyntynyt, hän teki valan ja lausui todistuksensa Franciscon käytöksestä siltä ajalta, jonka hän oli ollut rosvojen vankina "Kostajassa". Hän näytti sitä paperipinkkaa, joka oli pelastanut Franciscon hengen, ja vahvisti suurimman osan nuorukaisen puolustuspuheesta. Hän ylisti Franciscon hyväntahtoisuutta ja jalomielisyyttä.

— Teidän ylhäisyytenne, sanoi Edvard Templemore, pyydän saada kysyä vangilta jotakin. Käydessäni hylyksi joutuneessa "Kostajassa" löysin tämän kirjan. Se uiskenteli kajuutassa. Haluaisin kysyä vangilta, onko kirja hänen niin kuin tämä nainen on sanonut. Edvard Templemore otti esille Raamatun.

— Se on minun, vastasi Francisco.

— Sallikaa minun kysyä, miten se on joutunut teidän haltuunne?

— Se on ainoa muisto, mikä minulla on eräältä henkilöltä, jota ei ole enää olemassa. Se oli murhatun äitini ainoa lohdutus ja on sittemmin ollut minun lohdutuksenani. Antakaa se minulle, herra. Luultavasti tarvitsen sen voimaa nyt enemmän kuin milloinkaan.

— Murhattiinko äitinne? huudahti Edvard Templemore liikuttuneena.

— Niinhän jo kerroin. Sanon sen vielä toistamiseen.

Tuomari nousi nyt jälleen ja toisti todistusten sisällön valamiehistölle. Ilmeisesti hän tunsı Franciscoa kohtaan myötätuntoa. Kuitenkin useat tapaukset, joihin vanki oli sekaantunut, olivat omansa tekemään hänet epäluulonalaiseksi, ja todistukset osoittivat, että hän ainakin jonkin aikaa oli kuulunut merirosvojen liittoon, vaikka mahdollisesti myöhemmin olikin katunut sitä. Vaikka tuomari tunsikin myötätuntoa vangittua kohtaan, hänen täytyi kuitenkin muistuttaa valamiehistölle, ettei todistus ollut riittävä vangin vapauttamiseksi, ja hän katsoi heidän velvollisuudekseen julistaa kaikki oikeussalissa olevat vangit syyllisiksi.

— Teidän ylhäisyytenne, sanoi Edvard Templemore, kun tuomari oli jälleen istunut, mahdollisesti tämä myyty, jonka sinettiä en uskalla murtaa, sisältää sellaista, mikä voi todistaa vangin eduksi. Onko teillä mitään sitä vastaan, että se avataan, ennen kuin valamiehistö langettaa tuomionsa?

— Ei ole, vastasi tuomari. Mutta mitä se voisi sisältää?

— Siinä ori merirosvokapteenin kirjoitus, vastasi Francisco. Hän jätti tämän mytyn minun käsiini, ennen kuin lähdimme kuunarista, ja mainitsi silloin, että siitä saisin tiedon, ketkä vanhempani ovat olleet. Vaadin myttyä itselleni enkä salli, että sen sisältö luetaan oikeuden kuullen. Jos minun täytyy kuolla häpeällinen kuolema, ei ainakaan sukulaisten tarvitse hävetä minun puolestani, sillä sukuperäni salaisuuden on kuoltava minun mukani.

— Ei! Ei! Noudattakaa neuvoani! huudahti Edvard Templemore kovasti liikuttuneena. Kapteenin kirjoituksesta, josta todistaja saattaa tuntea hänen käsialansa ja vakuuttaa sen oikeaksi, saamme luultavasti todistuksen kaikkeen, mitä olette kertanut, ja sitä hän voi pitää laillisena todistuksena.

— Siinä tapauksessa, että käsiala voidaan todistaa oikeaksi, katson, että todistusta voi pitää laillisena, vastasi tuomari, varsinkin kun tämä nuori nainen oli läsnä, kun paperit annettiin, ja kuuli kapteenin sanat. Sallitteko, että sitä käytetään todistuskappaleena, nuori mies?

— En, jollen ensin saa itse lukea sitä läpi, vastasi Francisco. En voi sallia, että sen sisältö tulee tunnetuksi, niin kauan kuin ei ole varmaa vapautetaanko minut. Valamiehistö julistakoon tuomion!

Valamiehistö kääntyi pois päin neuvotellakseen. Tällä välin Edvard Templemore meni Claran kanssa Franciscon luo ja koetti suostuttaa häntä siihen, että mytty avattaisiin. Mutta Francisco oli taipumaton. Vihdoin valamiehistön puheenjohtaja nousi seisomaan julistaakseen tuomion. Juhlallinen, liikuttava hiljaisuus vallitsi koko salissa; odotettiin tuomion lukemista.

Vihdoin valamiehistön puheenjohtaja aloitti. Päätöksemme on —

— Odottakaa! huudahti Edvard Templemore kietoen toisen käsivartensa hämmästyneen Franciscon ympärille ja ojentaen toisen puheenjohtajaa kohti. Odottakaa! Älkää tehkö hänelle vääryyttä! Hän on minun veljeni!

— Ja minun suojelijani! huudahti Clara polvistuen Franciscon toiselle puolelle ja kohotti rukoillen kätensä.

Tämä selitys vaikutti kuin ukkosen isku. Puheenjohtaja vaipui tuoliinsa, tuomarin ja kaikki läsnäolijat valtasi sanaton hämmästyminen. Syntyi ensin kuolonhiljaisuus, ja sitten seurasi hälinä, jota tuomari hetken kuluttua turhaan koetti hillitä.

Edvard Templemore, Clara ja Francisco seisoivat yhä yhdessä ryhmässä. Nyt, veljesten seistessä vierekkäin, saattoivat kaikki läsnäolijat huomata nuorten miesten yhdennäköisyyden.

Franciscon iho oli tummempi kuin Edvardin, koska hän oli lapsuudesta saakka saanut kestää kuumien seutujen aurinkoa, mutta kasvopiirteet olivat tavattomasti samannäköiset.

Kesti hetkisen, ennen kuin tuomari sai salissa aikaan hiljaisuuden, ja kun se vihdoin onnistui, hän itse ei tiennyt miten oikein menettelisi.

Francisco ja Edvard, jotka vaihtoivat muutamia sanoja keskenään, seisoivat yhä vierekkäin.

— Teidän ylhäisyytenne, sanoi Edvard Templemore, vanki suostuu avaamaan mytyn.

— Niin, minä suostun siihen, vastasi Francisco surullisesti, vaikei minulla ole suuria toiveita sen sisällöstä. Voi, nyt kun minulla olisi kaikki, minkä vuoksi elää, tuntuu kuin kaikki toivo olisi turhaa! Ihmeiden aika on mennyt; ainoastaan sellainen ihme kuin merirosvokapteenin nouseminen haudastaan voisi todistaa minun syyttömyyteni.

— Hän nousee haudastaan todistaakseen sinun viattomuutesi, Francisco! lausui silloin syvä, kolkko ääni, joka sai kaikki läsnäolijat ja varsinkin Hawkhurstin sekä muut aitauksen luona seisovat vangit vavahtamaan. Heidän kasvonsa vääristyivät kauhusta kun Kainin jättiläishahmo astui todistajainaitioon.

Mutta merirosvokapteenin ulkoasu ei ollut enää entisensä kaltainen: parta oli poissa, hän oli kalpea, laihtunut ja riutunut; syvälle vajonneet ja kuopalle painuneet posket ja lyhyt yskä, joka keskeytti tuon tuostakin hänen puheensa, osoittivat ettei loppu ollut kaukana.

— Teidän ylhäisyytenne, sanoi Kain kääntyen tuomarin puoleen, minä olen merirosvokapteeni Kain ja "Kostajan" entinen päällikkö. Olen yhä vapaana. Omasta tahdostani tulen tänne todistamaan tämän nuoren miehen syyttömäksi. Tähän saakka ei käteni ole tutustunut käsirautoihin eikä jalkani jalkapuuhan. En ole vanki eikä minua vastaan ole esitetty kannettakaan, ja todistukseni on siis pätevä. Tässä salissa ei minua tunne kukaan muu kuin ne, joiden todistuksilla ei ole lain voimaa. Pelastaakseni tuon nuorukaisen — ja ainoastaan pelastaakseni hänet — pyydän saada vanhoa valan.

Valan vannominen kävi juhlallisemmin kuin tavallisesti.

— Teidän ylhäisyytenne, herrat valamiehet! Olen ollut läsnä tuomiosalissa tutkimuksen alusta alkaen, ja vakuutan, että jokainen sana, jonka Francisco on lausunut puolustuksekseni, on totta. Hän on täydelleen syytön merirosvoukseen ja murhiin. Sen olisivat nuo paperitkin täysin todistaneet. Mutta niissä on salaisuuksia, joiden en soisi tulevan muiden kuin Franciscon tietoon, ja koska en halua niitä avattavan, olen astunut itse esiin. En tiedä miten tuo nuori upseeri on saanut tietoonsa, että Francisco on hänen veljensä, mutta jos hänkin on Cecilia Templemoren poika, niin se on totta. Paperin sisällitys kuitenkin selittää kaiken.

— Ja nyt, hyvät herrat, kun olen saanut lausua todistukseni, olen tyytyväinen. Olen tehnyt hyvän työn ennen kuolemaani, ja ilmoittauduin itse oikeudelle. Loppuni on lähellä, se on totta. Tuo roisto on aiheuttanut sen, mutta kuolen mielelläni niin kuin olen ansainnut sovittaakseni monet rikokseni.

Kain kääntyi sitten Hawkhurstiin päin, mutta perämies näytti olevan aivan tyrmistynyt. Hän ei ollut vielä tointunut ensimmäisestä pelästyksestään ja luuli yhä, että Kainin ilmestymiseen olivat vaikuttaneet yliluonnolliset voimat.

— Roisto! karjani Kain vieden suunsa aivan lähelle Hawkhurstin korvaa. Kymmenkertainen kirottu roisto! Sinun pitää kuolla kuin koira kykenemättä kostamaan. Nuorukainen on pelastut ja minä elän!

— Elättekö todellakin? mutisi Hawkhurst, joka vähitellen toipui pelästyksestään.

— Elän! Olen todellakin lihaa ja luuta. Olette kerran saanut tunteakin lihaksieni voimaa, jatkoi Kain pilkallisesti. Ja nyt olen lopettanut. Hyvästi, Francisco! Minä rakastan sinua ja olen todistanut sen. Älä siis vihaa muistoani, vaan anna minulle anteeksi sitten, kun ei minua ole enää olemassa. — Kain kohotti katseensa salin kattoa kohti. — Niin! Tuolla hän on, sinun äitisi! Tuolla hän on. Katso! hän huusi ojentaen molemmat käsivartensa ylös. Hän hymyilee minulle, sinun äitisi hymyilee ja antaa anteeksi —

Lause katkesi kesken. Kainin kohottaessa kätensä Hawkhurst huomasi hänen vyössään puukon, tempasi sen nopeasti ja survaisi sen merirosvokapteenin ruumiiseen.

Kain kaatui lattialle, ja salissa syntyi hälinää. Hawkhurst sidottiin.

— Kiitän teitä, Hawkhurst, sopersi Kain ääni koristen. Teillä on nyt uusi murha vastattavana. Pelastittehan minut kuitenkin siitä häpeästä, jota olisin tuntenut joutuessani kuolemaan hirsipuussa teidän kanssanne.

Niin päättyi kuuluisan merirosvokapteenin elämä. Mies, joka eläessään oli vuodattanut niin paljon verta, sai itse surmansa murhaajan kädestä.

Ruumis vietiin pois, ja valamiehistön tehtävänä oli vain julistaa tuomio. Kaikki vangit julistettiin syyllisiksi lukuun ottamatta Franciscoa, joka lähti syytettyjen aitauksen luota äsken löydetyn veljensä seurassa.

LOPPUSANAT

Miten Edvard Templemore oli tullut siihen vakaumukseen, että se mies, jota hän oli pitänyt kilpakosijanaan, olikin hänen veljensä? Ja miten oli selitettävissä Kainin saapuminen oikeuden istuntoon?

Saamansa määräyksen mukaan Edvard Templemore oli "Comus"-fregatin lähdettyä mennyt hylyksi joutuneeseen "Kostajaan" ja miesten kootessa arvokkaimpia tavaroita laskeutunut kajuuttaan, jonka lattialla oli paksult vettä. Siellä hän otti vedestä kirjan, joka kellui arkun vieressä ja jonka hän lähemmin katsoessaan huomasi Raamatuksi.

Kummastuen että löysi moisen kirjan merirosvolaivasta, hän otti sen mukaansa palatessaan takaisin "Enterpriseen" ja näytti sitä Claralle, joka heti tunsu sen Franciscon omaksi. Kirja oli suolaisen meriveden läpeensä kastelema, ja kun Edvard hajamielisenä selaili sitä, hän huomasi, että kantta lähinnä oleva puhdas lehti oli liimattu kanteen kiinni ja että siinä oli sisäpuolella kirjoitusta. Puhdas lehti irtosi helposti kannesta, ja hämmästyksekseni hän näki siinä nimen Cecilia Templemore — oman äitinsä nimen! Edvard tunsu tarkoin kertomuksen pelastumisestaan ja tiesi, kuinka yleisesti arveltiin, että hänen äitinsä ja veljensä olivat hukkuneet. On helppo ajatella, kuinka kiihkeästi hän halusi tietää,

miten kirja oli joutunut Franciscon haltuun. Hän ei uskaltanut ajatella Franciscoa veljekseen — häntä kammotti ajatella, että hänen läheinen omaisensa olisi merirosvo. Ja vaikka hän oli aikonut viipyä muutamia päiviä, hän noudatti kuitenkin Claran rukouksia. Tytön aseman laivassa saattoi selittää ainoastaan sen omituisen tilan perusteella, josta hänet oli pelastettu. Käytyään vielä kerran laivahylyssä ja sytyttyään sen tuleen Edvard käski levittää "Enterprisen" kaikki purjeet ja lasketti suoraan Port Royaliin.

Saavuttuaan onnellisesti perille juuri tutkintopäivänä hän otti Claran mukaan siltä varalta, että hänen todistuksestaan voisi olla jotakin hyötyä, ja saapui oikeussaliin tutkimuksen ollessa käynnissä.

Hawkhurst oli ampunut Kainia tämän uidessa rantaan. Kain oli ensin uponnut, koska luoti oli tunkeutunut rintaan ja mennyt keuhkojen läpi. Hawkhurstin ja Franciscon tappeli sekä heidän vangitsemisensä oli tapahtunut kallioharjanteen toisella puolella ja Francisco oli nähnyt Kainin vajoavan näkymättömiin ja luuli hänen hukkuneen. Niin ei ollut käynyt, merirosvokapteeni oli jälleen noussut pinnalle ja kahlannut lähimpään luolaan, jonne oli paneutunut maata kuollakseen sinne.

Mutta samassa luolassa oli kaksi kuolettavasti haavoittunutta merirosvoa ja neljä neekeriä, jotka olivat kätkeytyneet sinne. He eivät suinkaan aikoneet ottaa osaa taisteluun, vaan tuumivat lähteä pakoon veneellä, jonka olivat vetäneet rannalta luolaan.

Kain hoippui luolaan, pääsi kuivalle maalle ja kaatui sitten pitkäkseen. Pompeius, joka huomasi miten kapteenin laita oli, tuli avuksi ja sitoi haavan. Kun verenvuoto oli lakannut, merirosvokapteeni virkosi jälleen. Pahasti haavoittuneet rosvot kuolivat eikä heistä välitetty sen enempää.

Vaikka saaren jokainen loukko tutkittiin, jäi tuo luola huomaamatta englantilaisilta merimiehiltä, sillä vesi ulottui vuoksen aikana sen sisäpuolelle asti. Etsijät vangitsivat suurimman osan merirosvoista ja veivät heidät laivaan, mutta Kainia ja neekereitä he eivät löytäneet.

Heti pimeään tultua Kain ilmoitti miehille tuumansa, ja vaikka neekerit tavallisissa oloissa olisivat luultavasti jättäneet hänet oman onnensa nojaan, he kuitenkin nyt tarvitessaan hänen apuaan auttoivat hänet veneeseen, ja se lykättiin vesille.

Kainin pitäessä perää he soutivat Caicos-saarien välisestä salmesta ja ennen päivän sarastusta he olivat jo ehtineet niin kauas, ettei heidän tarvinnut pelätä joutuvansa kiinni.

Kain oli nyt jonkin verran toipunut, ja kun hän tiesi, että oltiin paikoilla, jossa liikkui pieniä rannikkoaluksia, hän selitti neekereille, että heidät hirtettäisiin jos heitä luultaisiin merirosvoiksi, ja että heidän piti siis sanoa olevansa jonkin pienen, haaksirikkoutuneen rannikkolaivan väkeä. Pompeiuksen avulla hän ajoi partansa niin sileäksi kuin suinkin ja järjesteli vaatteitaan enemmän eurooppalaisittain. Heillä ei ollut vettä eikä ruokavaroja, ja aurinko paahtoi pystysuoraan. Heidän ja Franciscon onneksi heidät korjasi seuraavana päivänä amerikkalainen priki joka oli matkalla Antiguaan.

Kain kertoi haaksirikosta sepittämänsä jutun, mutta ei maininnut mitään haavastaan, joka epäilemättä olisi tuottanut hänelle kuoleman muutaman päivän perästä, jollei hän sitä ennen olisi joutunut Hawkhurstin vihan uhriksi.

Kain halusi kiihkeästi päästä tavalla millä tahansa Port Royaliin ja toivoi vain, että voisi pelastaa Franciscon — omasta hengestään hän ei pitänyt lukua — ja siksi hän oli kovin iloinen tavatessaan kuunarin, joka kuljetti rahtia saarten välillä ja oli nyt lähdössä Port Royaliin. Hän pääsi tähän laivaan, saapui perille kolme päivää ennen tutkintoa ja piileskeli siihen asti, kunnes oikeus kokoontui.

Kain ei halunnut että mytty avattaisiin, koska muiden Franciscoa koskevien papereiden joukossa oli myös tiedonantoja hänen kätkeviensä aarteiden piilopaikoista. Niitä hän ei olisi suonut muiden kuin Franciscon tietoon.

Myttyä avattaessa olivat saapuvilla ainoastaan kaksosveljekset ja Clara.

Papereissa kerrottiin, että Kain, jonka oikea nimi oli Charles Osborne, oli purjehtinut Bilbaosta Afrikan rannikolle hankkimaan orjia ja ollut noin vuorokauden merellä, kun laivaväki huomasi veneen noin mailin päässä laivasta. Vene näytti tyhjältä. Oli tyyntä, kuunari kulki hiljaista vauhtia, ja niin pian kuin oli tultu veneen kohdalle, lähetettiin laivasta pikkuvene tarkastamaan sitä lähemmin.

Laivan vene palasi pian hinausköydessään toinen vene. Veneen pohjalla näkyi viruvan useita miehiä laihoina kuin luurangot ja melkein hengettöminä. Sen peräpuolella oli neekerinainen lapsi sylissään ja aivan menehdyksissään oleva valkoihoinen nainen.

Osborne oli silloin luonteeltaan iloinen veitikka, mutta ei kuitenkaan sellainen roisto ja murhamies,

jollainen hänestä sittemmin tuli. Hän saattoi vielä tuntea osanottoa ja sääliä, ja kaikki haaksirikkoutuneet otettiin laivaan. Muutamat pelastetuista toipuivat. Parantuneiden joukossa oli Cecilia Templemore ja lapsi, jota aluksi oli luultu kuolleeksi. Neekerinainen, jonka voimat olivat ponnistuksista heikentyneet, kuoli heti kun hänet oli nostettu veneestä laivaan. Onneksi oli laivassa vuohi, joka saattoi hyvin täyttää imettäjän toimen, ja ennen kuin Osborne oli ehtinyt Afrikan rannikolle, lapsi oli jälleen terve ja voimissaan ja äiti saanut takaisin harvinaisen kauneutensa.

Cecilia joutui Osbornen uhriksi. Nuori rouva, joka oli tottunut kaikkiin mahdollisiin mukavuuksiin ja saanut mitä huolellisimman kasvatuksen, oli nyt tuomittu ainaiseksi eroon yhteiskunnasta, johon hän ei koskaan enää uskaltanut palata, ja sellaisten ihmisten joukkoon, joita hän sekä pelkäsi että halveksi. Hän itki yötä päivää ja sai kohta vielä enemmän syytä surra sitä raakaa tapaa, jolla Osborne kohteli häntä. Lapsi oli hänen ainoa lohdutuksensa. Hän olisi mielellään kuollut, jollei lasta olisi ollut ja jollei hän olisi pelännyt jättää sitä yksin. Lapsen vuoksi hän eli, lapsen takia hän koetti kääntyä Osbornea ja kärsi äänettömänä nuhteet ja lyönnit. Vihdoin Osborne vaihtoi rikollisen ammattinsa vielä häpeällisempään: hän rupesi merirosvoksi.

Tämä sai Cecilian surkeuden mitan kukkuroilleen. Hän kuihtui päivä päivältä ja olisi pian menehtynyt murheeseen, vaikkei Kain olisikaan julmuudessaan jouduttanut hänen loppuaan. Mutta kerran kun Cecilia oli vakavasti varoittanut miestä ja koettanut osoittaa, millaiset seuraukset rikollisesta elämästä täytyi ennemmin tai myöhemmin olla, Kain iski häntä niin rajusti, että hän sairastui pahoin. Cecilia kuoli rukoillen, ettei hänen lapsestaan kasvatettaisi rikollista, ja kun sillä hetkellä katuvaivainen Kain lupasi sen — vaikkei hän sittemmin täyttänyt kuitenkaan lupaustaan — kuoleva siunasi häntä ennen kuin heitti henkensä.

Tämä oli paperien pääasiallinen sisällys sikäli kuin se koski nuorten miesten äitiä. Lopetettuaan lukemisen kaksoset istuivat murheellisina ja sanaakaan sanomatta.

— Mutta aarretta en voi ottaa haltuuni, sanoi Francisco äkkiä.

— Ei sinulla olisikaan siihen oikeutta, vastasi Edvard. Se kuuluu niille, jotka valtasivat rosvokuunarin, ja se on jaettava ryöstörahoina. Säilytä kuitenkin tuo paperi, koska se on kirjoitettu sinua varten.

Amiraali oli saanut tiedon tuon merkillisen oikeusjutun kaikista yksityiskohdista ja kutsui luokseen vierailulle Edvardin, Franciscon ja Claran. Hän selitti, että tyttö oli oleva hänen suojeluksessaan Port Royalissa olonsa ajan. Tähän tarjoukseen Clara suostui ilomielin, ja oikeudenistuntopäivän ylihuomenissa he menivät amiraalin asuntoon. Clara ja Francisco esitettiin talon isännälle ja kuvernöörin tyttärelle järjestettiin huone sekä asiaankuuluva lupakirja.

— Templemore, sanoi amiraali, pelkään pahoin, että minun täytyy lähettää teidät Puerto Ricoon rauhoittamaan kuvernööriä ja kertomaan että hänen tyttärensä on turvassa.

— Toivoisin mieluummin, herra amiraali, että lähettäisitte jonkun toisen, niin minä pitäisin sillä välin huolta siitä, että tytär viihtyy täällä.

— Mitä ihmettä! Aiotteko mennä hänen kanssaan naimisiin? Onpa teillä suuret ajatukset itsestänne! Odottakaa, kunnes pääsette kapteeniksi!

— Toivon, ettei minun tarvitse odottaa enää kauan, herra amiraali, vastasi Edvard painokkaasti.

— Miten olikaan, sanoi amiraali, kerroitteko, että tiesitte paikan, minne aarre on kätkeyty?

— Veljeni tietää sen, en minä.

— Meidän täytyy noutaa se tänne. Luulen, että meidän on lähetettävä matkaan teidät, Edvard, ja te, herra Francisco, saatte mennä hänen mukaansa.

— Mielelläni, herra amiraali, vastasi Francisco hymyillen, mutta luulen, että odotan, kunnes hänestä tulee kapteeni. Hänen tulee saada vaimonsa ja omaisuutensa samalla kertaa enkä tahdo luovuttaa papereitani ennen kuin hänen häpäpäivänään.

— Kunniani nimessä, Templemore! huudahti kapteeni Manly. Toivoisinpa, että teillä jo olisi taskussanne kapteenin valtakirjanne, josta näyttää riippuvan niin paljon: nuoren neidon onni, minun osuuteni ryöstörahoista ja herra amiraalin kahdeksasosa. Todellakin, herra amiraali, tämä asia koskee meitä kaikkia. Olen varma siitä, että hän on ansainnut valtakirjansa.

— Minäkin olen varma siitä, vastasi amiraali. Senpä tähden herra Hadley tuo nyt valtakirjan. Siitä puuttuu vain minun allekirjoitukseni.

Kapteeni Manly kastoi jo kynän mustepulloon ja ojensi sen esimiehelleen. Amiraali kirjoitti nimensä

paperiin.

— Nyt ei puutu enää sitäkään. Onnittelen, kapteeni Templemore.

Edvard punastui ilosta ja kumarsi kunnioittavasti.

— Minä en voi antaa upseerin valtakirjoja, herra amiraali, sanoi Francisco ojentaen amiraalille paperinsa. Sen sijaan saatan antaa tietoja, jotka eivät liene vähäpätöisiä, sillä aarre näkyy olevan suuri.

— Manly, teidän on lähdettävä matkaan jo aamuhämärissä! huudahti amiraali. Tästä tulee kylleiksi lastia korvetilenne. Lukekaahan!

— Aarre oli aiottu minun omaisuudekseni, virkkoi Francisco surumielisesti hymyillen, mutta minä en tahdo koskea siihen.

— Aivan oikein, nuori mies! Kaunis periaate! Me emme ole kuitenkaan niin arkaluontoisia, sanoi amiraali. Mutta missä nuori neiti on? Ilmoittakaa hänelle, että päivällinen on valmis.

Pari viikkoa myöhemmin palasi kapteeni Manly aarre mukanaan, ja "Enterprise" palasi Puerto Ricosta ja toi kuvernöörin vastauksen amiraalin kirjeeseen, jossa viimeksi mainittu oli ilmoittanut kuvernöörin tyttären pelastuneen Edvardin avulla. Kirje oli täynnä kiitoksia amiraalille ja kohteliaisuuksia Edvardille, ja mikä tärkeintä, siinä oli myös avioliittolupa. Kaupanpäällisinä tuli monta arkullista kultaa.

Noin kuusi viikkoa tämän tärkeän keskustelun jälkeen tempasi herra Witherington, joka oli lukenut suuren tukun kirjeitä ruokailuhuoneessaan, niin hurjasti kellonnuorasta, että vanha Jonathan luuli isäntänsä menettäneen järkensä. Kuitenkaan hän ei lainkaan jouduttanut hidasta juhlallista kulkuaan, vaan ilmestyi tavalliseen tapaansa ovelle sanaakaan sanomatta.

— Miksi mies ei tule, kun minä soitan? huusi herra Witherington.

— Tässä olen, herra, sanoi Jonathan levollisesti.

— Vai niin, vai olette siellä? Te hiivitte näkyviin, hitto vieköön, ikään kuin olisitte vain hovimestarin haamu! Arvatkaapas kuka tänne tulee?

— Sitä en voi tietää.

— Mutta minä tiedän! Te senkin juhlallinen vanha...! Edvard tulee tänne!

— Nukkuuko hän entisessä huoneessaan? kysyi hovimestari jokseenkin juoheaan — hänen tyyneyttään ei mikään pystynyt järkyttämään.

— Ei, hänelle on annettava paras makuuhuone. Hän on naimisissa, hän on laivan päällikkö, kapteeni Templemore.

— Hyvä juttu, herra.

— Ja hän on löytänyt veljensä, kaksosveljensä.

— Hyvä juttu, herra.

— Veljensä Franciscon, jonka luultiin hukkueneen. Mutta se on pitkä ja merkillinen juttu. Hänen onneton äitinsä on ollut jo kauan vainajana.

— In coelo quies, taivaassa on lepo, sanoi Jonathan nostaen katseensa kattoon.

— Mutta hänen veljensä on noussut ikään kuin kuolleista.

— Resurgam, olen nouseva ylös, äännähti hovimestari.

— Kymmenen päivän päästä he ovat täällä. Pidä huolta, että kaikki on järjestyksessä, Jonathan! Herra armahtakoon! jatkoi vanha herrasmies. Tuskin tiedän enää seisonko jaloillani vai päällelläni! Tyttö on espanjalainen, kuuletteko, Jonathan!

— Kuka tyttö, herra?

— Kuka tyttö, kuka tyttö? Kapteeni Templemoren vaimo tietysti. Ja häntä on syytetty merirosvouksesta.

— Ketä, herra?

— Ketä, ketä! Franciscoa, Edvardin veljeä tietysti! Te olette vanha tolvana, Jonathan.

— Onko teillä vielä muita käskyjä, herra?

— Ei ole, ei ole. Hyvä on, kas niin, menkää nyt!

Kolme viikkoa myöhemmin kapteeni Templemore vaimoineen sekä kapteenin veli Francisco asuivat jo herra Witheringtonin suureksi mielihyväksi hänen talossaan. Hän olikin jo aikaa sitten kyllästynyt yksinäisyyteen ja vanhaan Jonathaniin.

Kaksoiset olivat herra Witheringtonin seurana hänen vanhoilla päivillään. He sulki hänen silmänsä viimeiseen lepoon, jakoivat keskenään hänen siunauksensa ja hänen suuren omaisuutensa. Niin loppuu kertomus *Merirosvosta*.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MERIROSVO ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before

downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in

writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to

the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.